Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT פרײז 20 גראשען

(ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע זעה זײט 10.)

הײנט 12 זײטען

נײער פאלקסבלאט

№ 11 | Łódź, Niedziela, 13 Stycznia 1935 r. | דרײצענטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, ט׳ שבט תרצ״ה | № 11

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

הײנט ענטשײדונג אין סאאר־געביט

רעזולטאט פון פלעביסציט װעט בעקאנט װערען דינסטאג פריה.—טעלעגראפישע װענדונג פון ועד הלאומי צו דער פעלקער־ליגע צו זיכערן יודען די בירגערליכע רעכט

ערב דעם פלעביסציט

סאארבריקען, 12 (ספ. טעל.)

סאארבריקען האט הײנט אנ׳אױסערגעװעהנליכען אױסזעהען. אלע גאסען זענען פול מיט געקומענע שטים־בערעכטיגטע דײטשען פון פערשידענע לענדער. עס זענען אנגעקומען צוגען מיט דײטשען פון יענער זײט גרעניץ. דער װאקזאל איז ארומגערינגעלט מיט פאליציי, װעלכע דערלאזט נישט צו דעמאנסטראציעס, װעלכע װאלטען לײכט פערװאנדעלט געװארען אין ערנסטע צוזאמענשטױסען. דער „דײטשער פראנט" האט גוט ארגאניזירט דעם אױפנאם פון די געקומענע. די אנהענגער פון סטאטוס קװא קאנען זיך נישט דערשלאגען צו די געקומענע. עס װעלען קומען ספעציעלע 39 צוגען פון דײטשלאנד, צװישען זײ — 4 פון בערלין.

פון האלאנד, שװײץ און לוקסעמבורג זענען געקומען 900 נײטראלע אנפיהרער פון די שטים ביוראען.

ס׳איז געקומען פאן פאפען, װעלכער האט שטים־רעכט אין סאאר.

פאריז, 12 (ספ. טעל.)

די האװאס אגענטור איז מודיע פון סאאר־בריקען, אז דאס צײלען די שטימען װעט זיך אנהױבען מאנטאג 5 נאכמיטאג. דער רעזולטאט װעט פערעפענטליכט װערען דעם 15־טען דינסטאג 8 פריה. די שטים־אורנעס װעלען געהיט װערען פון ענגלישען מיליטער.

טעראר פון די היטלעריסטען

סאארבריקען, 12 (ספ. טעל.)

דער אײנהײטליכער פאלקס־פראנט, אין װעלכען עס גרופירען זיך די אנהענגער פון סטאטוס־קװא האט ארגאניזירט א פרעסע־קאנפערענץ, אױף װעלכער דער פיהרער פון אײנהײטליכען פראנט בראון האט דערקלערט, אז דער אײנהײטליכער פראנט געפינט זיך אין א זעהר שװערער לאגע. דער טעראר מצד דעם „דײטשען פראנט" איז נישט צום איבערטראגען. דער אײנהײטליכער פראנט קאן נישט פונאנדערקלעבען זײנע פלאקאטען, די קאלפארטערען פון דער ליטעראטור װערען סיסטעמאטיש בעפאלען, די פאליציי שיצט זײ נישט. אין די קלענערע ערטער איז די אגיטאציע מצד דעם אײנהײטליכען פראנט געװארען אינגאנצען אונמעגליך, צוליב דעם שרעקליכען טעראר פון די היטלעריסטען. דער אנפיהרונג פון אײנהײטליכען פראנט איז קײן אנדערן װעג נישט געבליבען, נאר װענדען זיך מיט אנ׳אנקלאגע צו דער רעגירענדיגער קאמיסיע און צו דער פעלקער־ליגע און דערקלערען, אז אױב נישט געקוקט אױף דעם טעראר װעט דער פלעביסציט פארקומען, װעט מען דארפען צײם בעטראכטען די רעזולטאטען זיך רעכענען מיטן עקזיסטירענדיגען טעראר.

בראון האט װײטער דערקלערט, אז דער דײטשער פראנט מאכט כסדר מאניפעסטאציעס. בעת דעם אײנהײטליכען פראנט לאזט מען נישט מאניפעסטירען.

אין דער פעלקער ליגע

בערלין, 12 (ספ. טעל.)

דער ענגלישער אמבאסאדאר ערי׳ק היפס האט הײנט בעזוכט דעם דײטשען אױסערן־מיניסטער און פארגעלײגט, אז דײטשלאנד זאל זיך בעטײליגען אין דער זיצונג פון דער פעלקער־ליגע, אױף װעלכער עס װעט בעטראכט װערען דער רעזולטאט פון פלעביסציט אין סאאר־געביט. דער דײטשער אױסערן־מיניסטער האט געענטפערט אז צוליב דעם, װאס דײטשלאנד איז פון דער פעלקער ליגע ארױסגעטרעטען קאן זי זיך נישט בעטײליגען אין דער סעסיע.

בײ דער געלעגענהײט האט נױראט געמאכט אױפמערקזאם אױף דעם, אז דער בעשלוס װעגען סאאר װעט די פעלקער־ליגע אנגעמען אױף דער קינפטיגער סעסיע. דײטשלאנד האט ער דערקלערט, איז געגען דעם, װאס דער בעשלוס װעגען סאאר װעט אפגעלײגט.

פאן פאפען װערט ארעסטירט

סאארבריקען, 12. (ספ.) די „בײ׳ע באזלער פאסט" ברענגט א ידיעה פון דײטשלאנד, אז אין בערלין שטעהט א צײט די פראגע װעגען ארױסשיקען פאן־פאפען קײן בערלין און ארעסטירען איהם.

די „געסטאפא" (געהײמע שטאטס־פאליצײ) װיל איהם ארעסטירען. די געגנער פון רײכסװעהר פערטײדיגען איהם.

מען װארפט איהם פאר, אז ער האט אין סאאר געפיהרט אונטערהאנדלונגען מיט פראנצײזישע אינדוסטריעלער, זארגענדיג װעגען זײנע פריװאטע אינטערעסען.

אין עסטרײך זאל פאן־פאפען שפילען א דאפעלטען שפיל", בעמיהענדיג זיך צו קאמפראמיטירען דעם היטלער־רעזשים.

פאדערונג פון מינדערהײטס־רעכט פאר יודען אין סאאר־געביט

פראג (יט״א). די צוזאמענפאהר פון דער „יודישער כאריטי" אין טשעכאסלאװאקײ, װאס אין די טעג פארגעקומען איז מעהריש־אסטרוי, האט לױטן פארשלאג פון פארזיצער פון דער „מ״ט" ד״ר עמיל מארגוליעס אנגענומען א רעזאלוציע, אין װעלכער דער פעלקער־בונד װערט אױפגעפאדערט צו זיכערען די יודען אין סאאר־געביט פולע מינדערהײטס־רעכט.

די רעזאלוציע בעטאנט די טיפע זארג פון די יודען אין טשעכאסלאװאקײ צוליב דעם גורל פון די סאאר־יודען און אפעלירט צום פעלקער־בונד־ראט, ער זאל „בײ דער ענטשײדונג פון דעם סאאר־פראבלעם בעשיצען די דאזיגע פרינציפען פון דער ציװיליזירטער װעלט, װעלכע בילדען אױך דעם יסוד פון דײן אײגענער עקזיסטענץ און זאל נישט אױסליפערן א שוצלאזע מינדערהײט אין די הענד פון פערביטערטע פײנד".

צום סוף אפעלירט דער צוזאמענפאהר צום טשעכאסלאװאקישען אױסערן־מיניסטער בענעש, ער זאל פערטײדיגען א״ף׳ן פארום פון פעלקער־בונד די דאזיגע גערעכטע זאך.

מען קאן אונגילטיג מאכען די אפשטימונג

פאריז, 12. (ספ. טעל.) פון סאאר־בריקען איז מען מודיע, אז די פלעביסציט־קאמיסיע האט פעסטגעשטעלט דאקומענטען, װעלכע בעװײזען א דרוק פון די נאציאנאל־סאציאליסטען אױף די שטים בערעכטיגטע.

די קאמיסיע האט באלד נאכדעם מודיע געװען די אנפיהרער פון „דײטשען פראנט" אז צוליב׳ן סיסטעמאטישען טעראר קאן די גאנצע אקציע אלע מײנונג פערלירען דעם צװעק פון פלעביסציט און עס קאן קומען צו ערקלערען די אפשטימונג פאר אונגילטיג.

טעלעגראפישע װענדונג פון ועד הלאומי צום פעלקער־בונד

ירושלים, 12. (יט״א טעלעגראפיש) אין צוזאמענהאנג מיט דעם פלעביסציט אין סאאר־געביט, װאס קומט פאר מארגען (הײנט). האט דער ועד הלאומי זיך געװענדעט מיט א טעלעגראפישען אפעל צום פעלקער־בונד, צו זיכערען די יודען אין סאאר געביט די בירגערליכע רעכט נאכ׳ן פלעביסציט.

צי טארען „טוריסטען" זוכען בעשעפטיגונג אין ארץ־ישראל

חיפה (יט״א) דורך דער ענטשײדונג פון פארזיצער פון חיפה׳ער געריכט קאזי איז פעסטגעשטעלט געװארען, אז פערזאנען װעלכע קומען קײן ארץ־ישראל אױף א צײטװײליגען בעזוך אלס „טוריסטען" זענען בערעכטיגט צו זוכען בעשעפטיגונג. א געװיסע סאלי עזרה שאמי פון אלעפא איז בעשולדיגט געװארען אלס „אומלעגאלער אײנװאנדערער" צוליב דעם װאס, נישט בעזיצענדיג קײן אײנװאנדערונגס־ערלױבניש, האט ער אנגענומען ארבײט אין ארץ־ישראל.

דער פערטײדיגער האט דערױף אנגעװיזען אז דאס עמיגראציאנס־געזעץ ענטהאלט נישט קײן שום בעשטימונג, װאס זאל פערבאטען טוריסטען אנצונעמען ארבײט אין ארץ־ישראל. דער ריכטער האט זיך אױך געשטעלט אױף דעם שטאנדפונקט און האט בעפרײט דעם אנגעקלאגטען.

יפו. פאר׳ן ריכטער באײלי איז פארגעקומען דער פראצעס פון יודען פון [illegible], ראובן מזרחי און אלבערט קאהען, װעלכע זענען אנגעקלאגט געװארען פאר אומלעגאלער אײנװאנדערונג. מזרחי איז פערמשפט געװארען אױף א חודש תפיסה. דער פראצעס געגען קאהען איז אפגעלעגט געװארען. מזרחי האט ערקלערט, אז ער װאױנט שױן זײט אנדערטהאלבען יאהר אין א״י. דער ריכטער האט עמפױלען דעפארטירען דעם פערמשפטען נאך א״דער ער װעט אפזיצען זײן שטראף. קאהען האט ערקלערט, דאס ער לעבט שױן אין לאנד זײט 2 יאהר, דער ריכטער האט דאן פעסטגעשטעלט, אז אין דעם פאל איז די אנקלאגע אנולירט געװארען. דער פראצעס איז אפגעלעגט געװארען, כדי די פאליציי זאל צושטעלען נײע בעװײזען.

אינטערװענץ װעגען אימפארט פון א״י־אראנזשען

װארשע (יט״א) דער װיצע־מיניסטער פאר האנדעל און אינדוסטריע ד״ר פ. דאלעזשאל האט אױפגענומען אױף א לענגערע קאנפערענץ דעם ריכטער מאקסימיליאן פרידע, װיצע־פארזיצער פון דער פערװאלטונג פון דער פױליש־פאלעסטינישער האנדעלס־קאמער.

אין משך פון דער קאנפערענץ איז ארומגערעדט געװארען די פראגע פון אימפארט פון אראנזשען און גרײפפרוט פון ארץ ישראל װי אױך א רײהע אנדערע פראגען בנוגע דעם עקספארט פון פױלען קײן א״י.

מיטטײלונג פון פרעזידיום פון דער װארשאװער קהלה
װעגען דער בעטײליגונג אין די רמב״ם־פײערונגען

װארשע (יט״א) אין צוזאמענהאנג מיט דער פרעסע־מיטטײלונג, דאס לױט דער פאדערונג פון דער אגודה־פראקציע בײ דער װארשאװער קהלה, האט די קהלה־פערװאלטונג בעשלאסען נישט צו בעטײליגען זיך אין די פײערונגען צום 800־יובל פון רמב״ם, שטעלט דאס פרעזידיום פעסט, אז די ידיעה שטימט נישט מיט דער װירקליכקײט. עס איז בכלל קײן פארשלאג נישט ארײנגעפלאסען און דעריבער האט די פערװאלטונג נישט געקענט נעמען קײן שטעלונג צו דער פראגע.

דאזיגע איז אמת, אז דאס פרעזידיום האט, לױט׳ן אױפטראג פון דער שול־אפטײלונג בעשלאסען ארױסצוגעבען א מאנאגראפיע װעגען רמב״ם, װעלכע געפינט זיך שױן אין דרוק און װעט פארטײלט װערען צװישען די שילער פון די קהלה־שולען אין טאג פון רמב״ם׳ס יובל.

כוליגאנישע אנפאלען אויף יודען אין גריכענלאנד

סאלאניקי, 12. (יט״א טעלעגראפיש) אין קאסטאריא זענען כוליגאנעס בעפאלען יודען אויף די גאסען, דערבײ האבען זײ אנגעגריפען דעם רב הכולל און איהם אױסגעריסען די באָרד. דער סאלאניקער גובערנאטאר האט פעראָרדענט די כוליגאנעס שטרענג צו בעשטראפען.

דער װעג פון איבערפיהרען הערצל׳ס בײנער קײן ארץ־ישראל
װעט נישט פיהרען דורך פױלען

װיען (יט״א) װי עס טײלט מיט „די שטימע" װעט דער פלאן, אז דער װעג פון איבערפיהרען הערצל׳ס בײנער קײן א״י ישראל זאל פיהרען דורך פױלען און רומעניען, נישט קענען פערװירקליכט װערען צוליב א רײהע שװעריגקײטען.

דער װיענער ציוניסטישער לאנד־קאמיטעט מאכט אלע פארבערײטונגען, כדי צו פערװאנדלען דאס איבערפיהרען הערצל׳ס בײנער קײן א״י אין א גרױסע ציוניסטישע מאניפעסטאציע.

פאר דער עקסהומאציע װעט פארקומען דער לעצטער מאסען־צוג צו הערצל׳ס קבר.

די װיענער ציוניסטישע פרױען גרײטען זיך צו א גרױסער שפענדונגס־אקציע פאר דעם קרן־קימת אין צוזאמענהאנג מיט דער אױסהעפטונג פון טוך, װאס װעט בעדעקען דעם ארון הערצל׳ס בײנער בײם איבערפיהרען קײן א״י.

בעריכטען פון דער מאנדאט־קאמיסיע
אויף דער טאג־ארדנונג פון דער געעפענטער סעסיע פון פעלקערבונד־ראט

זשענעװע (יט״א) אױף דער טאג־ארדנונג פון דער סעסיע פון פעלקערבונד ראט, װאס איז הײנט געעפענט געװארען, געפינען זיך אױך די בעריכטען פון דער מאנדאט־קאמיסיע, װעלכע בעהאנדלען אױך א רײהע א״י־פראגען און פעטיציעס.

עס איז נישט אױסגעשלאסען, אז דער פערטרעטער פון גרױס־בריטאניען אין פעלקערבונד־ראט װעט אננעמען א שטעלונג צו דעם בעריכט פון דער מאנדאט־קאמיסיע און צו איהרע בעמערקונגען צו די בעהאנדעלטע פעטיציעס בנוגע דעם א״י־מאנדאט.

אחרי מחלה כבדה וממושכה נוע ויאסף אל עמו ביום ה' ו' לחודש שבט תרצ"ה והובל בו ביום למנוחת עולמים האיש המצוין במדותיו

נ"ע **שלום** ב"ר יצחק יהודא ז"ל **בערקאָוויטש**

(הנקרא שלום הייווענהענדלער)

בשבעים ושמנה לימי חייו

גבאי ובעל קורא בבית המדרש דאלטשטאדט במשך שלשים שנה.

על דבר מותו מודיעים

משפחתו המתאבלת. 111

בעקאַנטמאַכונג.

איך מאַך בעקאַנט די ג. פאַבריקאַנטען, אַז אויף מיין לאַגער געפינט זיך שטענדיג

זיידע — Acetat

מאַט און גלאַנץ, קעטע און שוס. געפאַרבט איינפאַך און צווייפאַך ווי אויך

„Grege" „Organsin" „Grenadin"

און הויך-פיין ענגליש בוימוואָל-גאַרן

איך עמפפעהל מיך דער געעהרטער קונדשאַפט

I. CZERNIK, ŁÓDŹ, Zawadzka 1.

tel. 128-71, 128-75.

אסעקוראַציע-געזעלשאַפט

„PRZYSZŁOŚĆ" Sp. Akc.

w WARSZAWIE, ul. Królewska 35

רעפּרעזענטליכט אין נאָמען פון

Towarzystwa Ubezpieczeń na Życie „New York"

פאָלגענדע **אַנאָנס**

אַלע אַסעקורירטע, בעריכטיגטע ווי אויך אַנדערע פּערזאָנען, וועלכע מעלדען אָן תּביעות פון לעבענס-פּאָליסען פון דער פערזיכערונגס-געזעלשאַפט „NEW-YORK" אויסגעשטעלט זיינערצייט אין רוסלאַנד, מאַכט דערמיט בעקאַנט די לעבענס-פערזיכערונגס-געזעלשאַפט „New-York" אַז צוליב דעם אורטייל פון אַפּעלאַציע-געריכט אין שטאַט New York אין אַנ'אַלגעמיינעם ענין געגען דער פערזיכערונגס-געזעלשאַפט „Equitable", אין די פאַראייניגטע שטאַטען פון צפון-אַמעריקאַ האָט בעשלאָסען: אָנהויבענדיג פון דעם 31-טען דעצעמבער 1934 גישט צו בעטראַכטען מעהר קיין תּביעות וועגען ליקווידירען די לעבענס-פּאָליסען, וועלכע זענען זיינערצייט אויסגעשטעלט געוואָרען דורך דער פיליע פון דער געזעלשאַפט אין רוסלאַנד און נישט צו ליקווידירען קיין שום אַרט פון די תּביעות – נישט אויפ'ן גרונד פון שוין בייגעלעגטע אָפּערטען, אויך נישט אויף קיין שום אַנדערע יסודות.

New-York Life Insurance Company

NewYork, City U. S. A. 109

האַנדעלס-ביכער

פיהרט געוויסענהאַפט און פּינקטליך נור דאָס בוכפיהרונגס-ביוראָ פון

ס. בראָווערמאַן,

פּיעטריקאָווער 17, טעל. 242-27.

אינפאָרמאַציעס ערטיילט דאָס ביוראָ אומזיסט. 96

אויערן, נאָז און האַלז קליניק

מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski

פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81.

נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צווע-אָפּעראַציע א. ז. ו.), ווי אויך אַמבולאַ-טאָרישעס פון 11-1 און פון 5–8 אָוונט.

Dr. med. **M. TAUBENHAUS**

ספּעציאַליסט

פאַר אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואַנגערשאַפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אָן פון 4-8 אָוונט.

Dr. Zygmunt

Henrykowski

ספּעציאַל-אַרצט פאַר ווענערישע הויט-קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע

האָט זיך איבערגעצויגען אויף

פּיעטריקאָווער 86

טעל. 143-63

נעהמט אָן פון 8 - 11 און פון 6—9 אָוונט.

פאַר פרויען א ספּעציעלער וואַרטע זאַל.

AMBULATORJUM ZŁAMAN

(ציבראָכענע קנאָכען)

מיט רענטגען-דורכלייכטונג אויפ'ן אָרט

לעמשניצע-פּריזען

Dr. **J. Lubicz**

Południowa 9, tel. 183-17.

אויגען-קליניק

מיט שטענדיגע בעטען פון

Dr. B. Donchin

פּיעטריקאָווער 90, טעלעפ. 221 72

נעהמט אָן שטענדיגע אויגען-קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 9 ביז 1 און פון 4 ביז 7.30 אָוונט.

Dr. med.

Haltrecht

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21

נעמט אָן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאָג און פון 5—9 אָוו. זונטאָג פון 10—1 בײטאָג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

פאַר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פּרייזן

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל

DYREKCJA
Kolei Elektrycznej Łódzkiej
Spółki Akcyjnej,

podaje niniejszem do wiadomości, że od niedzieli, dnia 13 stycznia 1935 r., zostanie

a) **uruchomiona nowa linja No. 9,** na której pociągi biec będą: od Osiedla Montwiłła-Mireckiego przez ul. Srebrzyńską, Cmentarną, Plac Wolności, Piotrkowską, Plac Reymonta i ul. Rzgowską do stacji krańcowej na Chojnach i zpowrotem;

b) **przedłużona linja No. 6** do stacji krańcowej w Widzewie;

c) **skasowana linja „A",** na której pociąg kursują obecnie pomiędzy godz 15 a 20 od Bałuckiego Rynku do Placu Reymonta. 501

גרויסער ענגלישער זאַל אַל. 1 מאַי 2

חברה הדרת בחורים מלינאַרסקאַ 8

תנו כבוד לתורה חינוך הספר

היינט, זונטאָג, פ' בשלח, ט' לחודש שבט (35—13/1) פּינקטליך 6 אַ זייגער אָוונט קומט פאָר אַ גראַנדיעזער

סיום-הספר-תורה-פייערונג

אין גרויסען ענגלישען זאַל (אַל. 1 מאַי 2) מיט דער בעטייליגונג פון בעריהמטען אָרקעסטער גימפּעלעוויטש און צעדראָווסקי, ווי אויך אַ חזן מיט אַ גוט איינגעשטודירט כאָר. ס'וועלן אויך אַנטייל נעמען די העלדען-טענאָרען העניעך טורין און משה טאַראַנאָשיק. די פייערונג

בסם: עס וועט אויך ווערען נעגעמט אין אַמבענס לאָקאַל מלינאַר-סקאַ 8, פון 11 - 2 נאָכמיטאָג.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשובי מיטגליד

מוניש ענגעל

צוליבן טויט פון זיין פאָטער

נ"ע יעקב יצחק

זיים געטרייסט מיט די טראַדיציאָנעלע ווערטער המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

די ליישונג און מיטגלידער פון דער באַקס-סעקציע ביים יודישן טורן- און ספּאָרט-פעראיין „בר-כוכבא" אין לאָדז.

די 1-טע און בילינסטע קוועלע פון

רעשטען

אויף פּאַלטענס און אַנציגער

פון די בעסטע ביליצער און טאָמאַשאָ-ווער סחורות, די מאָדערנסטע מוסטערן, אין אַ גרויסען אויסוואַהל. בעקומט מען נאָר ביי

R. Szczęśliwy

לאָדז, 5 נאַוואָמיעסקאַ 5

טעל. 156-09

געדענקט, פראָנט 2 שטאָק.

נאָך קורצע שווערע ליידען איז געשטאָרבען אונזער הייסגעליבטע אונפערגעסליכע איינציגע טאָכטער און שוועסטער

נ. ע. **מלכה יוטע ליטמאַן**

אין בליהענדען עלטער פון 15 יאָהר.

די לוי' קומט פאָר היינט, זונטאָג, ד. 13 יאַנואַר 1935, 12 אַ זייגער בייטאָג פון פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל, שטערליגגאַ 1/3, וועגען וואָס ס'טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע עלטערן און ברידערלעך

ראַטעוועט אייער געזונד

קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)

ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער

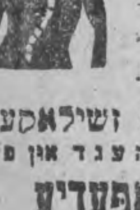

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּע-ציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען. אויך אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הוי-קערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָ-פּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.

ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַקעס – גומי-זאָקן לויט מאָס, קינסטליכע העגד און פיס

ספּעציעלער אנשטאַלט פון הייל-אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסק)

(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזשער פאַבריקס-באַהנהויף

בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג. צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק-בריף.

(אין זגערזש אויף טאָמאַשאָ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

פאַר גאַרד, ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד-קוויטעס צאָהלט די העכסטע פּרייזען

איזידאָר פיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

אוועקצוגעבען אַ שטוב מיט אַ קוך געאייניגט מיט קראַפט און זינגער'ס אוי-בערלאַק 2 נייה-מאַשינען אַ מאָטאָר אַ האַלב פערד קראַפט, וואָלבאָרסקאַ 3, וו. 3. 1779

צו דער עפענטליכקייט!

אַזוי ווי מיר קומט ביים פּריזיער מייסטער יאָסעל קאָנטאָראָוויטש (זגערזשער 11) פאַר צייטונגען עטליכע זלאָטעס, און אַז איך בין אַריינגעקומען מאַהנען, האָט ער געכאַפּט צו מיר אַ מעסער און מיך נאָך בעליידיגט אויף דעם נידריגסטען אופן. זאָל די עפענטליכקייט אורטיילען אַזאַ מין האַנדלונג.

עקיבא גרינבוים.

צייטונגס פערשפּרייטער.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער פריינד **שמואל שאַר** (פּענסיאָנאַט-בעזיצער אין קאָלומנע) צוליבן טויט פון זייער איי-ציגע טאָכטער

אַנדזיאַ נ"ע

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

יעקיל וואָלף און פרוי.

Dr. med.

Albert Gotlib

צוריקגעקעהרט

אַקושעריע און פרויען-קראַנקהייטען

פּיעטריקאָווער 26, טעל. 177-50

נעהמט אָן פון 4—6 נאָכמיטאָג.

צו אַלע מיינע געעהרטע קונדען!

דרוקעריי בראַמבערג

לאָדז, צעגעלניאַנאַ 8

איז ערעפענט

אַלע-אַרט דרוק-אַרבייט

ווערט שוין אָנגענומען

כריעסטע שריפטען

מאָדערנע אָרנאַמענטען

אורטייל אין פראצעס
פאר מיסברויכען אין ק.ק.א.

דיר. נארושקעוויטש—3 א האלב יאהר אין האנעמאן—1 יאהר תפיסה, ראדזינער—בעפרייט

שארפע אנטיסעמיטישע רעדע פון אדוו. קאבילינסקי אין געריכטס-זאל

פרייטאג זענען אוים'ן פראצעס פון ק. ק. א. געהאלטען געווארען די רעדעס דורך די צדדים און די לעצטע ווערטער פון די בעשולדיגטע.

דער ערשטער האט גערעדט דער פראקוראר קאזלאווסקי. ער האט אין שטארקע ווערטער כא-ראקטעריזירט די שולד פון דיר. נארושקעוויטש'ען, וועלכער האט מיסגעברויכט מיט עפענטליכע געל-דער אויף רעכטס און לינקס. דער בעשולדיגטער האט זיך מודה געווען, ווייל אלץ רעדט געגען איהם, אלע דאקומענטען און בעווייזען דערציילען וועגען זיינע מיסברויכען. דער בעשולדיגטער האנעמאן איז שולדיג דערין, זאגט דער פראקוראר, אז ער האט צוזאמען מיט נארושקעוויטש'ען נישט בעהיטען זיינע פליכטען און זיך נישט צוגעפאסט צו די פארשריפטען, וועלכע גרעניצען אפ די טע-טיגקייט פון ק. ק. א. פון געוועהנליכע באנקען.

ראדזינער, זאגט דער פראקוראר, איז אריינ-געצויגען געווארען דורך דעם דירעקטאר נארוש-קעוויטש אזוי ווייט, אז ער איז איצט געקומען אויף דער בעשולדיגונגס-באנק.

נאכ'ן פראקוראר נעהמט א ווארט דער ער-שטער ציוויל-מאהנער אדוו. וואווזשינסקי, וועלכער אנאליזירט אויך די שולד פון נארושקעוויטש'ען און האנעמאנ'ען. ער האלט, אז די ק.ק.א. איז געווען א באנק פאר טיילער'ן, מ'האט געטיילט אויף רעכטס און לינקס. אין ק. ק. א. האט מען זיך נישט גע-טארט ערלויבען אויף קיין שום ריזיקאלישע שפע-קולאציעס.

דאן רעדט דער צווייטער ציוויל-מאהנער אדוו. קאבילינסקי, זיין רעדע איז געווען אנ'איבער-ראשענדע אין די געריכטס-קרייזען, קודם כל האט ער גלייך ערקלערט, אז ער וועט נישט זיין אביעקטיוו, ווייל ער איז געקומען אין געריכט, כדי צו שטעמפלען די בעשולדיגטע אלס געזעל-שאפטליכע פליכט. דא געהט נישט, זאגט דער אדוואקאט וועגען דער ציווילער תביעה אין דער הויך פון 100 זלאטיס, ס'האנדעלט זיך וועגען דעם צוטרוי וועלכען די ק. ק. א. דארף צוריק געווינען ביי דער בעפעלקערונג.

די פוילישע געזעלשאפט, דאס פוילישע פאלק, זאגט דער „ניכטערער" אדוואקאט, דארף זיך דערוויסען, אז די קאסע איז נישט קיין יודיש קרעמעל, וועלכע בעהאלט זיך אין א לאך און שפעקולירט אויף פרעמד געלד, די פוילישע אר-בייטער האבען נישט איינמאל געווארענט איינער דעם אנדערען: „גיב נישט קיין געלד אין דער באנק אריין ווייל די יודען וועלען דיר דאס צוגנב'ענען, ס'ווייזט זיך ארויס, אז דאס איז אמת, ווייל אנדערש וואלט נישט געקומען צו דעם דאזיגען פראצעס.

— ווען איך וואלט געווען א פראקוראר, רופט אויס דער „מאדערנער" אדוואקאט, וואלט איך צוגעצויגען דעם בעשולדיגטען האנעמאן צו פעראנטווארטליכקייט פון אַן'אנדער ארטיקעל און נישט נאר פאר נישט אפהיטען זיין פליכט און אויך א סך עדות וואלט איך געזעצט אויף דער בעשולדיגונגס באנק, ווייל אלע זענען שווינדלער און פעלשער אזוי ווי אין א יודישע שפעקולאציע-באנק, דער אורטייל מוז זיין אזעלכער, אז די איצטיגע לייטונג פון ק.ק.א. זאל קענען זאגען: „ס'איז געווען זעהר שלעכט, זעהר שלעכט, אבער ס'וועט זיין בעסער, ווייל איצט זענען פערהאן אנדערע פארשטעהער, וועלכע וועלען אייך פער-טיידיגען פון... פרעמדע רויבערייען.

די רעדע פון דעם אדוו. קאבילינסקי האט אנגעווארפען א שווערע שטימונג אין געריכטס-זאל. נאך א קליינער הפסקה האט דער ערשטער גערעדט דער פערטיידיגער פון נארושקעוויטשען אדוו. פארעללע.

— קאבילינסקי, האט געזאגט אדוו. פארעללע, האט דא אנגעווענדעט זעהר ביליגע עפעקטען און אפערירט מיט דורכזיכטיגע פראזען. ער האט אזוי געשט'רעמט, אז דאס וואלט גענוג געווען נישט נאר פאר 3 בעשולדיגטע, נאר אפילו פאר 23 פערברעכער. דער בייגעשמאק פון דער רעדע איז א זעהר פיקאנטער, מ'קען מיינען, אז אזעלכע זא-כען קענען נאר פארקומען אין שטאטישען ק. ק. א. און נישט קיין פאוויאטאווען... (ווי בעקאנט זענען אין פאוויאטאווע ק. ק. א., וועלכע איז יודען-ריין אויך פארגעקומען נישט קיין קלענערע מיסברויכען. די רעד.) די הויכע שטאלצען פון פאטאס, זאגט אדוו. פארעללע, האט דאס אין זיך, אז מען ווערט שנעל מיד און מ'פאלט שנעל אראפ פון זיי. אזא פאלען האט מען געקענט בעמערקען בעת דער רעדע פון אדוו. קאבילינסקי, וועלכער האט גע-רעדט דאס וואס האט גארנישט צום ענין. ס'איז נישט איידעל פון אדוו. קאבילינסקי, וועלכער האט אנגערופען די בעשולדיגטע און עדות אלס שווינדלער און פעלשער. זיי קענען זיך דאך נישט פערטיידיגען... ס'קען דאך נאך זיין, אז אדוו. קאבילינסקי זאל זיך דארפען אמאל ראטעווען מיט הלוואות אין דאס גענומען פון יודען... אדוו. קא-בילינסקי האט גערעדט פארן „פאלק". דאן פער-נעהמט זיך אדוו. פארעללע מיט דער בעשולדיגונג און בעהט א מילדען אורטייל, ווייל נארושקעוויטש איז בעגאנגען די מיסברויכען זייענדיג אין א שווערער לאגע.

דער פערטיידיגער פון בעשולדיגטען האנע-מאן אדוו. בירענצווייג האלט א גלענצענדע רעדע, ער בעווייזט, אז האנעמאן איז נישט בעגאנגען קיין שום שולד, ער האט נישט געקענט זיך האל-טען גענוי אין די פארשריפטען נאר געמוזט האנ-דלען אזוי ווי דאס לעבען האט דאס פערלאנגט, ער בעט צו בעפרייען דעם אנגעקלאגטען. וואס שייך דער רעדע פון אדוו. קאבילינסקי, זאגט דער פער-טיידיגער בירענצווייג, אז ער האט געוועקט די אינסטינקטען פון דער גאס, וואס איז שטארק צו בעדויערען.

די פערטיידיגער פון ראדזינער'ן אדוו. ציי-מערמאן און אדוו. פליוואצקא בעווייזען, אז רא-דזינער האט נאר געטון א טובה נארושקעוויטשען זשיריענדיג איהם וועקסלען, ער האט נישט גע-וואוסט וואס פארא אונטערשריפטען זענען פערהאן אויף די וועקסלען, ראדזינער האט נישט געראבט דעם קרעדיט אין ק.ק.א. ווייל ער האט נאך היינט קרעדיט אומעטום וויפיל ער וויל.

נאכדעם ווי דיר. נארושקעוויטש האט געבע-טען דאס געריכט וועגען א מילדער שטראף און האנעמאן מיט ראדזינער האבען געבעטען זיי צו בעפרייען, איז דאס ארויסטראגען דעם אורטייל אפגעלעגט געווארען ביז שבת.

געכטען איז ארויסגעטראגען געווארען דער אורטייל, לויט וועלכען נארושקעוויטש איז פער-משפט געווארען אויף 3 און א האלב יאהר טורמע, האנעמאן אויף א יאהר טורמע און ראדזינער איז אינגאנצען בעפרייט געווארען. אין די מאטיוועז פון אורטייל ווערט געזאגט, אז פאר נארושקע-וויטשען האט נישט געקענט אנגעווענדעט ווערען קיין מילדערנדע אומשטענדען, ווייל ער האט מיס-געברויכט מיט געלדער פון ק.ק.א. וואו ס'האט זיך נאר געלאזען, ער האט בכלל נישט אין זינען געהאט די אינטערעסען פון דער אינסטיטוציע, ער איז שולדיג אין אלעם וואס מ'האט איהם פארגע-ווארפען.

וואס שייך האנעמאן האט דאס געריכט אנערקענט, אז הגם ער האט נישט געהאט קיין אייגען-נוצען, האט ער דאך נישט אפגעהיטען זיינע פליכטען געבענדיג קרעדיטען פערזאנען, וועלכע זענען נישט געווען גענוג קרעדיט פעהיג.

ראדזינער האט נאר צוליב א טובה בעהאל-פען נארושקעוויטשען מיט טובה-וועקסלען, וועלכע זענען אינטערגעשריבען געווארען דורך זיינע ארבייטער, ראדזינער האט געדעקט א גרויסען טייל פון נארושקעוויטשעס פערפליכטונגען. וועלכע זענען בעקומען פון די דאזיגע טובה-וועקסלען, דאס געריכט האט פעסטגעשטעלט, אז ראדזינער האט נישט געוואוסט, אז די וועקסלען זענען נישט אויטענטיש אונטערגעשריבען געווארען דורך זיינע ארבייטער, פון די עדות האט מען בעקענט ארויסדרינגען אז ראדזינער איז בכלל נישט געווען אנוועזענד בעת די וועקסלען זענען ארויסגעגעבען געווארען, ווייל דער דיר. נארושקעוויטש האט אליין זיי געשיקט דורך א שליח צו ראדזינער'ן אין ביורא און ראדזינער האט זיין זשירא געגעבען אויף שוין אונטערגעשריבענע וועקסלען זעהר אפט אין ביורא פון ק.ק.א. אויפ'ן פערלאנג פון נארוש-קעוויטש'ן. ס'איז אהן א ספק פעסטגעשטעלט געווארען, אז ראדזינער איז בכלל נישט געווען פעראינטערעסירט אין די וועקסלען, ווייל ער האט נאר געטון דעם דירעקטאר א טובה און דעריבער איז נישט פערהאן קיין שום גרונד צו בעשולדיגען ראדזינער'ן אין פעלשען די וועקסלען.

מיר האבען געבראכט דעם אורטייל פון געריכט, בפירוש געבענדיגט די מאטיוועז און אויך די רעדע פון אדוו. קאבילינסקי, כדי קודם כל צו בעווייזען, אז דאס פוילישע געריכט טיילט זיך נישט מיט די ראסען-מיינונגען פון דעם „גרויסען" אדוואקאט. דער פראצעס פון ק.ק.א., וועלכע וואלט אדורכגעגאנגען אהן שום שטארקערע עכא, אזוי ווי אלע עהנליכע פראצעסען איז פלוצלינג געווארען א סענסאציאנעלע צוליב דער רעדע פון אדוואקאט קאבילינסקי.

די רעדע זעהט אויס איז מצד דעם אדוו. קאבילינסקי שוין געווען א צונרייטונג צו די צייטען, אויף וועלכע דער דאזיגער אדוואקאט האפט, אויף די צייטען ווען מ'וועט משפטען לויט ראסען-טעאריע, קוקענדיג אויף דער נאז פון דעם בעשולדיגטען און נישט אויפ'ן מאטער-יאל פון דער בעשולדיגונג, דער „ניכטערער" אדוואקאט האט זיך ערלויבט דאס וואס נאך קיינער ביז איצט אין בנין פון גערעכטיגקייט, ער האט אויף אַנ'אופן וואס דיסקרעדיטירט איהם אליין חוצפה'דיג ערקלעהרט זיין אני-מאמין אין די געזעלשאפטליכע פראבלעמען, וועלכע שטעהען איצט אויף דער טאג-ארדנונג, דער אדוואקאט, אין וועמענס ווארטע-שטוב ס'זיצען צעהנדליגער יודען, האט זיך ערלויבט צו ווענדען פלומרשט צום פוילישען פאלק, אז יודען צוגנבענען דאס געלד פון פוילישען פאלק און אז איצט וועט מען מעהר נישט רויבען, ווייל די „פרעמדע" וועלען מעהר נישט רעגירען. מיר ווייסען ווי דאס אפצושאצען...

אבער אויך דאס געריכט האט געמשפט אנ-דערש ווי אדוו. קאבילינסקי האט געוואלט. פאר מיסברויכען איז פערמשפט געווארען נאר א כשר רייינער אריער, די יודען האבען קיין אייגען-נוצען נישט געהאט, אזוי האט דאס געריכט געזאגט אין די מאטיוועז, וועלכע מיר האבען געבראכט, דער אדוו. קאבילינסקי האט אלס גוטער יוריסט, דאס געדארפט וויסען לויט די מאטעריאלען פון דער בעשולדיגונג און אויב ער האט דאך געהאלטן אזא רעדע האט ער דאס געטון פאר דער צוקינפט פון דער גאס, וועלכע וויל קומען צו דער מאכט און משפטן לויט ראסען-טעאריעס.

אייער וואונש
ביים קויפען זשארובקעס איז צו בעקומען א גוט און שפארזאם ליכט-מיטעל, די זשארובקע טונגסראם ד'. א דאנק דער בעצייכענונג און דעקאלומענען — זאגט אייך אליין וויפיעל ליכט איהר וועט בעקומען ביים שפארזאמען בענוצען דעם שטראם. קויפענדיג די זשארובקע טונגסראם ד. מיט'ן טאפעלט-געדרעהטען דרעטעל, בעקומט איהר מעהר ליכט פאר א ביליגערן פרייז
ŻARÓWKI
TUNGSRAM D
DWUSKRĘTNYM DRUCIKIEM. CECHOWANE W DEKALUMENACH

פיגולקעס קאווענא
(CAUVIN'A)
מיט אויסשליסליכע בעוואוקס - בעשטאנד - טיילען זענען דאס ווירקזאמסטע, דאס אנגענעהמסטע און ביליגסטע אפפיהרונגס-מיטעל.
פרייז פון א שאכטעל 2.50 זל.
צו בעקומען אין אלע אפטייקען.

Dr. med.
R. Zalcwasser
כירורג
ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17
נעמט אן פון 1—2 און פון 4—6 נאכמ'

קינא-טעאטער
„MIRAŻ"
11 ליסטאפאד (קאנסטאנט.) 16
היינט און פאלג. טעג!
„KOCI PAZUR"
אין דער הויפט-ראלע:
HAROLD LLOYD
פרייזען פון די פלעצער:
54 גר., 85 גר. 1.09 זל. באלקאן 75 גר.
דער זאל איז גוט בעהייצט.

טעאטער „פילהארמאניע"
היינט, זונטאג, דעם 13 יאנואר
נאר עטליכע פארשטעלונגען
פון דראמאטישען אנסאמבל
אונטער דער קינסטלערישער לייטונג פון
אברהם מארעווסקי
ס'ווערט געשפילט די פרעמירטע סאוויעטישע פיעסע אין 4 אקטען
דאס לעבען רופט!
— פון ביל-בעלאצערקאווסקי —
יודיש און רעזשי: א. מארעווסקי
ס'באטייליגן זיך:

אברהם מארעווסקי
רחל האלצער
דוד ליכט
יעקב קורלענדער
און אנדערע
היינט 12.30 א פריהמארגן-פארשטעלונג צו גאנץ ביליגע פרייזען פון 50 גר. אן און 9.15 אוו. צוגעוועהנליכע פרייזען פון 70 גר. אן
בילעטען אין קאסע פון פילהארמאניע.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוועכע
נעמט אן פון 8—12 בייטאג און פון 4—9 אוונט.

רעוויזיאָניסטישע וועלט-קאָנפערענץ אין קראָקא

קראַקאַ (יט"א) אויף דער דאָנערשטאָגדיגער
נאָכמיטאָג-זיצונג

האָט קאָפּ. י. האַלפּערין רעפערירט וועגן די גרינדונג פון ברית הצה"ר און האָט זיך בעזונדערס אָבגעשטעלט אויף דער ענטוויקלונג און טעטיגקייט פון „ברית-החייל".

י. קלאָרמאַן האָט נאָכדעם אָבגעגעבן אַ בעריכט פון דער מאַנדאַט-קאָמיסיע. די מאַנדאַט-קאָמיסיע האָט בעשטעטיגט די מאַנדאַטען פון 174 דעלעגאַטען פון 23 לענדער. אַ הייסע דעבאַטע האָט זיך ענטוויקעלט אַרום די אײנזאַמלען צו דער רעוויזיאָניסטישער וועלט-קאָנפערענץ. ד. בן-חורין האָט ערקלערט, דאָס די וואַהל-רעזולטאַטען אין א"י (וועלכע האָבען, ווי בעקאַנט, געגעבן א מעהרהייט די מאַקסימאַליסטען) ענטשפּרעכען נישט די פאַקטישע כחות-פערהעלטנישען אין דער רעוויזיאָניסטישער מחנה אין ארץ-ישראל. די דאָזיגע בעהויפּטונג איז קוועסטיאָנירט געוואָרען דורך אַנדערע רעדנער.

נאָכדעם האָט דער פיהרער פון דער „הסתדרות עובדים לאומים" ע. ברון געהאַלטען אַ רעפעראַט וועגן דער יודישער נאַציאָנאַלער אַרבייטער-בעוועגונג אין ארץ-ישראל. דער רעדנער האָט אויספיהרליך געשילדערט די בעציהונג אויף דעם אַרבייטס-מאַרק אין ארץ ישראל און די פּרינציפּיעלע מיינונגס-פערשידענהייטען, וועלכע טיילען אָב די רעוויזיאָניסטישע אַרבייטער פון דער „הסתדרות העובדים" און האָבען געבראַכט צו דער ענטשטעהונג פון „הסתדרות עובדים לאומים", וועלכע ציילט איצט לויט די ווערטער פון ה' ברון 5,500 מיטגלידער.

דער רעדנער וואַרפט פאַר דער לינקער „הסתדרות", אַז זי [illegible] אונטערגעצווינגען לינקע ווערען אָנגעפיהרט דורך איהר [illegible], וועלכע נישט אָבגעהיט די אָנגענומענע אַרבייטס-בעדינגונגען, אַרבייטסצייט און סאָציאַלע פערזיכערונגען. די לינקע „הסתדרות" קען נישט פערטעדיגען — לויט דער מיינונג פון רעדנער — צו דעם אויסשליסליכען רעכט צו פערטיידיגען די רעכט פון די יודישע אַרבייטער שוין דעריבער, ווייל זי אָרגאַניזירט אויך אַראַבישע אַרבייטער. ע. ברון קריטיקירט אויך די מעטאָדען, וועלכע די „הסתדרות" ווענדט אָן אין קאַמף פאַר יודישער אַרבייט אין בעהויפּטעט, אַז דורך די פּיקעטען האָט נאָך קיין איין יודישער אַרבייטער נישט בעקומען קיין אַרבייט.

כדי צו אילוסטרירען די שטימונגען, וועלכע העררשען צווישען די אַרבייטער-מאַסען פון דער „הסתדרות" דערמאָנט ע. ברון, אַז מיט 2 יאָהר צוריק האָבען די לינקע פּועלי-ציון געשטעלט דעם „מפא"י" די פראַגע צי ווען זי אין פאַל פון א מלחמה שטיצען דעם פּראָלעטאַריאַט פון סאָוויעט-רוסלאַנד. די לייטונג פון מפא"י האָט נישט געענטפערט אויף דער פראַגע, ווען עס קאָן אָבער די בעציהונג ווייס גאַנץ גוט, אַז צווישען די ברייטע מאַסען פון „הסתדרות" בעמערקען זיך שטאַרקע סימפּאַטיעס פאַר'ן ראַטען-פערבאַנד. מען דאַרף פערשטעהן — האָט ערקלערט דער רעדנער — אַז די דאָזיגע טענדענץ איז אַ זעהר געפעהרליכע. דער רעדנער איז איבערצייגט, דאָס ווען עס וועט זיין נויטיג, וועלען בן-גוריון, רמז און אַנדערע עלטערע פיהרער אַנטון מיליטערישע מונדירען און זיך צוזאַמען מיט דעם גאַנצען נאַציאָנאַלען לאַגער מיטזינגען די נאַציאָנאַלע לידער, די יוגענד אָבער, וועלכע זיי האָבען ערצויגען, וועט נישט נאָכטון זייער ביישפּיל. דערפון קען ענטשטעהען א גרויסע געפאַהר, ווען עס וועט זיין נויטיג אַן איינהייטליכער נאַציאָנאַלער פראָנט.

דער רעדנער בעוואָרענט זיך, אַז זיינע ווערטער דאַרפען נישט פערשטאַנען ווערען אַלס דעמאָנסטראַציע, ער גלויבט, אַז יעדער אָביעקטיווער צושויער קען בעמערקען די דאָזיגע ערשיינונגען.

דער רעפערענט בעהויפּטעט, אַז בן-גוריון און די אַנדערע אַלטע פיהרער נעמען נישט ערנסט דעם סאָציאַליזם, זיי בעהאַנדלען די לויפענדע פּראָבלעמען גיכער פון סוחרישען שטאַנדפּונקט, די יוגענד וואָס וועט דורך זיי ערצויגען נעמט אָבער ערנסט די סאָציאַליסטישע לאָזונגען און ווערט דורכגעדרונגען מיט דער קלאַסען-אידעאָלאָגיע, וואָס שטעלט מיט זיך פאָר אַ געפאַהר פאַר דער סופּרעמאַציע פון די נאַציאָנאַלע אינטערעסען און פאַר דעם איינהייטליכען נאַציאָנאַלען פראָנט.

קראַקאַ (יט"א) אויף דער דאָנערשטאָגדיגער
נאַכט-זיצונג

אין מיטגעטיילט געוואָרען וועגען

הולדיגונגס-דעפּעשען, וואָס זענען אין נאָמען פון דער קאָנפערענץ אַרויסגעשיקט געוואָרען צום מלוכה-פּרעזידענט איגנאַצי מאָשטשיצקי און צום מאַרשאַל פּילסודסקי

זשאַבאָטינסקי טיילט נאָכדעם מיט, דאָס אַזוי ווי ער מוז דעם 16-טען ד. מ. אָבפאָהרען פון שערבורג קיין אַמעריקע אין ענינים פון דער רעוויזיאָניסטישער בעוועגונג לעגט ער פאָר צו בעגרענעצען ביז א האַלבע שעה די רעדעס אין דער גענעראַל-דעבאַטע, כדי די קאָנפערענץ זאָל זיך רעכטצייטיג ענדיגען.

נאָכדעם אין געעפענט געוואָרען די גענעראַל-דעבאַטע איבער די אויסגעהערטע בעריכטען און רעפעראַטען. דער ערשטער האָט אין דער דעבאַטע גענומען דאָס וואָרט דער דעלעגאַט יאַכימאָוויטש (בעסאַראַביען), וועלכער ברענגט צום אויסדרוק די שטעלונג פון די מאַקסימאַליסטען. דער רעדנער ערקלערט, דאָס לעצטענס בעמערקט זיך ביי דער רעוויזיאָניסטישער לייטונג א נייגונג צו קאָמפּראָמיסען. די רעוואָלטאַטען דערפון זענען שוין געווען קענטיג אין דער עפענונגס-רעדע פון זאב זשאַבאָטינסקי.

דער רעדנער האַלט, דאָס מען דאַרף ענגלאַנד גאַנץ קלאָר זאָגען, דאָס אויב זי וועט נישט געהען מיט די רעוויזיאָניסטען, וועלען זיי אַליין קעמפען פאַר זייער אידעאַל, ווייל די רעוויזיאָניסטען זענען נישט פערבונדען אויף לייב און לעבען מיט ענגלאַנד. דער רעדנער האַלט פאַר אָבצופאָלגען די אָבמאַכען מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע. דער רעדנער גלויבט אָבער נישט אין דער מעגליכקייט פון א שלום מיט די לינקע. אַ שלום ווערט געשלאָסען נאָך אַ זיג אָדער נאָך אַ מפּלה. צי זאָל מען פאַר דעם פּרייז פון אַ פּאָר סערטיפיקאַטען רעזיגנירען פון קאַמף? דער רעדנער האַלט, דאָס מען דאַרף ווייטער „גיהן, קעמפען, ברעכען". די ציוניסטישע אַגענטור וועט פערהאַנדלען וועגען עטליכע הונדערט סערטיפיקאַטען און „צעהנדליגער טויזענדער וועלען אַליין פּאַרטוזעצען דעם קאַמף". דער רעדנער בעטאָנט, אַז אויף דעם צוזאַמענפאָהר איז נישטאָ אורי צבי גרינבערג און קינדיגט אָן צום סוף א רעזאָלוציע, דאָס דער שלום קען געשלאָסען ווערען בלויז אויף דעם יסוד פון רעוויזיאָניסטישען פּראָגראַם.

ד"ר שטיינער (וואַרשע) בעמערקט, דאָס עס שטייגט די אונצופרידענהייט צוליב דער טאַקטיק פון דער רעוויזיאָניסטישער לייטונג, וועלכע ער האַלט פאַר נישט קאָנסעקווענט. עס דאַרף נישט געענדערט ווערען די בעגאַטיווע בעציהונג צו דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און צו דער מאַנדאַט-מאַכט.

ד"ר טשערטאָק (לעמבערג) האַלט, דאָס עס לוינט זיך נישט צו קעמפען פאַר'ן ציוניסטישען קאָנגרעס, דער רעוויזיאָניסטישער צוזאַמענפאָהר דאַרף זיך פּראָקלאַמירען אַלס רעוויזיאָניסטישער קאָנגרעס.

לערנער (וואַרשע) האַלט דעם שלום מיט דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע פאַר גינסטיג און בעטאָנט די בויטוועדיגקייט פון אַרגאַ יאַציאָנעלער סופּרעמאַציע פון רעוויזיאָניסטישען פערבאַנד איבער דעם „ברית החייל" און בית"ר.

די פרייטאָגדיגע זיצונג פון דער רעוויזיאָניסטישער וועלט-קאָנפערענץ אין קראָקא

קאָנפערענץ פון תל-חי

קראַקאַ (יט"א) די פרייטאָגדיגע, 7. זיצונג פון דער רעוויזיאָניסטישער וועלט-קאָנפערענץ האָט זיך געעפענט 11 אַ זייגער פריה. אויף דער זיצונג האָט זשאַבאָטינסקי געהאַלטען א רעפעראַט וועגען עקאָנאָמישען אָביעקטיוו פון יודענטום. דער רעפעראַט איז ערגענצט געוואָרען מיט אַ רייכען סטאַטיסטישען מאַטעריאַל, וואָס איז רעפערירט געוואָרען דורך רעד. צ. ה. וואַקסמאַן (פּאַריז).

נאָכדעם איז פאָרטגעזעצט געוואָרען די גענעראַל-דעבאַטע.

פרייטאָג נאָכמיטאָג איז קיין פּלענאַר-זיצונג נישט פאָרגעקומען. דאַגעגען איז פאָרגעקומען די קאָנפערענץ פון קרן-תל-חי.

ערקלערונג פון ז. זשאַבאָטינסקי

קראַקאַ (יט"א) זאב זשאַבאָטינסקי האָט היינט איבערגעגעבען דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור פאָלגענדע ערקלערונג:

„אין אַ צייטונג איז ערשינען דער טעקסט פון אַ בעגריסונגס-דעפּעשע וועלכע זאָל, כלומרשט, זיין געווען געריכטעט צו מיר פון ה' בן-גוריון".

„איך האָב אַזאַ בעגריסונג נישט בעקומען און דער טעקסט איז פּולשטענדיג ערפונדען".

ערקלערונג פון סעקרעטאַריאַט „פּועלי-ציון התאחדות"

וואַרשע (יט"א) דער סעקרעטאַריאַט פון וועלט-פערבאַנד „פּועלי-ציון-התאחדות" טיילט מיט דער יודישער טעלעגראַפען-אַגענטור:

„אין צוזאַמענהאַנג מיט דער ידיעה, וואָס האָט זיך בעוויזען אין אַ צייטונג וועגען אַ כלומרשטער בעגריסונגס-טעלעגראַמע פון בן-גוריון צו זשאַבאָטינסקי'ן, האָבען מיר פעסטגעשטעלט, דאָס אַזאַ בעגריסונגס-טעלעגראַם איז נישט געווען. בן-גוריון האָט טעלעגראַפיש געענטפערט זשאַבאָטינסקי'ן אויף דיינס אַ טעלעגראַפישע אָנפראַגע וועגען דעם מצב פון אַרבייטס-אָבמאַך און איהם מיטגעטיילט, דאָס דער ענין איז איבערגעגעבען געוואָרען צו א רעפערענדום פון אַלע מיטגלידער פון דער „הסתדרות". בן-גוריון האָט דערביי צוגעגעבען, דאָס ער איז זיכער, אַז זשאַבאָטינסקי וועט בעאיינפלוסען די רעוויזיאָניסטישע קאָנפערענץ, זי זאָל זיך שטעלען אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון אַן איינהייטליכער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע, אַן איינהייטליכער אַרבייטער-אָרגאַניזאַציע און אַ פערשטאַרקטער פּאָליטישער און קאָלאָניזאַטאָרישער אַרבייט אונטער דער פאָהן פון דער ציוניסטישער וועלט-אָרגאַניזאַציע.

זשאַבאָטינסקיס רעפעראַט

קראַקאַ 12. (יט"א טעלעפאָניש) אויף דער לעצטער זיצונג האָט זשאַבאָטינסקי געהאַלטען א רעפעראַט וועגען דער עקאָנאָמישער לאַגע, ער האָט שטאַרק אָנגעגריפען דעם טראַנספער-אָפּמאַך און ערקלערט, אַז דער יודישער קאַמף האָט פולע אויסזיכטען אויף ערפאָלג, ווייל דער שונא וועט זיכער צוזאַמענברעכען.

ד"ר וואַקסמאַן האָט געבראַכט ציפערען פון דער בויקאָט-אַקציע, ער האָט אַריינגעטראָגען א רעזאָלוציע געגען טראַנספער-אָפּמאַך.

בערלין האָט רעפערירט וועגען דער רעוויזיאָניסטישער פּרעסע.

* * *

קראַקאַ 12. (יט"א טעלעפאָניש) אויף דער

פאָרטזעצונג פון דער גענעראַל-דעבאַטע

האָט קלאַרמאַן ערקלערט, אַז די רעוויזיאָניסטען דאַרפען געהען צום ציוניסטישען קאָנגרעס, אויב דער קאָנגרעס וועט אָננעמען דעם פּרינציפּ פון א יודישער מלוכה.

בן חורין האָט פּאָלעמיזירט מיט די מאַקסימאַליסטען, ער האָט דערביי פאָרגעלייענט בריף פון ארץ-ישראל-רעוויזיאָניסטען אין וועלכע זשאַבאָטינסקי ...

אינזש. עלפּערין (לאָדז) פּאָלעמיזירט מיט די מאַקסימאַליסטישע רעדנער און בעטאָנט, אַז דער פּרימאַט פון רעוויזיאָניסטישער דיסציפּלין בלייבט אין [illegible]. די איזאָלירונג פון דער רעוויזיאָניסטישער בעוועגונג איז נישט געוואונשען. עס דאַרף אָבער אָבגעקלערט ווערען די שטעלונג צום ציוניסטישען קאָנגרעס. צו די סערטיפיקאַטען און די קרנות.

בעגין (וואַרשע) האַלט, אַז אַ פעדעראַציע מיט דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע איז אוממעגליך, אַרבייטען דאַרף מען בלויז פאַר דעם תל-חי. בלויז דער רעוויזיאָניסטען-פערבאַנד איז דער טרעגער פון געדאַנק פון דער יודישער מלוכה און דעריבער מוז ער געהן זעלבסטשטענדיג.

בן-חורין (ארץ-ישראל) פערטיידיגט די טאַקטיק פון דער רעוויזיאָניסטישער לייטונג. איזאָלאַציע קען נישט זיין זעלבסטצוועק. ער האַלט, אַז די אידעאָלאָגישע מיינונגס-פערשידענהייטען און רעוויזיאָניזם זענען מעהר שיינבאַרע.

די זיצונג איז געשלאָסען געוואָרען 3 פאַרטאָג.

...סקי ווערט אויפגעפאָדערט צו מאַכען אָרדנונג ביי די ארץ-ישראל-רעוויזיאָניסטען.

ברין האָט ענטוויקעלט די אידעאָלאָגיע פון די מאַקסימאַליסטען און דערביי האָט ער זיך בעקלאָגט אויף די פערפאָלגונגען פון די מאַקסימאַליסטען אין ארץ-ישראל.

קאָנפערענץ פון „תל-חי"

קראַקאַ, 12. (יט"א טעלעפאָניש) היינט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון „תל חי", אויף וועלכער זשאַבאָטינסקי האָט געהאַלטען אַ רעפעראַט. ער האָט ערקלערט, אַז די רעוויזיאָניסטען טאָרען נישט קאָנקורירען מיט אַנדערע פאָנדען, אין דער ערשטער רייהע, דאַרף מען אָבער פּראָפּאַגאַנדירען פאַר'ן אייגענעם פאָנד.

היינט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון דער רעוויזיאָניסטישער פרויען-אָרגאַניזאַציע.

ביי העמאָרידאַל-ליידען
פערשטאָפּונג ברענגט דער נאַטירליך פון נאַטירליכען ביטערוואַסער
Franciszka Józefa
שטענדיג אַן'אָנגענעהמע פערלייכטערונג, פּרעגט ראַקטוירים.
צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד-אַפּטעקען.

רעוומאַטיזם איז אַ געזעלשאַפטליכע פּלאַג
מענשען וועלכע ליידען אויף רעוומאַטיזם, ווערען אָפט כראָניש קראַנק, טיילמאָל אַפילו אינוואַלידען, הויפּטזעכליך אין פאַלען אונאויסהייל-באַרע אָדער, ווען מען בעמערקט נישט די קראַנקהייט בעצייטענס. אין אונזער קלימאַט, וועלכער איז פייכט און מיט ווייניג זון, זענען די סימנים פון רעוומאַטיזם לייכט צו בעמערקען און מען קאָן פערהיטען, אַז די קראַנקהייט זאָל זיך ווייטער נישט ענטוויקלען. 110
ביי רעוומאַטיזם נעהמט מען 2—3 טאַבלעטעס טאָגאַל 3—4 מאָל טעגליך. טאָגאַל ווערט אויך געברויכט בעת די קראַנקהייט איז שוין מעהר ענטוויקעלט: ביי רעוומאַטיזם, אַרטרעטיזם, פּאָדאַגראַ, נערווען-ליידען, קאָפּ-שמערצען, גריפּע און ביי פערקיהלונגען. טאָגאַל איז א גוט מיטעל געגען שמערצען און היץ.

לאָדזער נייעס

פון דער קאָנצערט-עסטראַדע

היינט 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע זאַל א גרויסער קאָנצערט פון צוויי לאָדזער טאַלאַנטירטע קינסטלער: פּיאַניסט אַ. גור באַלזאַם און פידלער מאַרצעלי גאָמילער. די בעגרענצטע צאָהל בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

זונטאָג, דעם 13. יאַנואַר

9 סיגנאַל פון דער צייט; 903 מוזיק (פּליטען); 907 גימנאַסטיק; 9,22 מוזיק (פּליטען); 9,30 פריהמאָרגען-צייטונג; 9,40 מוזיק; 9,50 מינוט פאַר דער הויז-פרוי; 10,05 קירכען-טראַנסמיסיע פון פּויזען און מוזיק; 11,57 צייט-סיגנאַל פון וואַרשאַ און קראָקאַ; 12,15 מוזיקאַלישער פריהמאָרגען פון דער וואַרשאַווער פילהאַרמאָניע (געזאַנג און קלאַרנעט); 14 דעפילאַדע פון טאַנץ-אָרקעסטער'ס (פּליטען); 15,15 אָפּערעטען-מוזיק; 16,200 געזאַנג-רעטשיטאַל פון אַדעלינאַ טשאַפּסקאַ; 17 נאַקס-מוזיק צום טאַנץ; 17,50 אַ רעפעראַט וועגען בוך אין אייראָפּע; 18,45 פּאַרלעזונג פון ציקל דאָס לעבען פון דער יוגענד; 19 לייכטע מוזיק; 19,50 אַקטועלער פעליעטאָן; 20 אָוונט-קאָנצערט מיט'ן אַנטייל פון זינגער דיגאַס; 21 אויף דער פריהליכער לעמבערגער פּאַליע; 21,30 ספּאָרט-ידיעות; 22 רעקלאַמע-קאָנצערט; 22,25 טאַנץ-מוזיק פון רעסטאָראַן „בריסטאָל"; 23 מעטעאָ-אָלאָגישע ידיעות; 23,05 ענדע פון דער טאַנץ-מוזיק פון „בריסטאָל".

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" ציגעל-גאַס 27 טעל. 212-25
דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

וויל אזוי קאָנסטו אײנזיצען אין שטוב ווען ביי **רעגינאַ צוקער**
לאַכט מען, זינגט מען, טאַנצט מען, אז די ווענד ציטערען?... — היינט, זונטאָג, 9.30 אָוונט פּאָפּולערע פרייזען! קאַרל צימבאַליסט'ס אויפפ.
דעם טאַטען'ס זונדער
אין 3 אַקטען, 20 נומערן געזאַנג און טאַנץ
רעגינאַ צוקער אין דער הויפּט-ראָל.
נאָך דער פאָרשטעלונג: א גרויסער קאַרנאַוואַל-פּיקניק
וואו נעמט מען חתנים אין לאָדז??
א קהלה-זיצונג אין 1 אַקט
אַקטועל! — הומאָריסטיש! — לאַכען אָהן א סוף!
היינט, זונטאָג, 4.30 נאָכמ. גרויסע הנחה-פאָרשטעלונג
אַלע בילעטען אין פּאַרטער 1 זל.
די זעהר פריהליכע מוזיקאַלישע קאָמעדיע
צום לאַכען מאָל! 3 שעה לאַכען אָהן אויפהער!
„די אמעריקאַנער רביצין"
מיט רעגינאַ צוקער אין דער טיטעל-ראָלע.
בעזעלשאַפטען און פעראיינען, וואָס ווילען אָפּקויפען די גלענצענדע פאָרשטעלונג „דאָס לעבען רופט" צו זעהר צוגענגליכע פּרייזען, קאָנען זיך ווענדען יעדען אָוונט אין קאַנצעלאַריע פון טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי".

אויספלוגען נאָך פּאַלעסטינאַ גרופּענווייז — און — אינדיווידועל
100 אָרגאַניזירט די פּויליש-פּאַלעסטינישע האַנדעלס-קאַמער אָפּטיילונג אין לאָדז. אינפאָרמאַציעס: פּיעטריקאַווער 113.

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז, 13 יאַנואַר 1935

לעזונג פון דער גרויסער רעטעניש

דער היינטיגער פּלעביסציט אין סאַאר-געביט

דער פּלעביסציט אין סאַאר-געביט, וואָס קומט היינט פאָר און וועלכער דאַרף ענטשיידען צו וועמען עס זאָל געהערן אָט דער קליינער שטח, טראָגט אַ גאַנץ באַזונדערן כאַראַקטער. ביי נאָרמאַלע באַדינגונגען וואָלט דער פּלעביסציט נישט דערוועקט קיין שום באַזונדערן אינטערעס. דער אויסגאַנג וואָלט געווען באַוואוסט פון פריער, דער פּלעביסציט וואָלט געטראָגן אַריין פאָרמעלן כאַראַקטער, ס'וואָלט געווען אַ פאָרמאַליטעט, וואָס מוז דורכגעפירט ווערן לויט די תּקנות פון ווערסאַילער טראַקטאַט.

אָבער צוליב'ן נצחון פון די נאַציס מיט היטלער'ן אין דייטשלאַנד זענען די נאָרמאַלע באַדינגונגען פאַר דער דורכפירונג פונ'ם פּלעביסציט פאַרשוואונדן. אַלץ איז געוואָרן איבערגעדרייט מיט'ן קאָפּ אַראָפּ. אויפ'ן סאַאר-געביט זענען איצט געווענדעט די אויגן פון דער גאַנצער וועלט, דער פּלעביסציט איז געוואָרן אַ צענטראַל-פּונקט פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק. אין דעם אויסגאַנג פון פּלעביסציט איז קאָנצענטרירט די אומרואיגקייט פון די אייראָפּעאישע מלוכות.

אויסערליך איז אַלצדינג אין אָרדנונג. דער פּלעביסציט קומט פאָר אונטער אַ קאָנטראָלע און ער ווערט באַוואַכט דורך אַן אינטערנאַציאָנאַלער קאָמיסיע, וועלכע האָט געטאָן און טוט זיכער אַלצדינג, כדי די אָפּשטימונג זאָל נישט געפעלשט ווערן; אינטערנאַציאָנאַלע פּאָליציי וואַכט איבער דער אָרדנונג און רוה, און ס'איז זיכער אַז נישט קוקנדיג אויף די צום העכסטענס צוגעשפּיצטע ליידנשאַפטן וועט צו קיין אומרוהען און אויפּרוויזן היינט נישט קומען. נאָך מער: דייטשלאַנד און פראַנקרייך האָבן געשלאָסן אַן אָפּמאַך, וואָס רעגולירט די ענינים פון די פראַנצויזישע פאַבריקאַנטן און אינדוסטריעלער אויפ'ן פאַל, אויב דער געביט זאָל איבערגיין צו דייטשלאַנד.

דאָס, וואָס איז נוגע באַוואָרן דער אינדוסטריע, די פאַבריקן, ס'הייסט די געגנשטאַנדן, וואָס האָבן געבראַכט צו דער איינשטעלונג פון פּלעביסציט, דאָס אַלץ איז ערלעדיגט געוואָרן פאַר'ן טערמין פון פּלעביסציט.

און נישט קוקנדיג דערויף, איז אין היינטיגן פּלעביסציט-טאָג באַהאַלטן זייער פיל רעטענישן און סכנות.

די באַפעלקערונג פון געביט איז צום גרעסטן טייל אַ דייטשע, און ווען נישט דער היטלעריזם אין דייטשלאַנד, וואָלט די מערהייט געשטימט פאַר אומקערן זיך צו דייטשלאַנד, נישט קוקנדיג אויף דער אומגינסטיגער ווירטשאַפטליכער לאַגע פון היימאַט-לאַנד, נישט קוקנדיג דערויף, וואָס ווירטשאַפטליך שטייט דער סאַאר-געביט און זיין באַפעלקערונג באַדייטנד בעסער, איידער דייטשלאַנד גופא. דער היטלעריזם האָט צוטיילט די באַפעלקערונג פון סאַאר-געביט אין צוויי לאַגערן, און אָנהענגער פון צוריק טרעטן צו דייטשלאַנד און אָנהענגער פון איינהאַלטן דעם סטאַטוס קוואָ, ד. ה. דעם איצטיגן מצב אונטער דעם שוץ פון פעלקערבונד. די בלומרשטע פאַראייניגער פון דייטשן פאָלק האָבן זיך אַרויסגעוויזן פאַר די ערגסטע צובריכער זיינע: אין פראַנקרייך איז דאָך אפילו נישטאָ קיין פּאָליטישע פּאַרטיי, וואָס זאָל זיין געגן דעם, אַז סאַאר זאָל צוריק אַריבער צו דייטשלאַנד!

דער היטלעריזם האָט געשאַפן אַ מאָדנע לאַגע. די סאַאר-דייטשן ווילן זיך אומקערן צו דייטשלאַנד, אָבער אַ גרויסער טייל פון דער סאַאר-באַפעלקערונג קאָן דאָס נישט טון אויס מורא פאַר רעפּרעסיעס און פאַר'ן היטלעריסטישן טעראָר, די היטלעראָווצעס וואָלטן דאָך נישט געהאַנדלט געגן דער סאַאר=באַפעלקערונג אַנדערש ווי לגבי דער באַפעלקערונג פון דייטשלאַנד גופא. ווען דער טראַגישער לאַגע, אין וועלכער ס'געפינען זיך די עטליכע טויזנט יודען פון סאַאר, איז איבעריג צו רעדן: פון פאָלער פריי-הייט אַריינפאַלן אונטער דעם שרעקליכן יאָך, אונטער וועלכן די יודען פון דייטשלאַנד האָבן שוין אפילו אויפגעהערט צו קרעכצן!

פון דער אַנדערער זייט וועלן פיל געגנער פון היטלעריזם נישט קאָנען עפנטליך אויסדריקן זייער מיינונג וועגן היטלערישן רעזשים אויס מורא פאַר די קינפטיגע ריקזיכטסלאָזע היטלעריסטישע רעפּרעסיעס.

ביי אַזעלכע באַדינגונגען קאָן דער פּלעביסציט נישט אָפּשפּיגלען דעם ווילן פון דער באַפעלקערונג און מוז געבן אַ פאַלשן אויסדרוק פון דעם ווילן. די אינטערנאַציאָנאַלע קאָמיסיע קאָן אויף אַן אידעאַלן אופן אויספילן איהר אויפגאַבע, דער פערלויף פונ'ם פּלעביסציט קען זיין אַ מוסטערהאַפטיגער, אָבער אין אַ גרויסער מאָס וועט וועגן אויסגאַנג דעצידירן די שרעק פאַר'ן היטלעריזם ווען ס'זאָל אפילו נישט זיין קיין פיזישער טעראָר, וואָלט דאָך געווען גענוג דער מאָראַלישער טעראָר, כדי דער אויסגאַנג זאָל אַרויסקומען אַ געפעלשטער.

אַ דאַנק דעם היטלעריזם איז געענדערט געוואָרן דער גאַנצער זין פון פּלעביסציט. ווייל ס'גייט זיי נישט בלויז און נישט אַזוי ווייט, צי די באַפעלקערונג פון געביט וויל זיך אומקערן צו דייטשלאַנד, ס'גייט וועגן דעם, וואָס וועט זיין מיט יענעם טייל סאַאר-באַפעלקערונג, וואָס וועט שטימען געגן היטלער'ן, ס'גייט וועגן דעם ווי אַזוי דעם טייל צו פאַרהיטן פאַר פאַרפאָלגונגען, ס'גייט וועגן גורל פון די עמיגראַנטן, וואָס וועלן אין די טויזענדער און צעהנדליגער טויזענדער מוזן פאַרלאָזן דעם געביט אין פאַל פון היטלערס נצחון.

אָט דאָס זענען די שוועריגקייטן, וועלכע ס'ברענגט מיט זיך היטלערס נצחון.

אָבער היטלערס מפּלה קאָן ווייטער האָבן שווערע פאָלגען, זי קאָן דערפירן שיער נישט ביז צו אַ באַוואָפנטן קאָנפליקט.

שווער וועט אויך זיין די לאַגע אין פאַל פון היטלערס אַ טיילווייזן נצחון, דאָס הייסט ווען היטלער וואָלט געקריגן אַ נישט-באַדייטענדע מערהייט און ווען דער פעלקערבונד וואָלט דורכגעפירט אַ צוטיילונג פון געביט, וואָס דאָס איז פאָראויסגעזעהן אין ווערסאַלער טראַקטאַט.

אַלזאָ ווי דער פּלעביסציט זאָל נישט אויסגאַלן וועט זיך פאַר'ן סאַאר-לאַנד אָנהויבן אַ צייט פון שווערע איבערלעבונגען. דער פּלעביסציט וועט פאַריבער, אָבער דאָס סאַאר-פּראָבלעם וועט פון דער טאָג-אָרדנונג נישט אַראָפּ. ביים איצטיגן מצב, ביי דער ממשלה פון היטלעריזם אין דייטשלאַנד איז דער פּלעביסציט אַ מקור פון אומרוה. די מחברים פון ווערסאַלער טראַקטאַט האָבן נאַטירליך אַזאַ מצב נישט געקאָנט פאָראויסזעהן: פּלעביסציט קאָן דאָך נאָר דעמאָלט זיין אַ ריכטיגער אויסדרוק, ווען ס'הערשט דער דעמאָקראַטישער רעזשים, ביי דיקטאַטור, ווי די היטלעריסטישע, ווערט דער פּלעביסציט אַ מין שווערער ווידערשפּרוך, און די היטלעריסטישע דיקטאַטור איבט אויס איהר קאָלאָסאַלע ווירקונג אויפ'ן סאַאר-געביט. ס'איז אַ איראָניע פון דער געשיכטע: די מחברים פון ווערסאַלער טראַקטאַט וואָלטן היינט צום ליבסטן רעזיגנירט פון גאַנצן פּלעביסציט.

פון אַנטיסעמיטיזם איז מיר לאַנגווייליג.

אָבער אַן אַלטער פידעל-שפּילער קאָן זיך דאָך נישט נעמען צו אַ גיטאַרע אָדער מאַנדאָלינע

אַ געשפּרעך מיט אַדאָלף נאָוואַטשינסקי'ן

אַ מיטאַרבייטער פון נ. פ." האָט געהאַט אַ געשפּרעך מיט דעם באַקאַנטן אַנטיסעמיטישן שריפטשטעלער, איינעם פון די גלענצענדסטע שרייב-מענער פון דער פּוילישער ליטעראַטור און פּובליציסטיק, אַדאָלף נאָוואַטשינסקי. דער „גרויסער אַנטיסעמיט" האָט דעם יודישן זשורנאַליסט אויפגענומען זעהר ליבענסווירדיג, שיער נישט פריינד-ליך.

נאָוואַטשינסקי רופט זיך זעהר גוט אָפּ וועגן איינינגע דיכטער יודען און קינסטלער אין דער פּוילישער ליטעראַטור. ר'האָט זעהר אַ הויכע מיינונג וועגן לאַדזער יוליאַן טובים, וועגן וועלכן ס'איז נישט איינמאָל געשריבן געוואָרן סאַר און געגן אין דער פּוילישער און יודישער פּרעסע.

— ס'איז פּאַראַדאָקסאַל! נישט וואָהר? דאָס נשמהלאָזע לאָדז, די פאַבריק=שטאָט, האָט אַרויס=געגעבן 2 גלענצענדסטע אַרטיסטן: פון לאָדז שטאַמען טובים און אַרטור שיק. דאָס האָבן זיי דערזעהן די שיין און אין דער אַטמאָספערע פון קוימען-רויך האָבן זיי פאַרבראַכט זייערע יוגענדליכע שטורם-טעג.

נאָוואַטשינסקי רופט זיך זעהר גוט אָפּ וועגן איינינגע יודיש-פּוילישע זשורנאַליסטן, ווי אַפּענשלאַק, בערנאַרד זינגער.

— איך באַקעמפף די יודען, זאָגט נאָוואַטשינסקי, נישט צוליב זייערע חסרונות, נאָר גיכער צוליב זייערע הויכע מעלות. אין פּוילען מוזן קומען צו אַן אָפּפלוס פון יודען. מיר קאָנען נישט פאַרטראָגן אַזאַ מין לאַסט. דער איינציגער אויסוועג איז עמיגראַציע. ס'ענטשטייט די פראַגע: וואוהין? דער ציוניזם קאָן נישט לעזן די יודען-פראַגע צוליבן ווידערשטאַנד פון די אַראַבער. ביראָ-בידזשאַן איז אַ פיקציע, וועגן וועלכער ס'איז נישט ווערט צו רעדן. די קלימאַטישע באַדינגונגען זענען דאָרט פאַרן אייראָפּייער נישט איבערצוטראָגן. ס'בלייבט איין אויסוועג: געפינען עפּעס אַ שטח פאַר קאָלאָניזאַציע אין דרום-אַמעריקע... נאָר אין אַ געוויסער, נישט באַדייטנדער מאָס קאָן פּאַלעסטינע לעזן די יודישע פראַגע.

אויף דער באַמערקונג פון זשורנאַליסט, אַז לעצטענס האָט שוין די ענגלישע רעגירונג, צוליב'ן וואוקס פון דער יודישער השפעה אין פּאַלעסטינע, אויף איהר טרייבן די יודען קיין א"י, באַמערקט נאָוואַטשינסקי:

— איך בין דערויף נישט מסכים, יעדע שיף וואָס פיהרט אַוועק יודען פון פּוילען, איז פאַר אונז אַ פאַרלייכטערונג...

אָבער די יודען-רדיפות האָט דער זשורנאַליסט באַמערקט. דאָס פאַרטרייבן די יודען פון דייטשלאַנד האָט נישט געבראַכט דעם געוואונטשענעם רעזולטאַט: דער יודען-באָיקאָט האָט דערפיהרט צום פאַלען פון דייטשן האַנדעל...

יאָ! — מאַכט נאָוואַטשינסקי — דאָס איז ריכטיג. אָבער די פאַרערגערונג פון דער ווירטשאַפטליכער סיטואַציע אין דייטשלאַנד איז אַ רעזולטאַט דערפון, וואָס דער עקאָנאָמישער מצב אין דער גאַנצער וועלט האָט זיך פאַרערגערט.

נאָוואַטשינסקי דערמאָנט זיך, אַז ר'האָט געוואָלט אויסמיידן צו רעדן וועגן פּאָליטיק און רייסט איבער. אָבער ווייטער כאַפּט זיך ביי איהם אַרויס:

— איהר ווייסט, די היטלעראָווצעס האָבן געקאָנט לעזן די יודען-פראַגע אייראָפּעאיש, דיפּלאָמאַטיש. זיי האָבן געדאַרפט געפינען ערגעץ אַ קאָלאָניזאַציאָנס-טעריטאָריע פאַר די יודען און רוהיג זיי אַהינשיקן.

אויף דער פראַגע ווי אַזוי קען מען פאַראייניגן דעם לאָזונג פון שלאָגן יודען מיט דער אידעע פון קריסטליכער באַרימהערציגקייט, ענטפערט נאָוואַטשינסקי:

— ליידער, אַזוי מוז עס זיין. די יוגענד איז ליידענשאַפטליך. אונזער ח'ב איז צו פאַרטיידיגען די, וועלכע וואַרפן זיך שלאָגן די יודען אונטער'ן רושם פון אַפעקט... דאָס לעבען ציהט אַריין די יוגענד אין אַנטי-יודישע אַרויס-טרעטונגען, אין קאָליזיעס פון אינצידענטן.

ביים געזעגענען זיך מיט'ן זשורנאַליסט האָט נאָוואַטשינסקי געזאָגט:

— צוליב דעם פריינדליכן טאָן פון אונזער שמועס קענט איהר נאָך מאַכן אַ פּועל יוצא, אַז איך בין געוואָרן אַ פילאָסעמיט. אין דעם פאַל וואָלט איהר געהאַט אַ טעות. נאָכ'ן אורלויב וועל איך זיך אומקערן צו מיין פּובליציסטישער אַרבייט. דער אַנטיסעמיטיזם לאַנגווייליגט מיך. אָבער ס'איז דאָך אַלגעמיין באַקאַנט: אַ פידעלשפּילער וועט נישט ענדערן אין די עלטערע יאָהרען זיין אינס רומענט אויף אַ מאַנדאָלינע אָדער אויף אַ גיטאַרע.

אין דייטשלאַנד הערשט דער דלות

אָבער אויף סאַאר-פּראָפּאַגאַנדע וואַרפט מען מיליאָנען

דער ספּעציעלער שליח פון דער פּאַריזער „נייער פּרעסע", פּויל העלד שרייבט צ. א. פון סאַאר:

ציימונגען דערשיינען אין סאַאַרבריקען אַזוי פיל ווי אין אַ מיליאָנען=קעפּיקער שטאָט. מען שטוינט: ווי אַזוי קענען זיי זיך האַלטען? ווער איז אין דער לאַגע צו קויפען אַזוי פיל ציימונגען?

אָבער באַלד ווערט מיר פאַרענטפערט די פראַגע: יעדע עטליכע מינוט קלינגט מען. די ווירטין עפענט די טיר און מען וואַרפט אַריין אַ ציימונג. און מען וואַרפט אַריין אין משך פון טאָג אַ שפּאַר ביסעל היימישע, ד. ה. סאַאַרבריקער ציי-טונגען און דערצו נאָך אַרום אַ טוץ דייטשע ציי-טונגען.

אַלץ אומזיסט.

דאָס קאָסט דאָך אָפּ אַ פאַרמעגן. ווער צאָהלט עס? די היטלער-רעגירונג. מען פאַרפלייצט יעדע שטוב מיט ציימונגען, פלוגבלעטער און בראָ-שורען.

אָבער נישט נאָר דרוקזאַכען אַליין.

קומט אַריין צו אייך אין שטוב אַן אַגענט, ראַדיאָ-אַפּאַראַטען האָט ער צו פאַרקויפען.

— ווי אַזוי קען מען ביי היינטיגער צייט אויסקומען אָהן אַ ראַדיאָ-אַפּאַראַט? איהר לעבט דען מיט יאָהרען צוריק.

— אַ ראַדיאָ=אַפּאַראַט איז טאַקע זעהר אַ פיינע זאַך, אָבער אַז מען האָט נישט קיין געלד, מוז מען זיך באַגיין אָהן איהם.

— איך גיב אייך דעם אַפּאַראַט אויף גינס=טיגע אָפּצאָהלונגען. יעדען חודש 30 פראַנק, ס'איז נישט קיין סך.

— איך קען נישט איינגיין אויף פאַרפליכ-טונגען, וואָס איך וועל נישט קענען דערפילען.

— לאָז איך אייך איבער דעם אַפּאַראַט אויף אַ וואָך צייט פּראָבע.

דער אַגענט האָט איבערגעלאָזט דעם אַפּאַראַט. עס איז אַריבער אַ וואָך, עס זענען אַריבער צוויי, דריי און פיר וואָכען צייט, דער אַגענט האָט זיך מעהר נישט געוויזען, צוגעוואָרפען אַן אַפּאַראַט און פאַרשוואונדען.

דאָס זענען היטלערס אַגענטען, אַלע דייטשע ראַדיאָ-סטאַציעס, וואָס זענען נאָהענט צום סאַאַר-געביט, באַשעפטיגען זיך איצט מיט גאָרנישט אַנ-דערש ווי מיט אַגיטאַציע פאַרן פּלעביסציט, באַ-מיהט מען זיך, אַז יעדער זאָל האָבן ביי זיך אין שטוב אַ ראַדיאָ-אַפּאַראַט, כדי מען זאָל איהם קענען בייטאָג און ביינאַכט פאַרטעמפּען דעם מוח.

ציימונגען, בראָשורען און ראַדיאָ-אַפּאַראַטען. געוויס, עס קען זיין, אַז אויב סאַאַר וועט ווערען היטלעריש, וועט מען דאַן צווינגען די מענשען, וואָס האָבען געקריגען אַפּאַראַטען געגען זייער ווילען, אַז זיי זאָלען דערפאַר באַצאָהלען, אָבער מען מוז זיך פאַרשטעלען, וואָס פאַר אַ געוואַלדיגע מיטלען עס ווערען איצט אַנגעווענדעט, וואָס פאַר אַ פאַרמעגענס די אַגיטאַציע קאָסט איצט אָפּ דער דייטשער רעגירונג.

מען מוז באַרעכענען — כדי קענען ריכטיג אָפּצושאַצען, אַז אין דייטשלאַנד שפּילט היינט יע-דער פראַנק אויסלענדיש וואַלוטע אַ געוואַלדיגע ראָלע. שוין פשוט דערפאַר, ווייל די קאַסעס זענען ליידיג, ווייל די היטלער-רעגירונג פאַרמאָגט נישט די גויטיגע סומעס אויף צו קויפען וואָל און לע-בענסמיטלען, אָבער אויף אַגיטאַציע איז פאַראַן גענוג געלד.

דאָ שטעהען ענטקעגען צוויי פראָנטען. אויף איין זייט די היטלער-רעגירונג מיט איהר מלוכישען אַפּאַראַט. אַ רעגירונג, וואָס דיקטירט איבער 65 מיליאָן מענשען. און אויף דער אַנדערער זייט דער פאַראייניגטער פראָנט פון סאַאַר=געביט, וואָס האָט אויף זיין זייט די סימפּאַטיע פון אינטערנאַציאָ-

(ווייטער זעה 6-טע זייט)

דאס אלטע יודישע לעבען איז חרוב אין אוקראינע

(פון א בעזוך)

פון ב. צ. גאלדבערג

אז איך בין ארומגעפאהרען איבער די קלײנע שטעטלעך פון אוקראינע, פלעג איך זיך פרעגען: איז באר דאס שטעטל אלײן חרוב געווארען, צי דער מענש, דער יוד, איז אויך חרוב געווארען מיט איהם? וואריים, אז א שטאט ווערט חרוב, קאן מען זי אויפבויען, בויט מען אויס אנ'אנדערע, אבער אז דער מענש ווערט חרוב, איז נישטא ווער עס זאל בויען און נישטא פאר וועמען.

איהר געדענקט דאך די קלײנע הײמישע שטעטעל: א קלויסטער מיט א מארק און קראמען, א שול און להבדיל א באד, עטליכע שוסטער, שנײדער, קירזשנער און סטאליער. קאבעלניקעס, בעל-עגלה'ס, הענדלער און געענדיגט, וואס קאן פון דעם בלײבען אין יעצטיגער צײט?

קײן הענדלער דארף מען מעהר נישט, אויפקויפען די תבואה פון די פויערים. קויפט איך די רעגירונג. דאס איז פארן גרויסען מארק. דאס ביסעל שפײז-פראדוקטען, וואס די פויערים ברענגען אין שטאט — וואס בלײבט די איבעריגע אויף זייער חלק מעהר, ווי זיי דארפען פארן אייגענעם געברויך — פערקויפען זיי אלײן דירעקט צו די געברויכער. אז א יוד זאל וועלען קאן ער ארויסגעהן קויפען ביי א גויע א צענדליג אייער און דאס דערנאך פערקויפען צו אנ'אנדערען. קײן געזעץ, וואס זאל דאס איהם פערבאטען איז נישטא. אבער צו וואס זאל ער דאס טוהן? שפעקולירען מיט דעם, האלטען דאס אויף שפעטער, ווען עס וועט ווערען טייערער, איז א פראגע צי עס וועט ווערען טייערער, און ווער'ל קאן ער אנקויפען? הויבט עס אן ווערען אנ'אמת'ער מסחר, וועט מען דאך דאס נישט דערלאזען. און ווײבאלד נישט שפעקולירען, צו וואס זאל מען פון איהם קויפען און איהם געבען ריווח אז מען קאן אלײן ארויסגעהן אין מארק און קויפען דירעקט פון פויער? און דאס וואס די פויערים דארפען קויפען — קויפען זיי דירעקט פון פראדוציר'ער, פון רעגירונגס-טראסט, און דער קאאפעראטיווער קראם.

קײן באלעגאלעס דארף מען אויך נישט. דארט וואו עס איז דא א באהן, צי א שיף איז דאך נישט שײן, וואו אט די פערקעהר-מיטלען זענען נישטא, און ווער דארף דעם באלעגאלע? יעדע קאלעקטיווע ווירטשאפט האט זיך איהרע אייגענע פערקעהר-מיטלען. און אינמסטען פאל האט זי דאך א פערד און וואגען. ברענגט מען אלײן די פראכט, וואס קומט אן, צי וואס מען דארף אפשיקען, אדער מען פיהרט צו די פאסאזשירען, וואס קומען און פאהרען אפ. און יעדען פאל, וועט א קאלעקטיווע ווירט-שאפט נישט „האנדלען אין אפענעם מארק". און א פריוואטער באלעגאלע הייסט „אפענער מארק".

שוסטער, שנײדער, קירזשנער — ווי לאנג קאן גען זיי אויסהאלטען געגען דער מעכאנוזירטער פאבריק? און יעדער גרויסער שטאט איז אחער פאראן אדער עס בויט זיך א שנײדער-פאבריק, צי א שיך פאבריק. אויפן אמעריקאנער שטייגער — שטארק צע-טיילט די ארבייט — און שיך-פאבריק. ביז אהער האט נאך א שנײדער צי א שוסטער געקאנט בלײבען א קוסטאר דאס הייסט, ארבייטען פאר זיך, היינט אבער פאבריצירען זיין די פאבריקען גוטע סחורות. דער בײער קויס איז קוואליטעט און מאטע-ריאל און פאלקאמענהייט און ארבייט. מען זוכט ספעציאליסטען אין יעדען פאך. קאן שוין היינט דער קוסטאר נישט קאנקורירען מיט דער פאבריק, קאן קײן ארבייטער נישט אנשטעלען. זאל ער דינגען ארבייטער ווערט ער שוין עקספלואטאטאר, פער-לירט ער זיינע בירגער-רעכט לעולם ועד און מוז צאהלען אזוינע הויכע שטייערען, אז די עקספלואא-טאציע וועט איהם אויספאלען באקאם, מוז דער שוס-טער איבער אלײן מאכען די שטיוועל פון אויבער ביז אונטען און דער שנײדער פון הענגער ביזן איבערשטען פאלבאם, און ווי גוט אנ'ארבייטער ער זאל נישט זיין, מוז ער אפגעבען דריי פערטעל פון זיין צייט אויף ארבייט, וואס ספעציאליסטען איז נישט וויכטיג, וואס אבערווער קאן עס מאכען, און דער אבער וועט מאכט עס אין פאבריק שנעלער און בילינער, איך האב נאך געטראפען א היבש ביסעל קוסטארען אין די קלײנע שטעטלעך, אבער זיי זאגען, אז עס איז נאר א „פראגע פון חדשים נישט פון יאהרען", די וועלען זיך מוזען אונטערגעבען.

וואס הייסט אונטערגעבען? זיי וועלען זיך אר-גאניזירען אין א קאאפעראטיוו, אנ'ארטעל. וואו עס איז קײן פאבריק פון זייער פאך נישט. און וואו עס איז דא אזא פאבריק, וועט מען זיי אריינעהמען אהין. און די מייסטע קלײנע שטעטלעך, ארגאניזירען זיי זיך אין ארטעלען — קומען אריין און שותפות יעדער מיט זיין שער און אייזען און העמערל און ארבייטען פאר א געהאלט, און צום סוף טיילט מען זיך מיט דעם איינקויפט, מיטן קירזשנער איז נאך ערגער, איז מיטן סטאליער אודאי, ווארים אין דעם פאך קאן איין מענש אלײן זיך נישט פערנעה-מען געגען א גאנצער פאבריק מיט אלערליי גייע זעגען און מעכאנישע הובלען, וואס גיבען ארויס סטאנדארדיזירטע שטיקער מעבעל.

וואס בלײבט איבער אין שטעטל? בעקער, קצבים, זענען די פאכען קאלעקטיוויזירט, אפילו א דארף האט זיך איהר בעקעריי, וואוהין יעדער גיט אריין אזויפיל און אזויפיל מעהל און קריגט פאר דעם אויסגעבאקענע אזוי און אזויפיל ברויט. און עפעטען א פריוואטע יאטקע איז אוממעגליך. אפגע-רעדט פון דעם, וואס עס איז פריוואטער האנדעל, ווארים דא קומען אריין די שוועריגקייטען פון קוי-פען די בהמות און דער עיקר די סאניטארע פער-ארדנונגען, זענען אלע קלײן-שטעטלדיגע מלאכות פאקטיש אויסגעשפילט. צי זיי שפילען זיך אויס. איז דער עקאנאמישער חורבן פון שטעטעל א נאטירלי-כער, א רעזולטאט פון אינדוסטריאליזאציע און קא-אפעראציע.

איז וואס טוען די יודען פון די קלײנע שטעט-לעך? די וואס זענען געווען בעל-מלאכה'ס מיטשען זיך ווי עס איז אלט קוסטארען צי אין ארטעלען. אזוי צי אזוי ארבייטען זיי אויס ווי-ניגער ווי אנ'ארבייטער אויף א פאבריק, און ווייל זיי ארבייטען אלײן, די פרויען זייערע, דאס רוב עלטערע ווײבער, שוואכע און אויסגעמאטערטע, ארבייטען נישט, האבען זיי נישט געניג אויף חיונה, און דערפון קומט דער גרויסער דלות. וואס טוען די געוועזענע באלעגאלעס, קצבים, סטאליארעס און אנדערע, וועמעס פאכען זענען אויסגעשפילט, צי די וואס זייער פריהערדיגער בעשעפטיגונג עקזיסטירט בכלל נישט, ווי הענדלער צי מלמדים?

ווער פון זיי עס גיט נישט נאך און מאטערט זיך פאר זיך, איך האב געטראפען זייגער-מאכערס וואס זענען געבליבען זייגער-מאכער, כאטש מע פער ריכט מעהר נישט קײן זייגערס. עס זענען דא איצט בילינע זייגערלעך אין ראטען-פערבאנד.

ווארט דער זייגערמאכער טאמער וועט קאליע ווערען א גוטער זייגער. פון די אמאליגע זייגערס צי נאך א גרעסערער גליק: טאמער ווערט קאליע א זייגער ביי א פויער, וועט איהם דער פויער פאר דעם צאהלען מיט אייער און פוטער... צו דעם האט ער אנ'אייגענעם גערטענדעל, צי א זוהן אין מאס-קווע, אדער א ברודער אין אמעריקע, אט אזוי שטופט ער זיך דורך. אזוי בלײבט א באלעגאלע מיטן בייטש, ווארט אמאל אויף א פאסאזשיר, טאקע פון די קוס טארען, צי ווער פון די אנגעשטעלטע, בעאמטע, וואס מוז וואיהין פאהרען פאר פריוואטע זאכען און קאן נישט נוצען דעם פערד און וואגען פון זיין אונ-טערנעהמונג, און א סטאליאר ווערט צו דעם נאך א גלעזער, איז אמאל א שויב, אמאל עפעס א שטויב געצייג — נאך אלעמען איז מען דאך יודען און מען קאן זיך אינס דאס אנדערע, און ווי ווייט מעגליך האנדעלט מען איינער מיט'ן אנדערען לויט'ן אלטען שטייגער.

די אנדערע וואס קאנען זיך אזוי נישט דורכ-שטופען אויפן אלטען שטייגער, קאן מען אייננטיי-לען אין צוויי קלאסען: די יונגערע, די ענערגישע-רע, די פעהיגערע, נעהמען זיך צו עפעס א פאך, וואס געהט יא, דער עלטערער איז וויקגעשטאנע נער עלעמענט בלײבט הילפלאז ער איז דער אבסא-לוטער קרבן פון דעם עקאנאמישען איבערבוי, ער גיט אויף דעם קאמף און איז גרייט אונטערצוגעהן.

פערדאפעלטע שטראפען פאר אראבישע מעסער-שטעכער

חיפה (יט"א) פאר'ן ריכטער קאדי זענען פארגעקומען פּיאצעסען פון אייניגע אראבער, וועלכע האבען אויסגעפיהרט מעסער-איבער-פאלען אויף פא-ליציאנטען, בעת די לעצטע האבען געפיהרט אראַ-בישע ארעסטירטע אין תפיסה.

אין איין פאל האט זיך געהאנדעלט וועגען אנ'-אראבער, וועלכער איז ארעסטירט געווארען פאר-דראהען צו דערשטעכען א קאפע-אייגענטימער. אין צווייטען פאל האט צושטאכען א פאליציאנט אנ'-אראבער, וועלכער איז פעיהאלטען געווארען פאר אנגרייפען אין מארק אנ'ארמענישען האלץ-העקער.

דער ריכטער קאדי האט ערקלערט, דאס אזוי ווי עס מעהרען זיך לעצטעיס איבערפאלען אויף פאליציאנטען, וועלען די שטראפען פאר די מעסער-שטעכער פערדאפעלט ווערען און אפילו פערדרייפאכט ווערען.

אין דייטשלאנד הערשט דער דלות

(ענדע פון דער 5-טער זייט)

יאנאלען ארבייטער-קלאס, וועמעס מאטעריעלע מיטלען עס זענען אבער בעגרעניצט.

דער דייטשער מיליטער-פאכמאן און ארמעי-קאמאנדיר מאלטקע האט אמאל געזאגט: אויף צו פיהרען מלחמה זענען נויטיג דריי זאכען: געלד, געלד און ווידעראמאל געלד.

וואס עס קומט איצט פאר אין סאאר-געביט איז אהן שום ספק א מלחמה פון וועלט-בעדייטונג.

ביי היטלער'ן הערשט טאקע דער דלות, אבער אויף צו מאביליזירען א מיליארד פראנק אויף סאאר'ער אגיטאציע איז די היטלער-רעגירונג נאך אין דער לאגע. אויב זי מאכט גרויסע אנ-שטרענגונגען: א חוץ דעם העלפען צו די היגע אינדוסטריע-מאגנאטען, קודם-כל דער גרויסער מאגנאט רעכלינג.

ווער אבער איז דער איינהיים-פראנט? דאס זענען די ארבייטער, הארפאשניקעס און ארבייטס-לאזע. דער העכסטער דורכשניט-פערדינסט פון א קוואליפיצירטען גרוב-ארבייטער אין סאאר-געביט בעטרעפט ארום 900 פראנק א חודש. אנ'ארבייטס-לאזער קריגט (עס העגגט אפ דערפון ווי גרויס זיין פאמיליע איז) פון 70 ביז 85 פר. א וואך שטיצע. עס איז א לעבען אין דחקות און אין נויט. פון די גראשענס פון די ארבייטענדיגע מאסען, פון דעם, וואס זיי טראגען מיט בעשטייערונג אריין פאר'ן אנטיפאשיסטישען קאמף, ציהט דער איינהייטס-פראנט זיין הכנסה, מוז ער שאפען די אגיטאציע-מיטלען געגען היטלער'ן.

יא, עס איז אומבעדינגט נויטיג צו קענען די פערהעלטענישען, כדי צו פערשטעהן, אויף וועלכען אופן עס ווערט געפיהרט דער קאמף: אויף איין זייט א רעגירונג, וואס הערשט איבער 65 מיליאן מענשען, מיט א געוואלדיגען אפאראט, מיט א רייכסבאנק, מיט א באנקנאטען-פרעס, און אויף דער אנדערער זייט די ארבייטער פון א טע-ריטאריע, וואס פערמאגט בסך-הכל 800 טויזענד איינוואוינער.

צום ארבייטער-קלאס קומען נאך צו א טייל פון דער קאטוילישער בעפעלקערונג, א טייל קליינ-בירגער, אבער נאר א טייל.

וואס איז די שטעלונג פון דער קאטוילישער קירך? וואס פאר א ראלע שפילט זי אין דעם קאמף?

די קאטוילישע קירך איז דא זעהר א וויכ-טיגער פאקטאר, ווייל דער גרעסטער טייל פון דער בעפעלקערונג איז קאטויליש.

ווי אזוי וועט אויספאלען די אפשטימונג? דאס וועט מען שוין מארגען וויסען.

Mydło Bebe Szofmana פאר קינדער אונפערטרעטבאר

געהיימניש פון א דאקטאר, וועלכער איז געווען אנ'אויפזעהר איבער משוגעים

א בריף פון פאריז

אין א שטיל געסעל פון דער פאריזער פאר-שטאט מאלאקאף שטייט א קלײן איינשטאקיג הויז אפגעטײלט פון גאס מיט א גארטען און שווערען אייזערנעם פארקאן.

אז דער אויער פלעגט צופאלען און די [illegible] טערנעס האבען זיך אנגעצונדען אין דער שטילער גאס, דאן פלעגט זיך פלוצלינג ווייזען א ליכט אין מאנכע פון די אכט פענסטער, די שכנים ארום פלע-גען מיט שרעק פערבייגעהן דאס איינזאמע אפגע-שלאסענע הויז.

— דער דאקטאר פארעט זיך שוין ווידער מיט זיינע וואקסענע דאמען — פלעגען די פרויען איינ-רוימען איינע דער צווייטער.

אפטער פלעגט מען זעהן ביז שפעט אין דער נאכט דורך די שפאלטען פון די לאדענס ווי איבערן צימער בעוועגען זיך שטומע געשטאלטען פון שלאנ-קע פרויען, איינגעהילט אין אלערליי שמאפען. יוי עס פלעגען אמאל טראגען די גריכישע פרויען, אדער ווי די אינדישע פרויען טראגען איצט. עס זענען א-בער נישט געווען קיין לעבעדיגע געשטאלטען. נאר שטייפע פערגליווערטע סטאטוען, בעוועגט פון א פרעמדער האנד.

אין די לאנגע ווינטער-נעכט, ווען דער נארד ווינד האט געפייפט דורך די אויזערנע גראטעס פון פארקאן און איבערן געסעל האט דער הימעל גע-ברוינט, ווי אפגעבענטער קולפער פון פאריזער פיי-ערען, האט מען געהערט פון דער ווילע די איינזאמע שטימע פון דאקטאר, וואס פלעגט עפעס רעדען, קאמאנדעווען מיט די שטומע נאכגיביגע צוהערער-רינע.

וואס דארט קומט פאר, האט קיינער נישט געוואוסט, די אלטע דינסט פלעגט נישט גערן דער-ציילען פון איהר דאקטאר, געהייסען האט דאס פאר דער וועלט, אז דער דאקטאר איז א ליבהאבער פון זעלטענע געוועבען, און ער האט טאקע געהאט א זעלטענע זאמלונג פון אלערליי שטאפען וועלכע ער פלעגט זיך לאזען ברענגען פון אינדיען, און פון א-ראביען, טייערע בראקאטען מיט גאלד דורכגעוועבט טיכער פון יאפאן, אלטע געוועבען פון יאפאן און פון כינע, ער פלעגט אפילו האלטען פארלעזונגען אין דער שולע פאר שעהנער קונסט וועגען די אמא-ליגע קליידער אין גריכענלאנד, אינדיען און ארא-ביען, אפט פלעגט ער אליין מאכען ווייטע רייזעס, אום אויסצוזוכען עפעס א זעלטענעם שטאף, אויסער דעם האט ער געהאט ביי זיך אין הויז א גאנצען האראם פון באקעטע וואקסענע פרויען אין א נאטיר-ליכען גרויס, וועלכע ער פלעגט איינוויקלען אין די טייערע שטאפען.

דאס לעבען פון דעם דאקטאר איז פאר אר-לעמען געווען א סוד, אנ'איינזאמער אפגעשלאסענער מענשען-האסער, אהן א ווייב און אהן קינדער, האט ער זיין לעבען געטיילט אויף צוויי טיילען, א גאנצען טאג איז ער געווען אונטערגעניצטער האר אין איינעם פון די שרעקליכסטע גהינומס אין פאריז. אין ספעציעלען משוגעים-הויז ביי דער פאריזער פא-ליציי, דארט איז דער אלטער הויער געביידע ביים ברעג פון דער טיך סענע, אונטען אין די האלב-פינ-סטערע קעלערען, ווערען צייטווייליג געהאלטען אלע משוגעים וואס די פאליציי ארעסטירט אויף גאס. אדער וואס די קרובים פון די וואהנזיניגע גיבען אי-בער, משוגענע, פערברעכער, אלערליי ווילד-געווא-רענע מאניאקעס. איבער זייער שיקזאל האט בע-דארפט ענטשיידען דער דאקטאר קלעראמבא.

כמעט צוואנציג יאהר קאט ער די טעג פער-בראכט מיט די משוגעים, און די נעכט מיט די וואקסענע ווייבער אין די טייערע שטאפען, און קיינער האט זיך נישט אינטערעסירט אויף דעם אויס-טערלישען לעבען פון דעם דאקטאר, אין וועמענס הענט עס זענען געלעגען הונדערטער מענשען.

זיין אורטייל האט געהאט די קראפט קלאר'ע מענשען צו אנערקענען פאר משוגעים און פערשי-קען זיי אויף אייביג ערגעץ וואו אין א פראווינצער משוגעים-הויז, אז אזעלכע פאלען קענען טרעפען — דאס איז בעקאנט, איבערהויפט ווען קרובים אדער א מאן ווילען אויף א גלאטען אופן פטור ווערען פון אנ'אונגעוויגשטע פערזאן.

דאקטאר קלעראמבא איז געווען א שטרענגער, שוין א צושטרענגער האר איבער די משוגעים. די בעדינגונגען אין וועלכע עס לעבען די משוגעים אין דער צייטווייליגער משוגעים-הויז ביי דער פאריזער פאליציי דערמאנען אן די פערצייטיגע תפיסות. אין פינסטערע שטיבער'ס זעהן זיצען די א מגליקליכע, אהן וועלכע עס איז היינטיגע איינריכטונגען. אפילו א בעקען דאס וואסער און שמוץ אבצופיהרען איז נישטא. דאס עסען איז שלעכט, די בעהאנדלונג ווי פאר פערברעכער, און די גאנצע ארדנונג ארום איז געגען אלע פראנצויזישע טראדיציעס צו בער-האנדלען גייסטיג-קראנקע. עס פלעגען נישט העלפען קײן פראטעסטען. טאמער פלעגט מען זיך ווענדען צום דאקטאר קלעראמבא, פלעגט ער ענטפערען אז א משוגעים-דאקטאר איז נישט קײן היגיעניסט, און ער איז נישט זיין זאך צו זארגען זיך פאר'ן קערפער פון זיינע פאציענטען.

אזוי האט זיך עס געצויגען א יאהר נאך א יאהר. ד"ר קלעראמבא האט געשטיגען אין זיין אמט, אין די מלחמה האט ער א סך געארבייט אויפ'ן פראנט. ער האט אפילו וויסענשאפטליכע ווערק ארויסגעלאזען. פון אויבען אויף האט ער אויסגע-זעהען בארמן. און וואס אנבעלאנגט זיין פריוואטען לעבען, איז איז פראנקרייך כמעט א געזעץ, אז קײנער מיש זיך נישט אין יענעמ'ס פריוואטען לע-בען. ביי זיך איז שטוב מעג יעדער טון וואס זיין הארץ געלוסט נאר.

פלוצלינג, דעם 18-טען נאוועמבער ביינאכט, האט דער דאקטאר זיך אריינגעשאסען א קויל אין קאפ צווישען זיינע וואקסענע פרויען אין זיין איינ-זאמען הויז אויף מאלאקאף.

וואס עס האט דעם דאקטאר געטריבען צו דעם? — דאס איז געבליבען א געהיימניש. אמת, דער דאקטאר האט איבערגעלאזען א לאנגען בריף צו דער פאליציי, נאר די פאליציי וויל בשום אופן נישט זאגען וואס אין דעם בריף שטעהט. די אלטע דינסט שווייגט און די באקעטע וואקסענע פרויען קאנען האלטען א סוד.

איצט פאדערען פערשידענע צייטונגען מען זאל איבערקוקען אבער א ביסעל די אורטיילען פון דאקטאר איבער די פערשידענע משוגעים, ווייל מען קאן קיינמאל צוטרוי'ען נישט האבען צו דער מיינונג פון א משוגע'נעם איבער א צווייטען מענשען. נאר געהט איז זוך איצט אויף די הונדערטער משוגעים איבער די אלט פראווינצער משוגעים-הייזער! אויף זייער סוף וועט בלייבען פערשלאסען הינטער די טירען פון די משוגעים-הייזער.

דער בערימטער אמעריקאנער שרייבער עד-גאר עלען פאו האט מיט הונדערט יאהר צוריק געשאפען א שוידערליכע קרימינעלע ערצעהלונג. מען האט איהם דאן געהאלטען פאר א פאנטאזיאר. דאס לעבען אבער בעווייזט, אז עס זענען נאך דא שוידערליכע געשיכטען אין דער ווירקליכקייט. עס פעהלט איצט ערגאר עלען פאו, וואס זאל בעשרייבען יענע משוגענע נעכט פון דעם איינזאמען דאק-טאר אין דער ווילע מיט זיינע וואקסענע ווייבער און די גרויליכע בילדער אונטען, אין די פינסטערע קעמערלעך פון משוגעים-הויז ביי דער פאריזער פאליציי.

י. דאוויזאן.

ארב דערציילט ווי מ'האט איהם געפייניגט אין נאצישע לאגערן

— א. 1. —

אין טעפליץ, טשעכאסלאוואקיי, איז איצט ערשינען א בוך אונטערן נאמען „יודא פארעקע! א רב אין היטלערס גהינום“, געשריבען איז דאס בוך אין דייטש פון דער שטאט ראטענאו, דייטשלאנד, אין בוך שילדערט דער רב די פייניגונגען און ליידען וואס ער איז דורכגעגאנגען אין די תפיסות און אין די קאנצענטראציאנס־לאגערן.

העכער א יאהר צייט האבען די נאציס דעם 70־יאהריגען רב געפייניגט און שיער נישט צום טויט פערפייניגט. ווען מען לעזט זיין בוך שטעלען זיך די האר קאפויר פון די גרויזאמקייטען, וועלכע זענען בעגאנגען געווארען פון היטלערס מערדער. נאך א יאהר פון שרעקליכע ליידען איז ענדליך דער אינטערנאציאנאלער ליגע פון מענשען־רעכט און אנדערע אויסלענדישע קערפערשאפטען, וועלכע האבען זיך אינטערעסירט מיט דעם רב'ס טרויעריגען שיקזאל, געלונגען דעם אלטען מאן צו ראטעווען פון די נעגעל פון היטלערס בלוטדורשטיגע הענקער.

מיט א צייט צוריק איז אין די צייטונגען געדרוקט געווארען א בילד פון דעם רב משה אבר־אהאם דאס בילד האט פארגעשטעלט אן אלטען מאן מיט א גרייד־גראהע באארד ווי ער ליגט קראנק אין א בעט אין שפיטאל אין טעפליץ־שענאו, טשעכאסלאוואקיע, וואוהין ס'איז געלונגען דעם פערפייניגטען רב זיך צו ראטעווען פון היטלערס גהינום, אויפן בילד קען מען אויך זעהען די צייכענס פון די פייניגונגען. דעם רב'ס קאפ איז צוקלאפט און באנדאזשירט. דאס פנים צוריסען. די אויגען אונטערגעשלאגען. דער שטערן צובײלט און די באארד אויסגעפליקט.

איצט האט דער רב אנגעשריבען א בוך אין דייטש און וועלכען ער שילדערט זיינע פייניגונגען.

מיר אין אייראפע האבען איבערגעלעבט די גרוילען פון מלחמה, די גרוילען פון שחיטות און פאגראמען, פערפאלגונגען און בעסטיאליטעטען אזוי אז אונזערע נערווען זענען צוריסען און די נשמה דערדריקט, אז איהר לעזט דאס בוך פון רב ווערען מיט אמאל בלוטיג־בענייט אלע שוידערליכע איבערלעבונגען פון די לעצטע פינסטערע צייטען, צוערשט ברענגט דאס בוך אייך אויפן געדאנק די גרוילען פון דער אינקוויזיציע. ווייל דער פערפאסער איז א רב און עס ווערען אין בוך געשילדערט פייניגונגען צוליב רעליגיעזע איבערציינונגען. איהר לעזט דאס בוך בלאט נאך בלאט מיט פערקריצטע ציין פון צארן און פיין.

איז עס מעגליך? האט עס טאקע פאסירט? אפשר איז עס א ביזער, פינסטערער חלום? ניין, עס איז די ווירקליכקייט, עס איז אונזער יודישע ווירקליכקייט.

מיר וועלען דא איבערגעבען עטליכע שטעלען פונם בוך און זאל דער רב אליין דערציילען זיינע טרויעריגע איבערלעבונגען, צוערשט ווילען מיר בלויז דערציילען א פאר איינצעלהייטען ווי אזוי דער רב איז ארעסטירט געווארען.

ר' משה. אבער ווי ער רופט זיך מיט זיין דייטשען נאמען. מאקס אבראהאם, שטאמט פון גאליציע פון וואנען ער האט מיט 25 יאהר צוריק אויסגעוואנדערט קיין דייטשלאנד, ער איז געווען א רב אין דער קליינע שטאט ראטענאו, לעבען בערלין, וואס צעהלט 28 טויזענד איינוואוינער און ארום צוויי טויזענד יודישע פאמיליעס, די קליינע יודישע קהלות פון די שטעטלעך סטענדאל, טאנגערמינדע און גארדעלעבען, וועלכע געפינען זיך אין דער אומגעבונג, זענען אויך געשטאנען אונטער דעם ראטענאוער רב'ס רעליגיעזע אויפזיכט.

מיט אלגעמיינער פאליטיק האט זיך דער אלטער רב נישט פערנומען. אבער מיט יאהרען צוריק האט ער געגרינדעט א קאמיטעט צו בעקעמפען אנטיסעמיטיזם. אין דעם דאזיגען קאמיטעט זענען אריין דער קאטוילישער גלח און דער פראטעסטאנטישער גלח און אויך פראמינענטע קריסטען פון דער שטאט ראטענאו. נאך אין אנהויב פון יאהר 1933 האט דער אלטער רב, פאר א פובליקום פון יודען און נישט־נאצישע קריסטען געהאלטען א רעדע געגען אנטיסעמיטיזם און ראסען־האס. אין דערזעלבער צייט האט דער רב מוטיג אונטערגעשריבען א פראטעסט צוזאמען מיטן קאטוילישען און פראטעסטאנטישען גלח פון ראטענאו געגען די רעליגיאנס־פערפאלגונגען פון די נאציס.

אט דאס זענען געווען דעם רב'ס זינד פאר וועלכע די בארבארען האבען איהם אונטערגעווארפען דער אינקוויזיציע פון די קאנצענטראציאנס־לאגערן.

אין דעצעמבער 1930. איז דער נאצי־שטורמיסט ווילי יאקצענטיס איבערגעפאלען דעם רב אין מיטען גאס און איהם מערדעריך צושלאגען, מיט אן אייזערנעם שטעקען. יאקצענטיס איז ארעסטירט געווארען און פערמשפט געווארען צו דריי מאנאטען טורמע, ווען היטלער האט פערכאפט די מאכט און די נאצי־שטורמיסטען האבען גענומען בושעווען איבער גאנץ דייטשלאנד, האבען די יודען דעם רב געראטען אז ער זאל פערלאזען דאס לאנד. ער האט אבער נישט געוואלט איבערלאזען זיין קהלה אין ראטענאו און אליין אנטלויפען. אין שטאט האבען זיך ארומגעטראגען קלאנגען אז דער נאצי־שטורמיסט יאקצענטיס טשאטעוועט אויפ'ן רב און וויל פון איהם נעהמען נקמה פאר די דריי מאנאטען תפיסה מיט וועלכע מען האט איהם בעשטראפט. מיט א שווער געמיט האט דער רב ענדליך איינגעוויליגט אפצופאהרען. די לעצטע פאר נעכט פאר זיין אוועקפאהרען האט דער רב זיך נישט אויפגעהאלטען ביי זיך אין הויז נאר ער האט גענעכטיגט ביי פערשידענע יודען פון דער שטאט, אבער איידער ער האט געדארפט אוועקפאהרען איז ער געגאנגען צו זיך אין הויז, כדי צו דארטען ארויסצונעהמען זיין באגאזש אויפן וועג. ער איז צו צום הויז און געוואלט אויפשליסען די טיר. אבער פלוצלונג איז פון א ווינקעל ארויסגעשפרונגען יאקצענטיס און ער האט דעם רב דערלאנגט א זעץ איבערן פנים, צובראכען די ברילען און צובלוטיגט דאס פנים, דער רב איז אבער דאך געלונגען אויפצושליסען די טיר און אריינכאפען זיך אינעווייניג, דער נאצישער שטורמיסט האט אויפגעהויבען א געוואלד אז דער „יודען־שווין“, „דער הונט, דער ראבינער“. אין דער „קריסטען־קינדער־מערדער“ איז איהם בעפאלען און איהם געשלאגען. מעהר האט מען שוין נישט בעדארפט, א באנדע נאצי־שטורמיסטען האבען זיך אין שטעל אייינגעריסען צום רב אין הויז און מען האט דעם אלטען מאן ארעסטירט און איהם געשלעפט צו דער נאצי־פאליציי. דער רב האט פראטעסטירט ער האט דערצעהלט, אז דער נאצי איז איהם בעפאלען. „שוויג שטיל, פערפלוכטער יודישער הונט, מיר וועלען דיר שוין צייגען וואס עס מיינט צו בעשולדיגען א נאצי־שטורמיסט“. האבען צו איהם געשריגען די פאליציאנטען.

איצט וועלען מיר איבערגעבען בלויז איניגע שטעלען פון דעם בוך, וואו דער רב דערצעהלט מיט זיינע אייגענע ווערטער וואס ס'איז מיט איהם ווייטער פארגעקומען אינ'ם היטלער גהינום

* * *

„פלוצלינג זענען די פאליציי־בעאמטע פערשוואונדען און עס זענען אריין א באנדע ארום צוואנציג שטורמיסטען מיט יאקצענטיסען אן דער שפיץ, אין קעט ווילדע געוואלדען האבען זיי גענומען מיך שלאגען מיט אייזערנע שטעקענס וואו נאר זיי האבען געקענט טרעפען“. שרייבט דער רב. „מען האט מיך געשלאגען איבערן פנים, איבערן קאפ, איבער די אויגען, די ערד איז פערגאסען געווארען מיט בלוט. וואס ס'האט געפליצט פון נאז און פון מויל. די באנדיטען האבען אויף מיין קערפער ארומגעטאנצעט מיט די שטיוועל, געהאקט מיט די אפצאסען איז קאפ און גענודעלט מיט די שרעקליכסטע און געמיינסטע ווערטער אין דער דייטשער שפראך. דאן האב איך פערלוירען מיין בעוואוסטזיין, אז איך האב ערוואכט פון אונמאכט, האב איך דערפיהלט שרעקליכע שמערצען אין אלע מיינע גלידער, דאס פנים איז מיר געווען געשוואלען און דער קאפ צובײלט מיט פערבאקטע בלוט. איך האב זיך געפינען אין א פינסטערען קאלטען קעלער, וואו מען האט געהאלטען קוילען, איך האב נישט געוואוסט צי ס'איז טאג, צי נאכט, איך בין געווען שרעקליך דורשטיג, אבער קיין וואסער צום טרינקען איז נישט געווען.

„אזוי בין איך אפגעלעגען לאנגע שטונדען אין שמערצען אין דורשט בין אויף מארגען. פלוצלינג האב איך דערהערט א שרעקליכע שטימע: „פערפלוכטע יודע

„אפגעשוואכט פון די קלעפ און פון פערלוסט פון בלוט, האב איך זיך קוים צוגעשלעפט צו דער טיר. די טיר האט זיך געעפענט און אימיצער האט מיר דערלאנגט א זעץ מיט דער קאלבע פון א ביקס איבערן קאפ. מען האט מיך ווידער אריינגעשלעפט אין א צימערעל און די זעלבע שטורמיסטען מיט'ן באנדיט יאקצענטיס האבען זיך גענומען צו מיר בין איך בין ווידער געפאלען א בעוואוסטלאזער. דאן איז יאקצענטיס אוועק און די קאמאנדע האט איבערגענומען דער 23 יאהריגער שטורמיסט מייערקארד.

„ווען איך בין צו זיך געקומען האב איך געהאט א טרויעריגע איבעראשונג. צוזאמען מיט מיר אין פינסטערן קעלער האב איך דערזעהן דריי יודען פון ראטענאו: ארנא באנס, אלעקס גריסמאן און פריץ סינענזאהן. וועלכע זענען געווען פארשטעהער פון דער ראטענאוער קהלה, עס איז פאר מיר געווען א טרויעריגע איבעראשונג, דא זיך צו טרעפען מיט מיינע בעסטע פריינד, זיי האבען מיר געהאלטען מיט וואס עס איז נאר מעגליך געווען און מיך געטרייסט, זיי אליין זענען געווען שרעקליך צובײלט און צובלוטיגט, איבער־הויפט האבען מיר געליטען פון דורשט. קיינער האט אונז נישט געוואלט געבען קיין וואסער. ערשט אויפן דריטען טאג האט מען אונז געגעבען שטיקלעך פערטריקענטע ברויט און אביסעל שמוציגע וואסער און דאן האט מען אונז געצוואונגען צו רייניגען די קלאזעטען פון דער פאליציי־טורמע, וואו עס האבען זיך דעמאלט געפינען הונדערטער ארעסטאנטען.

נאסרוף.

יודען אין דייטשלאנד האבען איצט אייגענע צייטונגען און זשורנאלען

דער ערשטער און דער לעצטער יודישער סטודענט אין א דייטשער אוניווערזיטעט

פון יעקב לעשצינסקי

(ס ו ף)

זלמן גומפערץ האט שטודירט אין דער אוניווערזיטעט פון דער האלענדישער שטאט ליידען און האט בעקומען דעם דאקטאר־טיטול אין יאהר 1684 פאר א דיסערטאציע „איבער די אויגען, סיבות און היילמעטאדען פון קאפ־שמערצען“, ער איז געווען דאקטאר אין מעטץ און אין ווין, און צום סוף אין פראג. דא איז ער געווארען אזוי פאפולער און בעליבט, אז דער קעניג לעאפאלד האט איהם בעפרייט פון טראגען דעם יודישען צייכען אויפ'ן האלז, דאס ארטיקעל פון גווידא קיש, גרינג און אינטערעסאנט געשריבען, לייענט זיך מיט דעם גרעסטען פערלאנג, ווייל ס'האט אזא באהעגטע און אזא צארטפעלדיגע שייכות צו דעם, וואס עס קומט איצט פאר אין דייטשלאנד, וואו מען ליקווידירט יענע אנהויבען פון צוריק מיט צוויי הונדערט יאהר.

לאמיר נאך אנווייזען אויף א ביז גאר אינטערעסאנטען ארטיקעל פון פרידלענדער איבער דעם קאמף פאר דער יודען־עמאנציפאציע אין פרייסען אין יאהר 1833, אלזא אקוראט 100 יאהר צוריק (העפט 2, 1934). פון דעם ארטיקעל קאן מען גאר א סך לערנען, אבער מעהר פון אלץ דאס, אז די וועלט דרעהט זיך הין און צוריק, און אין 1934 מוז מען איבערחזרן א סך פון דעם, וואס מען האט געזאגט פאר דער גלייכבערעכטיגונג פון יודען, אין 1834, איז דער חילוק בעשטעהט אין דעם, וואס דעמאלט האבען זיך אין דייטשלאנד געפינען נישט וויניג קריסטען, וועלכע האבען געשטיצט די יודישע פאדערונגען, און איצט זענען אזעלכע אין דייטשלאנד גופא נישטא.

דערמאהנען מיר נאך דעם ארטיקעל איבער צוויי יודישע ערצטע פון סוף 17־טען יאהרהונדערט אין דרום־דייטשלאנד, וועלכע בעהאנדלט אויך א גאנץ לעבעדיגע טעמע, א דאנק דער לאגע אין דייטשלאנד, האבען מיר כמעט אויסגעשעפט פון די ביכלעך פאר צוויי יאהר דעם מאטעריאל, וואס קאן אינטערעסירען א ברייטערען קרייז לעזער.

איבער דעם צווייטען וויכטיגען דייטש־יודישען זשורנאל „צייטשריפט פאר דער געשיכטע פון יודען אין דייטשלאנד“ האב איך שוין אמאל געשריבען און אנגעוויזען דערויף, אז אויך פאר היטלערס קומען צו דער מאכט, האט מען דארטען אפגעגעבען א סך פלאץ פאר עקאנאמישע און פאליטישע פראגען, און א סך ווייניגער פאר גייסט־ און רעליגיע־פראגען. אין די לעצטע צוויי יאהר פיהלט מען אין דעם דאזיגען היסטארישען זשורנאל, דעם אטעם פון דער צייט; מען פיהלט, אז די מיטארבייטער זוכען אין דער פערגאנגענהייט א שליסעל צו פערשטיין און דערקלערען די געגענווארט, א טרייסט און האפנונג אויף א בעסערער צוקונפט.

דאס לעצטע ביכעל פון דעם דאזיגען זשורנאל איז געווידמעט אינגאנצען דעם יובילעאום פון איין געמיינדע — פון דער שטאט ווארמס. די סינאגאגע אין ווארמס איז אלט געווארען ניין הונדערט יאהר; די איינציגע סינאגאגע אין גאנץ אייראפע, וועלכע האט דערלעבט צו אזעלכע הויכע יאהרען, די יודען האט מען פון ווארמס פערטריבען, אבער די סינאגאגע איז געבליבען. און יודען האבען זיך ווידער אומגעקעהרט אהיים זיך צונויפגעקומען, ווידער זיך פערזאמעלט אין איר גאטס־הויז אבער אויך אין פאלקס־הויז, און ווידער געשפינט דעם איבערגעריסענעם גלות־פאדים, ווידער געהאנדעלט און געוואנדעלט, אבער אויך ווייטער געשאפען, געליטען, געאפפערט מיטן לעבען פארן גלויבען און גאר פאלקס־טריישאפט, און דערצויגען ביז די פרייע יאהרען פון דער עמאנסיפאציע צייט איז בעשערט געווען צו פייערען דעם דאזיגען גרויסען סימבאלישען יום־טוב אין די פינסטערע טעג פון היטלער־הערשאפט, און אלץ, אלץ איז דא אזוי סימבאליש, אזוי אנגעפילט און אנגעלאדען מיט היסטארישען זין. די דאזיגע אלטע סינאגאגע, וואס איז געבליבען נישט ווייט פון א קאטוילישען קלויסטער און אין דעם זעלבען סטיל און ווארשיינליך אויך פון דעמזעלבען בוי־מייסטער, וואס אין איהרע ווענט האט רש"י געלערענט און וואס די יודען פון 19־טען יאהרהונדערט האבען דארטען אנ'א־געל אויפגעשטעלט, — די אלטע שטיינער דערציילען די געשיכטע פון גאנצען דייטשען יודענטום, און זאגען ווי צו די ראסען־נארען, פון אונזער צייט; מיר האבען איבערגעלעבט גרעסערע המן'ס און גרעסערע עמלק'ס און וועלען נאך פון אייך אויך זיך אויסלאכען.

אט איז א בעשרייבונג פון דער יודישער געמיינדע אין ווארמס אין יאהר 1096. אלזא, ווען די יובילייר־סינאגאגע איז נאך געווען גאר יונג, א סך הכל אזעלכע 62 יאהר אלט:

„דעם 22־טען אייר איז מען אנגעפאלען אויף דער געמיינדע אין ווארמס, די יודען האבען זיך צוטיילט אין צוויי מחנות: איניגע זענען געבליבען אין זייערע הייזער און אנדערע זענען אנטלאפען צום בישאף. אין די וועלף פון דער מדבר זענען צוערשט איבערגעפאלען אויף די, וואס זענען אין די הייזער געבליבען, און האבען זיי פערטיליגט. מענער, פרויען און קינדער, יונגע און אלטע; זיי האבען די הייזער צושטערט, געראבעוועט און געגאזעלט. זיי האבען גענומען די ספרי תורות און געטראטען מיט די פיס, געווארפען אין בלאטע און פערברענט זיי. און אט אזוי האבען זיי אויפגעפרעסען די קינדער פון ישראל.

דער העברעאישער בעריכט דערצעהלט ווייטער אז אין זיבען טעג ארום האט מען אויך אויסגעהרגעט די איבריגע יודען, וועלכע האבען זיך בעהאלטען ביים בישאף. אין זעלבען יאהרהונדערט האט אין ווארמס געלעבט דער מחבר פון „ארחות חיים“ און אין דעם פאלגענדען יאהרהונדערט דער מחבר פון „רקח“, צוויי ביכער, וואס ווייזען, אז די יודען האבען נישט פערלוירען דעם גלויבען נישט אין גאט און נישט אין מענשען.

120 זייטען זענען אנגעפיקעוועט מיט פערכאפענדען מאטעריאל וועגען אלע זייטען פון לעבען פון דער יודישער ווארמסער געמיינדע, פון דער טיפישסטער דייטש־יודישער געמיינדע, דאס עקאנאמישע, דאס פאליטישע לעבען; אלע צרות און די רדיפות; אלע ארויסטרייבונגען און פערברענונגען; אלע רעכטגעשעפטע און צוריקגענומענע; אלע עליות און ירידות — אויפשטייגען און פאלען אין טיפע אפגרונד; אויפטוען פון יודען אויף פערשידענע געביטען; מנהגים, זיטען, מדות, פאלקלאר — אלץ ווערט בעהאנדעלט און לעבעדיגע פארגעשטעלט.

פארן לייענער ווערט אפשר זיין אינטערעסאנט געוואויר צו ווערען וואס א כלה פון דער פאמיליע גוגנהיים האט בעקומען דרשה געשאנק צוריק מיט הונדערט יאהר. איינער א גוגענהיים, דער קופער־קעניג שטאמט אויך פון די ווארמסער גוגענהיימס; און אט איז א צעטעלע פון די דרשה־געשאנקען. וואס א כלה פון דער דאזיגער משפחה האט אין יאהר 1835 בעקומען, נישט נאר אייגענע און מחותנים האבען געשענקט, נאר די גאנצע גאס יודען און מען האט צונויפגעטראגען 146 זאכען, צווישען וועלכע ס'זענען געווען: א טעטער, א זאלץ־פאס, א זילבערן טיי־לעפעלע, א ציגערנע שיסעלע, א בלעך צו באקען לעקאך, א צוואנג צו נעהמען קוילען, און אזוי ווייטער.

מען קאן זיך נישט אפשטעלען אויף בעזונדערע ארטיקלען. ווייל דאס וואלט צונעמען צופיל פלאץ, אינטערעסאנט איז דאס גאנצע ביכעל.

מיט די בעהאנדעלטע צוויי זשורנאלען האבען מיר ווייט נישט אויסגעשעפט די דייטש־יודישע פעריאדישע אויסגאבעס. ס'ווערען ארויסגעגעבען נאך צוויי זשורנאלען: „דער מארגען“, וועלכער איז געווידמעט דעם אינטימען גייסט און קולטור־לעבען און „יודישע צדקה און סאציאל פאליטיק“ וועלכער איז געווידמעט יודישע עקאנאמישע פראגען, וועגען די דאזיגע צוויי אינטערעסאנטע און אינהאלט רייכסטע זשורנאלען, א צווייטען מאל.

אבער נאך איידער מיר בעקענען זיך מיט די לעצטע דערמאנטע זשורנאלען מעג מען שטעלען די פראגע: ווער איז רייכער מיט זשורנאלען — די 450 טויזענט דייטשע אסימילירטע יודען צי די צעהן מיליאן נישט־אסימילירטע וועלכע רעדען יודיש ?

נישט־אסימילירטע, וועלכע רעדען יודען? (סוף).

צום קארנאוואל

עמפעהלט

די בעסטע פאריזער

פערפומען

די איינציגע

קאנקורענץ־פערפומעריע

J. DRUKIER

5 ZAWADZKA 5

TEL. 175-99.

די פיינסטע

טואלעט־זייפען,

פודערן,

ווי אויך אלערליי

קאסמעטיק

אין און אויסלענדישע

בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען א ספעציעלן ראבאט.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

באטיצער

טעאריע און פראקטיק

מען מוז קאנסטאטירען א פאקט, אז אלע פערעפענטליכטע געזעצען, וועלכע דארפען פערלייכטערען אויף א געוויסען געביט די לאגע פון די ברייטע מאסען בירגער, זענען אזוי צוגעשניטען, אז זיי קענען ערפילען די געשטעלטע אויפגאבען אין בעסטען פאל אין א גאר בעגרענצטער מאס.

ערגער איז נאך אבער, וואס אפילו אט די דאזיגע קארגע הנחה-געזעצען ווערען אויך נישט איינגעפיהרט אין לעבען און דער בירגער האט פון זיי נישט קיין שום נוצען. דאס היינטיגע מאל וועלען מיר זיך פערריפען אויף צוויי ביישפילען, וועלכע אילוסטרירען גענוג בולט די ריכטיגקייט פון אונזער פעסטשטעלונג.

מאראטאריום פאר חובות, וואס קומט די סאציאלע פערזיכערונגס אנשטאלטען

אין 9 אפריל 1934 איז ערשינען אין דוש. אוסטאוו א דעקרעט, וועלכער פיהרט איין געוויסע פערלייכטערונגען ביים בעצאהלען פערלעגענע חובות די סאציאלע פערזיכערונגס-אנשטאלטען.

הגם די הנחות, וועלכע דער דערמאהנטער דעקרעט גיט די בעטרעפענדע בעלי חובות, זענען גאנץ שמאלע, פונדעסטוועגען וואלטען זיי געקאנט אביסעל פערגרינגערען די שווערע לאגע פון די דאזיגע שיכטען. זעהט דאך דער מאראטאריום פארט פאר אנ'אנולירונג פון די פראצענטער און שטראפען פאר אונטערשטעליגקייט מיט'ן צאהלען, א פערביליגערונג פון די לויפענדע צינזען ביז 6 יעהרליך און א צולייגונג פון די אנגעזאמעלטע חובות אויף ראטעס.

איז אבער פערהאן איין חסרון און נעמליך: נישט געקוקט אויף דעם, וואס דער דעקרעט איז ארויסגעגעבען געווארען דעם 9 אפריל 1934 און גלייך אין זעלבען טאג איז ער אריין אין קראפט איז דאך שוין פערביי זייט דאן איבער 9 חדשים און ער איז נאך ביז'ן היינטיגען טאג נישט געווארען איינגעפיהרט אין לעבען.

די סאציאלע פערזיכערונגס - אנשטאלטען מאהנען ווייטער אויף מיט דער גרעסטער שטרענגקייט די בעטרעפענדע חובות און ווילען נישט וויסען פון קיין שום מאראטאריום.

סעקוועסטער ביי א פרעמדער פערזאן

ס'גילט א מפורושער כלל, אז ליגען אנ'ארעסט אויף א בעל חוב'ס חפצים, מעג מען נאר דאן, ווען זיי געפונען זיך ביי איהם אין לאקאל (וואוינונג, געשעפט). קוים געפונען זיי זיך אבער אין בעזיץ פון א דריטען פערזאן, טאר שוין קיין ארעסט נישט געלייגט ווערן, סיידען דער זעלבער פערזאן גיט דערויף זיין הסכמה. דער אנגעוויזענער כלל פערפליכטעט נישט בלויז אנ'עקזעקוציע פון פריוואטע חובות (פונקט 2 ארטיקעל 581 פון קאדעקס פון דער ציוויל-פראצעדור) גאר אפילו אויך ביי אנ'עקזעקוציע פון אזוי גערופענע עפענטליכע חובות למשל: שטייערן (פונקט 1 ארטיקעל 59 פון דער פעראָרדנונג וועגען דער עקזעקוציע-פראצעדור פאר פינאנץ-ארגאנען).

און דאך ווערט די דערמאהנטע בעשטימונג, וועלכע איז אויסען צו בעשיצען דעם בירגער פון פערשידענע אומאנגענעהמע סורפריזען, דורך קיינעם נישט אפגעהיטען. דער קאמארניק גייט דורכפירען עקזעקוציעס, וואוהין דער מאהנער פיהרט איהם און ער רעכענט זיך גאנץ קנאפ דערמיט, וואו די אנגעוויזענע חפצים געפינען זיך און צו וועמען זיי געהערען. פערשטייט זיך, אז נאך ווייניגער איז אין דעם פרט מדקדק דער סעקוועסטראטאר.

אזא צושטאנד קען נישט געדולדעט ווערן. אויב א געזעץ איז פערעפענטליכט און רעכטס-קרעפטיג געווארען מוז עס אונבאדינגט רעספעקטירט ווערן. דער דאזיגער כלל איז בעזונדער פערפליכטענד פאר די מלוכה-ארגאנען.

י. א—ד.

אויפהאלטען עקסמיסיעס איבער די ווינטער-חדשים

ווי אזוי ווערט אנגעוואנדען דער מאראטאריום?

פיל לאקאטארען, פערמשפטע עקסמיטירט צו ווערען אדער וועמען ס'דראהט אנ'עקסמיסיע, בעציהען זיך מיט א געוויסער מאס גלייכגילטיגקייט צו זייער גורל, זייענדיג זיכער, אז אין משך פון די ווינטער חדשים ווערען קיין עקסמיסיעס נישט אויסגעפיהרט. מילא, וואס וועט זיין זומער, דארף מען דאך איצט נישט קלערען. דעמאלט וועט דאך זיין אנ'אפענע וועלט, וועט מען אין ערגסטען פאל ארויספאהרען אויפ'ן דארף און דארט דינגען א זומער-וואוינונג.

אזא חשבון איז א פאלשער. נישט אמת, אז דער מאראטאריום שטעלט אפ דאס אויספיהרען עקסמיסיעס אין די ווינטער-חדשים אין דער גאנצער ברייט. די געריכטען משפטען צו עקסמיסיעס און די קאמארניקעס פיהרען זיי אויס, אומאפהענגיג, צי ס'איז זומער אדער ווינטער. נישט מעהר דער מאראטאריום דערלויבט נאר די געריכטען אין ענצעלנע פאלען אפצולייגען דאס אויספיהרען די ארויסגעטראגענע עקסמיסיע-אורטיילען ביז איבער'ן ווינטער אבער נאר אויפ'ן סמך פון בעזונדערע, געהעריג מאטיווירטע בקשות, וועלכע די פעראינטערעסירטע לאקאטארען דארפען אליין דערלאנגען.

ווען דארף מען זיך בעמיהען וועגען מאראטאריום?

וועגען אפלייגען דאס אויספיהרען אנ'עקסמיסיע דארף מען זיך ווענדען ערשט נאכדעם, ווי דער פראצעס איז דורכגעגאנגען אלע געריכטס-אינסטאנצען און ער איז ענטגילטיג פערשפילט געווארען און אויך נאכדעם, ווען דער צו אנ'עקסמיסיע פערמשפטער לאקאטאר האט בעקומען די אויפפאדערונג פון קאמארניק גוטוויליג צו פערלאזען די דירה מיט א דראהונג, אין געגענפאל אויסצופיהרען די עקסמיסיע אין א בעשטימטען טאג.

אויב מ'רעדט וועגען דער צייט, ווען די בקשה וועגען אפלייגען דעם טערמין פון אויספירן אנ'עקסמיסיע דארף דערלאנגט ווערען, ענטשטייט א פראגע, צי ס'איז גלייכער פאר'ן בעטרעפענדען לאקאטאר די בקשה צו דערלאנגען באלד אין ערשטען טאג פון דערהאלטען די אויפפאדערונג פון קאמארניק אדער שפעטער אין די לעצטע טעג, ווען די עקסמיסיע דארף אויסגעפיהרט ווערען.

די פראגע איז א זעהר עלאסטישע און א קאטעגארישע תשובה אויף איהר צו געבען איז באמת גאר נישט קיין לייכטער ענין.

און ווירקליך: זאל מען באלד, ווי מ'בעקומט נאר די אויפפאדערונג פון קאמארניק זיך ווענדען אין געריכט וועגען אפלייגען דעם טערמין פון דער עקסמיסיע, בעשטימט דאס געריכט דעם טערמין פון פראצעס נאך פאר דער עקסמיסיע. קוים קומט נישט דער לאקאטאר צו דער געריכטס-פערהאנדלונג מיט די געהעריגע בעווייזען, וועלכע זאלען איהם בערעכטיגען צו געניסען פון דעם מאראטאריום, ווערט די בקשה ממילא אפגעווארפען און די עקסמיסיע ווערט אויסגעפיהרט צום בעשטימטען טערמין.

און ווידער פערקעהרט, טאמער ווענדעט מען זיך אין געריכט אין די לעצטע טעג פאר דער עקסמיסיע, ווערט די פערהאנדלונג צוליב דער שפעטער צייט שוין בעשטימט אויף נאך דער עקסמיסיע. אין אזא פאל האט שוין נישט דער אויסגאנג פון פראצעס פאר'ן לאקאטאר קיין שום ממשות'דיגען ווערט, סיידען ס'געלינגט ארויסצובעקומען א בעפעהל פון ריכטער אויפצוהאלטען דאס אויספיהרען די עקסמיסיע ביז צו דער געריכטס-פערהאנדלונג.

אזא אויפהאלט (ווסטזשימאניע) צו בעקומען בפרט אין לעצטען פאל, איז א גאנץ שווערע זאך.

דעריבער קאן מען קומען צום אויספיהר, אז די לאקאטארען, וועלכע זענען פערזעהען מיט זיכערע בעווייזען, דארפען דערלאנגען בקשות אין געריכט תיכף; די איבעריגע – שפעטער.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

טערמין אויסצולײדיגען א דירה

אויב א לאקאטאר האט פארשריפטליך געקינדיגט א דירה-אפמאך אויפ'ן 1 טאג פון נייעם קווארטאל, בעשטימט איהם דאס געזעץ נאך 8 טעג, בכדי ליידיג צו מאכען די דירה. קוים שטעלט ער נישט אין רשות פון הויזווירט די דירה ביז'ן 8 טאג, מוז ער שוין בעצאהלען פאר'ן קווארטאל דירה-געלד.

פעראנטווארטליכקייט פאר'ן פריערדיגען לאקאטאר'ס שטייער-חובות

נישט אמת, אז אויב מ'ציהט זיך אריין אין א געשעפטס-לאקאל און מ'פיהרט די זעלבע בראנזשע, מוז מען שוין צוליב דעם אליין בעצאהלען דעם פאריגען לאקאטאר'ס שטייער-חובות. דאס פיהרען אין זעלבען לאקאל די זעלבע בראנזשע ווארפט גאר א געוויסען חשד, אז דאס נייע געשעפט איז א פארזעצונג פון אלטען געשעפט. די זאך פון נייעם לאקאטאר אין פאל פון א סעקוועסטער איז צו בעווייזען, אז ער האט מיט'ן פריהערדיגען נישט קיין שום געמיינזאמעס און אז דאס סעקוועסטרירטע אייגענטום שטאמט אויך נישט פון פאריגען לאקאטאר.

שטראף פאר ארבייטסגעבער

א שטראף פאר ביינוויליג אויפהאלטען דאס אויסצאהלען שכירות דראהט נישט בלויז, ווען ס'האנדעלט זיך וועגען א פאבריקאנט און ארבייטער, נאר אויך וועגען א בעל-בית און א דינסט מיידעל.

רעכט פון בענק אויף א נאדזור

די פעראָרדנונג וועגען פערהיטען פון אופגעלאשטשען זעהט נישט פאר קיין בעשטימונג, אז בענק-אינסטיטוציעס האבען נישט קיין רעכט צו געניסען פון דער הנחה וועגען אפלייגען די טערמינען פון די צאהלונגס-פליכטען.

גילטיגקייט פון טובה-וועקסלען

די טענה, אז דער וועקסעל איז געגעבען געווארען אלס טובה-וועקסעל, קאן דער בעל-חוב ארויסריקען בלויז לגבי דעם פערזאן, וועמען ער האט פאקטיש דעם טובה-וועקסעל געגעבען אבער נישט לגבי פרעמדע מאהנער.

ר. איזראעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

89

– אומגליקליכער בלומאן, האט מארקוס געזאגט. וואס האבען זיי געהאט צו איהם? מיט וואס האט ער זיך פערשולדיגט?

– גלויבט מיר, אז רובין האט זיך אויך מיט מעהר נישט פערשולדיגט. פשוט ער איז געווארען אימיצען אומבעקוועם און מ'האט איהם אפגערוימט פון וועג, בלומאן איז שוין געפאלען א נישט-דירעקטער קרבן. מעהר האט איהר דאך מיר נישט וואס צו דערצעהלען, נישט אמת מיסטער מארקוס?

– ניין, דאס איז אלץ וואס איך ווייס און וואס איך האב געהאט צו דערצעהלען.

– גוט, איך וועל טון, אזוי ווי איך האב אייך צוגעזאגט. איך וועל זיך מיט דער היגער פאליציי איננאנצען נישט טיילען מיט מיינע ידיעות אלץ וואס איך וועל נאך טון אין פוילען וועט זיין פאר מיר. דעם רעשט וועל איך ערלעדיגען אין לאנדאן. און איהר, מיסטער מארקוס, געהט נישט ארום מיט קיין בייזע געדאנקען, אלץ וועט זיך נאך ענדערען, לאזט זיך נישט מיטרייסען מיט קיין מאמענטאלע שטימונגען...

– ס'איז לייכט צו זאגען, מען מוז דאס אויך קענען. יעדענפאלס וועל איך זיך בעמיהען צו פאלגען אייער עצה און אויב דאס וועט זיך מיר איינגעבען וועל איך זיין זעהר צופרידען און אייך וועל איך זיין דאנקבאר.

דער אינספעקטאר האט זיך הארציג געזעגענט מיט מארקוס'ן.

– מיר האבען דא פערבראכט היבשע עטליכע שעה, האט דער אינספעקטאר געזאגט. איך אליין בין שוין אויך אביסעל מיד געווארען פון בלויזען הערען. איך וואלט אייך, מיסטער מארקוס, גערן איינגעלאדען צו פערברענגען מיט מיר. אבער ליידער וויל איך נישט ריזיקירען, ווייל איך בין נישט זיכער, צי ס'זענען נישט פערהאן אזעלכע מענשען, וועלכע ווייסען שוין וועגען מיין בעזוך אין לאדז.

– א דאנק, האט מארקוס געענטפערט, איך וואלט סיי-ווי-סיי נישט געגאנגען מיט אייך, נישט מיין שטימונג איז דערביי און נישט איך וואלט בכלל אזוי גוט ווי איהר זיך געוואלט בעווייזען צוזאמען מיט אייך אין שטאט.

– נאך איין זאך, האט דער אינספעקטאר געזאגט, שוין שטעהענדיג אין דער טיר, איהר וואלט מיר אפשר געקענט אנגעבען דעם אדרעס פון בלומאנ'ס וואוינונג אדער ביורא אין ווארשא.

– פארוואס נישט. איך קען אייך דאס געבען.

מארקוס האט גלייך אויסגעזוכט צווישען די פאפירען דעם אדרעס און איהם איבערגעגעבען דעם אינספעקטאר, וועלכער איז אוועק צו זיך אין האטעל און רוהיג איינגעשלאפען. די ידיעות, וועלכע ער האט בעקומען זענען געווען זעהר נוצליכע, וועלכע ער האט געקענט זעהר גוט בענוצען. ער האט זיך ווירקליך איננאנצען נישט קאמוניקירט מיט דער לאדזער פאליציי, ווייל ער האט געוואוסט, אז פון דעם ענין וועט אין דעם פאל ווערען א גרויסער טומעל און קיין נוצען וועט ער דערפון נישט האבען. אויף צומארגענס אינדערפריה ווען ער איז נאר אויפגעשטאנען, האט ער גלייך אנגעגעבען א טעלעגראם צו זיין געהילף דזשאן קיין לאנדאן, אין וועלכער ער האט נישט איבערגעגעבען קיין שום גענויערע פרטים, נאר וואו ער האט בעאויפטראגט צו היטען די פרוי רובין און פאר קיין שום פרייז נישט ארויסלאזען זי פון אויג. דאן איז ער אוועק צו דער באהן, אויסגעקויפט א בילעט קיין ווארשא און אוועקגעפאהרען, נישט זאגענדיג קיינעם קיין ווארט וועגען דעם און אפילו אין האטעל האט ער גארנישט געזאגט און דאס צימער איז געבליבען ווייטער רעזערווירט פאר איהם. אין ווארשא האט זיך דער אינספעקטאר גלייך געהייסען פיהרען אויף דעם אדרעס, וועלכען ער האט בעקומען פון מארקוס'ן. דער לאנדאנער פאליציי-אינספעקטאר האט נישט געקענט קיין פויליש און דאס האט איהם זעהר פיל געשטערט אין דער ארבייט, ער האט זיך געמוזט רעכענען דערמיט, אז ער זאל נישט ארויסרופען קיין שום ספעציעלע אויפמערקזאמקייט, וועלכע וואלט איהם געקענט פערדראסען.

לעאן בלומאן איז געווען אנ'אנגעזעהענער און בעדייטענדער בערזען-סוחר, מיט וועלכען מ'האט זיך זעהר שטארק גערעכענט אין דער פינאנציעלער וועלט, דאס איז געווען אנ'ערנסטער און געזעלשאפטליכער מענש, וועלכער האט א חוץ זיינע מאטעריעלע עסקים אויך געהאט אנדערע פערלאנגען. דעריבער האט ער ארויסגערופען אומעטום גרויס דרך-ארץ און אכטונג. א חוץ דעם אלעם איז בלומאן געווען א רייכער מענש און בעל-צדקה. פון איהם איז כמעט קיינער נישט ארויסגעגאנגען מיט לעדיגע הענד, אזוי אז בלומאן זאל האבען א שונא איז קיין רייד נישט געווען. דער אינספעקטאר איז אריין אין דער ביורא פון בלומאנען און זיך געווענדעט צום ערשטען בעסטען בעאמטען אויף ענגליש:

– קען איך זיך זעהען מיט מיסטער בלומאן?

– איך פערשטעה נישט, האט דער בעאמטער געענטפערט און באלד איז צוגעקומען צום אינספעקטאר אנ'אנדערער בעאמטער, וועלכער האט פערפעקט געקענט ענגליש און האט זיך מיט איהם אדורכגערעדט.

– וואס ווינשט איהר, מיסטער? האט דער בעאמטער געפרעגט.

– איך וואלט געוואלט זיך זעהען מיט מיסטער בלומאן.

– ליידער וועט איהר היינט דאס נישט קענען טון, ווייל מיסטער בלומאן איז פעררייזט.

– איך בין איינער פון זיינע אינטערעסאנטען אין לאנדאן, האט דער אינספעקטאר געזאגט.

דער בעאמטער האט דעם ענגלענדער אריינגעבעטען אין זיין קאבינעט און האט געזאגט:

– ביטע, פערנעמט פלאץ, איך בין דער פערטרעטער פון מיסטער בלומאן. איך בין בעהאוועגט אין אלע אונזערע געשעפטען און איך פערטרעט איהם שטענדיג ווען ער איז נישטא, מיך וואונדערט נאר איין זאך, ווי אזוי איהר האט זיך נישט געטראפען מיט מיסטער בלומאן, ווייל ווי מיר ווייסען, געפינט ער זיך אין לאנדאן, ער איז דירעקט דארט אהינגעפאהרען.

– איך קום אבער נישט אויס לאנדאן, איך בין געווען אויף דער רייזע און בין אריינגעפאהרען קיין ווארשא, אבסאלוט נישט וויסענדיג, אז מיסטער בלומאן איז אוועקגעפאהרען.

– איך הייס יעפים אסטראווסקי, האט בלומאנ'ס געהילף זיך פארגעשטעלט, מיט וועמען האב איך דעם כבוד?

איך הייס שמעון מארקוס.

– שמעון מארקוס? וואוינט איהר דאך שוין איצט נישט אין לאנדאן. מיר פיהרען דאך שוין מיט אייך געשעפטען פון לאדז, ווי איך ווייס זענט איהר דאך שוין אוועק פון לאנדאן.

– יא, דאס בין איך דערזעלבער. כ'האב זיך סוף-כל-סוף שוין געוואלט זעהען מיט בלומאנען, זייט דעמאלט ווען איך האב פערלאזען לאנדאן האב איך זיך מיט איהם שוין נישט געזעהן. א שאד, בנאמנות וואס איך האב איהם נישט געטראפען.

(פארטזעצונג קומט)

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג
13
ט
שבט תרצ"ה

יאנואר

זון-אויפגאנג 7.42

זון-אונטערגאנג 3.40

די דרינגענדע הילף-אקציע פאר פעראָרימטע לאדזער יודען

גרויס-אינדוסטריעלער קאנסול מאקס קאהן געזאמעלט 5 וואגאן קויהלען.— פערברייטערטע טעטיגקייט פון „נותן לחם"

אנהויבענדיג אונזער אלארם וועגען דער הילף-אקציע פאר דער נויטליידענדער יודישער בעפעלקערונג, זענען מיר, פערשטעהט זיך, נישט אויסען געווען קיינעם מבייש צו זיין. מיט אונזער אלארם זענען מיר אויסען געווען צו וועקען דעם פערמעגליכען קלאס און די הילף-אינסטיטוציעס צו א הילף אקציע, וואס ס'איז אונז אויך געלונגען.

* * *

צוטרעטענדיג צו דער אקציע, האבן אונזערע מיטארבייטער בעזוכט די אָרימע געגענד באלוט און אלטשטאט. מיר האבן פערצייכענט פיל נעמען און אדרעסען פון פעראָרימטע יודען און דערביי האבן מיר צוליב פערשטענדליכע טעמים, נישט אנגעגעבען די נעמען פון די נויט בעדערפטיגע. צום בעדויערען איז צווישען די יא אנגעגעבענע נעמען דורך א מיספערשטענדניש אריינגעפאלען דער נאמען פון א געוויסען קאץ (פעפער גאס 15), וועלכער נויטיגט זיך נישט אין קיין שטיצע. מיר בעדויערען זעהר שטארק דעם דאזיגען צופאל.

די קויהלען און ארבייט זייער פיל און פראדוקטיוו ביים שאפען די נעהעריגע געלד-מיטלען, וואס די גאנצע אקציע פאדערט. אין משך פון היינטיגען טאג וועט ארגאניזירט ווערען דאס פונאנדערטיילען די קויהלען.

מען מוז דערביי אונטערשטרייכען, אז „נותן לחם" בעזיצט היינט צום טאג א גרויסען דעפיציט און נויטיגט זיך זעהר אין דער שטיצע פון דער גאנצער יודישער געזעלשאפט.

ביי דער געלעגענהייט איז כדאי צו פערנאָטירען, אז א דעלעגאציע פון „נותן-לחם" האט זיך די טעג געווענדעט צו דער קהלה מיט דער ביטע אויסצוצאהלען 925 גילדען, וואס דער געזעלשאפט קומט פון דער קהלה, נאר די דעלעגאציע איז אוועק מיט די ליידיגע הענד.

* * *

קאנסול מאקס קאהן האט א חוץ דעם וואגאן קויהלען, וואס ער גיט אליין אויך געזאמעלט 5 וואגאן קויהלען פאר די פעראָרימטע יודישע מאסען.

גרעסערע שפענדען האבן געגעבען פאלגענדע פערזאנען און פירמעס: דיר. פריווער פון דער פירמע „איגניס" 1 וואגאן, דיר. בעלקע פון דער פירמע „וועגלאבלאק" 1 וואגאן, קאנסול מאקס קאהן 1 וואגאן, ש. רייכמאן און שפייזהענדלער, פינטשעווסקי, צוקערמאן, ס. פוקס, י. שטערן, סטאניסלאוו לעוואוויטש, אדאלף באביאצקי, דיר. אסקאר קליקאר, דיר. דוד ראבינאוויטש, ד"ר י. וואקס, י. בלויי-שטיין, מיטעק קאהן, י. גרינבוים, א. מייראנץ. צוזאמען 6 וואגאן.

* *

דער בעקאנטער לאדזער פילאנטראפ, פרעזעס פון „בית מחסה לזקנים" ב. א. גליקסמאן, האט געשטעלט צו דיספאזיציע פון „נייעם פאלקסבלאט" פאר דער הילף-אקציע 100 זל.

גרויסע הילפס-אקציע פון „נותן-לחם"

מיט דער גרעסטער צופרידענהייט קענען מיר מעלדען, אז דער אויפרוף פון „נייעם פאלקסבלאט" וועגען שאפען דרינגענדע הילף פאר דער יודישער אָרימקייט האט געפונען א ווארימען אפקלאנג הויפטזעכליך ביי די פילאנטראפישע טוער, און אין דער ערשטער רייה ביי דער געזעלשאפט „נותן-לחם".

דער פרעזעס פון „נותן-לחם" מאג. מ. באַל-בערישסקי האט ארגאניזירט דעם גאנצען אפאראט פון „נותן-לחם". אויף אזא אופן האט שוין „נותן-לחם" פון היינט אן אנגעהויבען ארויסצוגעבען אין 2 ערטער (אויף סאלנע 14 און שרודמיעסקא 20) ברויט מיט זיסען טיי פאר יעדען א גאנצען טאג. די דאזיגע ארבייט ווערט אנגעפיהרט דורך די פערוואלטונגס-מיטגלידער פון „נותן-לחם" א. גראס-מאן, ראדאשיצקי, וו. גראסמאן, מארדכאיעוויטש און נאפארסטעק.

די קוך אויף סאלנע איז פון דאנערשטאג אן פיל פערגרעסערט געווארען.

צו דער זעלבער צייט האט „נותן-לחם" ארויסגעגעבען איינציגע בעלעבאטישע פאמיליעס פעקלעך פראדוקטען א היים (מעל, פעטס, צוקער, גרויפען א.א.וו.)

פאר די עטליכע טעג האט „נותן לחם" צוטיילט עקסטרע עטליכע הונדערט אומזיסטע מיטאגען.

מיט דער קוך אויף סאלנע פיהרט אן: דער פערוואלטער ניימאן, און די פערוואלטונגס-מיטגלידער שלמה טארקא, רזשעטעלנא, קאמפעל, ר. לאסמאן און יודקעוויטש.

א טיכטיגען אנטייל אין דער גאנצער רעטונגס-אקציע נעמט די יוגענד-סעקציע פון „נותן לחם" בראש מיט'ן ד"ר קייאק און טשארנאפאדע וועלכע בעשפייזען טעגליך 75 קינדער פון פערשידענע יודישע פאלקס-שולען.

א גאנץ בעזונדער קאפיטעל איז די ארבייט פון וו. פרעזעס פון „נותן לחם" קאנסול מאקס קאהן, וועלכער האט דער ערשטער געשטעלט אין רשות פון נותן-לחם

פון ווארכאל ביז ראבאקאווסקי

פון ארבייטער ביז אדוואקאט—בלויז איידעלע נשמות

מארגען דער גרויסער פראצעס פון ענדעקעס

(2) לויט ווי מיר האבן שוין געמאלדן, וועט מארגען, מאנטאג, דעם 14. ד. ח. זיך אין לאדזער קריז-געריכט אנהויבען דער סענסאציאנעלער פראצעס פון דער לאדזער ענדעציע אין שייכות מיט די טרויעריג-בעדעקליכע בלוטיגע געשעהענישען דעם 3. מאי פ. י. פאר דער קאטעדרע.

אויף דער בעשולדיגונגס-באנק וועלען אוועקגעזעצט ווערען 19 מיטגלידער פון דער ענדעקישער פארטיי, ווי דהיינו: קאזשימיעזש קאוואלסקי (אדוואקאט); יאן כאיבאצקי (שוסטער); ריטשארד שטשענסקי (סטודענט); קאזשימיעזש פאטארא; סטעפאן פאדגורסקי — בעצאהלטער פארטיי-פונקציאנער; לעאן גזשעגארטשאק — אויך א בעצאהלטער פונקציאנער; זיגמונט הצלאי (סעזאן-ארבייטער); אלעקסאנדער סטאלארעק (ארבייטער); אלעקסאנדער פאוולאווסקי (ארבייטער); וולאדיסלאוו מעלער (מוסטער-מאלער); פראנציסשעק לאסקאווסקי; הענריק קאזשאזשעווסקי (פאטאגראף); טאדעאוש ווארכאל; וויטאלד קאזשעבאווסקי (היזבעז צער); סטעפאן ראבאקאווסקי; העלענא קאזשובאווסקא (טאכטער פון א הויזבעזיצער); אנטאני טשערניק (ארבייטער); מאריאן קראיעווסקי און פעליקס קיערסקי, וועלכע דער בעשולדיגונגס-אקט ווארפט פאר פערברעכענס וועגען וועלכע עס ווערט גערעדט אין די ארטיקלען 165, 154, 155 און 174 פון שטראף-קאדעקס.

אין די דאזיגע ארטיקלען ווערען פארגעזעהן שטראפען פון 2 ביז 5 יאהר טורמע.

דער דאזיגער פראצעס רופט ארויס נאך א גרעסערע פעראינטערעסירונג דערמיט, וואס 7 פון די אויבענאנגעגעבענע זענען לעצטענס געוועהלטע ראטמענער, און אין פאל ווען די זאלען פערמשפט ווערען דראהט זיי צו פערליהרען די שטאטראט-מאנדאטען.

אז דער דאזיגער פראצעס האט ארויסגערופען א גרויסען אינטערעס, זאגט עדות דער פרט, וואס די אלע איינטריטס-בילעטען אין געריכט זענען שוין צוכאפט געווארען. די דאזיגע בילעטען וועלען שטרענג קאנטראלירט ווערען דורך פאליציאנטען און געריכטס-וואזשנים, און אהן די דאזיגע בילעטען וואס די געריכטס-קאנצעלאריע האט פערטיילט וועט מען אין געריכטס-זאל בכלל נישט קענען אריין.

אין דעם זאל נומער 1 פון געריכט, וואו עס וועט פארקומען דער פראצעס פון דער לאדזער ענדעציע זענען ספעציעל רעזערווירט געווארען ערטער פאר פארשטעהער פון דער מאכט, וואס וועלען קומען צום פראצעס.

גרויסער פאליטישער פראצעס אין טאמאשאוו

(2) ווי מיר דערוויסען זיך וועט דעם 15 ד. ח. פארקומען אין טאמאשאוו א סענסאציאנעלער פראצעס פון 40 יוגענדליכע, בעשולדיגטע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט.

צום פראצעס ווערען ארויסגערופען 100 עדות.

פאמעראנצען זענען ביליגער געווארען

(א) פון נעכטען אן זענען פאמעראנצען שוין פערקויפט געווארען אויף דער וואג — 1 זלאטע מיט 30 גראשען א קילא.

GABINET KOSMETYCZNY I. NAMIOTOWEJ

ul. Narutowicza 11 front, I piętro

przyjm.: 10–3 i 5–8.
Masaż twarzy, maquillage,
trwałe przyciemnianie
brwi i rzęs, usuwanie
brodawek oraz zbędnego
owłosienia.
Porady bezpłatne.
Ceny przystępne.

אין 7-טען ציהונגס-טאג פון דער 4-טער קלאס איז געפאלען

10.000 זל.

אויף נומער 39101

אין דער קאלעקטור און ווינקסיזל - שטוב

פירמע **SAMUEL WEINBERG**

wł. S. Weinberg i S. Kasman

60 PIOTRKOWSKA 60

108

דארטען איז אויך שוין צו בעקומען לאָסען צו דער 1-טער קלאס פון דער 32-טער מלוכה - לאטעריע.

שטילשטאנד אויפ'ן מארק פון האלב-וואלענע סחורות

די נייע שטייער-געזעצן רואינירען די קליינע אינדוסטריע

(אג) אויפ'ן לאדזשער מארק פון האלב-וואלענע סחורות הערשט א פולשטענדיגער שטילשטאנד. די אומזאצען זענען מינימאלע. הגם די לעצטע פרעזען האבען גורם געווען א געוויסע אויפלעבונג, האט עס אבער גישט געענדערט די אלגעמיינע לאגע אויפ'ן מארק. צוליב'ן שווערען ווינטער סעזאן בענען געבלי-בען אויף די לאגערס א סך סחורות. די דאזיגע סחורות וועלען שוין מוזען בלייבען איבער'ן צווייטען יאהר. עס איז פערשטענדליך, אז די דאזיגע לאגע האט זיך שטארק אפגערופען אויף די פרייזען, וועלכע זענען איצט מיט 50 פראצענט ניעדריגער, ווי בעת דעם ווינטער סעזאן.

די גאנצע האפנונג ווערט איצט געלעגט אויף דעם קומענדיגען זומער סעזאן, עס דארף נאך בעטאנט ווערען, אז נישט קוקענדיג אויף דעם שלעכטען ווינטער סעזאן, האט דאך דער הויפט-קאנסו-מענט פון דער דאזיגער בראנזשע — די קאנפעקציע אינדוסטריע — געהאט פערהעלטנישמעסיג נישט קיין שלעכטען סעזאן, די קאנפעקציע מאגאזינען האבען אויסגעקויפט כמעט זייערע גאנצע זאפאסען איז פיגאנציעל שטעהען די איצט גאנץ גוט, די אויסזיכטען זענען דערפאר גוטע, ווייל שוין אין דער באהעגטסטער צייט וועלען די קאנפעקציאנערען מאכען נייע קויפן צום זומער סעזאן.

די גרעסערע פאבריקען פון האלב-וואלענע סחורות זענען שוין צוגעטרעטען צו דער פראדוקציע פון די זומער ארטיקלען. מען דארף אננעהמען, אז שוין אין די באהעגטסטע טעג וועט זיך אויך אנהויבען די פראדוקציע אין דער מיטעלער האלב-וואלענע אינדוסטריע גאנץ אנדערש איז אבער די לאגע אין דער קליינער אינדוסטריע, וועלכע האט בכלל נאך נישט בדעה צו לאזען אין בעוועגונג די מאשינען. די לאגע איז דא ממש א קאטאסטראפאלע. די לעצטע שטייער אויסטאווען דער חוב צו פיהרען האנדעלס-ביכער ווי אויך די אונמעגליכקייט אויסצוקויפען פאטענטען האבען גורם געווען, אז א גרויסער טייל פון דער דאזיגער אינדוסטריע, וועלכע האט גע-וועהנליך געארבייט גאנץ אינטענסיוו יעגעטירט איצט נאך קוים

יודיש

מאריאנעטען-שפיל

„בערל-שמערל-טעאטער"

אנפיהרונג משה בראדערזאן

אין קאפע „אידעאל"

(פיעטריקאווער 48)

היינט, זונטאג—2 פארשטעלונגען אנהייב 8 און 10 אווענד.

קאנסומציע 1 זל.

לעצטע טעג פון 1-טן פראגראם

„אזוינס און אזעלכעס"

עס ווערען געגעבען קאריקאטורען פון: ד"ר רוזן-און-בלאט, ד"ר פלויש, אסקאר קאנסום, מאקס קאנסול, יצחק גרינבוים, חיים ראסנער, דיר. צאהל-מייסטער, לייביש פאן ראזענבערג, גרשון וואוולמאן, ר' יאסעלע טנ'ער, קאמענדאנט בערעק מיילערוואוויטש, פאניע די חזנ'טע, מאדאם אסתר טענדערינא, באקס ראטהא'ין, שמעריל-עט-בעריל, פיניעלע מוזק, יעקב קנאק-אוט, פאנגא דעפטאקובנא וואלענטי ראדני, וואיטשע באווא די דאוארצעכע.

טעקסטען: משה בראדערזאן, י. אבערושאנעק און ח. י. בושוטאווסקי, לאלקעס געשניצט — ש. טאבאק. מוזיק ארענזשירט: דוד בייגעלמאן.

קאנסומציע 1 זל.

איבערמארגען — שולע

(א) אין הסכם מיט דער פעראָרדענונג פון דער שול-מאכט וועלען זיך איבערמארגען, דעם 15 ד.ח. אנהויבען די לימודים אין אלע היגע שולען.

דער טערמין וועט אפגעלייגט ווערען נאר דאן, אויב דער פראסט זאל שטייגען ביז 20 גראד צעלזיוס. עס איז אבער ווייניג וואהרשיינליך, ווייל דערווייל איז דער פראסט געפאלען.

געעפענט די ליניע נומער 9

היינט ווערט געעפענט די טראמוויי ליניע נומער 9 און וועט געהן פון דער מאנטוויל-מי-רעצקא פארשטאט דורך די גאסען: סרעבזשינסקא, זמענטארנא, פרייהייטס פלאץ, פיעטריקאווער, רעי-מאנטא און זשגאווסקא צו דער סטאציע קיין כוינע און צוריק.

ס'ווערט אויך פערלענגערט די ליניע נומער 6, גלייכצייטיג ווערט סקאסירט די ליניע „A" וועלכע האט ביז איצט קורסירט צווישען 3 און 8 פון בעלוטער מארק ביז גייערן.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען די אפטייקען: ל. ליגוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטריקאווער 127) פערלמאן (ציגעל-גאס 82), י. צימער וואולטשאנ-סקא 37), פ. וואישיצקי (גאפיורקאווסקיעגא 27.

קלאנג-קינא-טעאטער

Zacheta

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

גרויסער דאפעלטער שלאגער-פראגראם!

— I —

„פערבאטענע מעלאדיע"

גרויסער עגזאטישער פילם. -- אין דער הויפט-ראלע JOSE MOJICA

— II —

די שטים פון א פערמשפט'ן

פילם פול מיט ליבע, טערראר, פערברעכען און אפפערונג. — אין די הויפט-ראלען:

Lucjen Muratore, Vera Correne

אנהויב פון די סעאנסען: שבת און יום-טוב 12 א זייגער, געוועהנליכע טעג 4 נאכמ.

העלפט אונז אנזעטיגען הונגע-ריגע יודען
(אויפרוף)

ברידער יודען!

די לעצטע פרעסט האבען מיט דער גאנצער גרויסקייט ארויסגעשטעלט דעם געוואלדיגען דלות און נויט וואס עס הערשט אין טויזענדער יודישע הייזער.

יודען — אלטע און יונגע, געזונטע און קראנקע, הויפטזעכליך יודישע קינדערלעך ווערען געפרוירען פון קעלט און זענען געשוואלען פון הונגער.

אין טויזענטער יודישע הייזער פעהלט א טרוקען שטיקעל ברויט און א ביסעל געקאכטעס עסען.

ס'איז נישטא קיין שטיקעל קויל אנצווארעמען די שטוב.

„נותן-לחם" האט ברייט געעפענט איהרע טירען: זעטיגט אן טעגליך הונדערטער מענשען, אבער דאס איז א טראפען אין ים פון עלענד און פיין, וואס עס הערשט ביי די לאדזשער ארימע יודען.

ברידער יודען! העלפט אין די ביטערע טעג „נותן-לחם"! העלפט דורכן קויפען יודישע ארימעלייט טאלאנען אויף אומזיסטע מיטאגען, העלפט דורכן שענקען פראדוקטען פאר די קוכען, העלפט מיט קוילען, העלפט מיט א ווארעמען בגד.

לאדזשער יודען! געדענקט, אז אלע ווענדונגען פון „נותן-לחם" צום מאגיסטראט, צו דער יודישער קהלה האבען צו גארנישט געבראכט, קיין פרוטה קען מען פון די דאזיגע ערטער פאר דער יודישער ארעמקייט נישט בעקומען. „נותן-לחם" איז אנגעוויזען אויסשליסליך אויף דער בארעמהערציגקייט פון דער יודישער בעפעלקערונג. „נותן-לחם" האפט, אז די גאנצע יודישע בעפעלקערונג וועט זיך תיכף ומיד ווארעם אפרופען אויף אונזער ווענדונג און אזוי ארום אונז העלפען ראטעווען פון אונטערגאנג טויזענדער יודען!

וועגען אלע שפענדען קען מען מעלדען דורכן טעלעפאן 145,43.

די פערוואלטונג פון „נותן-לחם".

לאדז אין יאנואר 1935

פערמשפט צום טויט איז פאריז
א פאביאניצער יוד, וואס האט דערמארדעט זיין ווייב

(2) אין פאביאניץ איז נעכטען אנגעקומען א ידיעה, אז דאס פאריזער געריכט פון געשוואוירענע האט פערמשפט צום אומקומען אויף דער גילאטינע דעם פוילישען בירגער, דעם איינוואוינער פון פאביאניץ יודעל שווירערסקי.

דער דאזיגער שווירערסקי האט מיט עטליכע יאהר צוריק חתונה געהאט אין מעץ מיט א געוויסער פייגע דינענהארץ, וועלכע ער האט געשטויסען צו פראסטיטוציע.

שפעטער, ווען זיי האבען געוואוינט אין פאריז האט ער אויף א בעסטיאלישען אופן דערמארדעט זיין פרוי, און געשאסען אויף איינעם א מאנספערשוין, וואס האט זי געוואלט שיצען.

שווירערסקי'ן האבען פערטיידיגט 4 אדוואקאטען ובתוכם דער בעריהמטער אדוואקאט מארא דזשיאפערי. ווי געזאגט, איז ער פערמשפט געווארען צום טויט.

10.000 זל. אויפ'ן נומער 119407

איז נעכטען ווידער געפאלען אין דער גליקליכער קאלעקטור פון

נ. יאטקא

פיעטריקאווער 22
פיעטריקאווער 66
נאוואמיעסקא 1

לאסען צו דער ערשטער קלאס פון דער 32-טער מלוכה-לאטעריע איז שוין צו בעקומען. 108

ציהונג פון דער מלוכה-לאטעריע

4-טע קלאס — 7-...

Zł. 50.000 — 94007

Zł. 10.00 — 19806, 39101, 45519, 119407

Zł. 5000 — 19063, 77043, 83731, 99144 108601, 120882, 144486, 163830

Po 2.000 zł. — 3559, 4451, 25812 32213, 309934, 47427, 51906, 66937, 75037 77368, 84123, 91558, 96160, 100790, 106024, 110621, 116212, 117426, 135657 135603, 130372, 136691, 141001, 141244 143212, 148139, 160378, 161012, 174996

Po 1.000 zł. — 3495, 4372, 7938, 18283, 31520, 33957, 40265, 43797, 45928 35928, 53966, 55106, 72432, 81361, 81998 88170, 89021, 89965, 93561, 97132, 98764 104223, 107783, 108130, 113028, 113469 126292, 128647, 137266, 152679, 154767 158020, 158587, 157909, 166555, 174602

Stawki po 200 złotych:

61 76 224 518 636 1121 75 269 313 448 70 564 656 85 710 825 60 2000 46 185 338 452 62 531 70 48 819 939 3146 216 329 40 479 4 525 16 718 35 85 831 4031 116 84 274 513 649 57 798 5133 54 422 522 32 73 887 968 602 364 419 585 98 680 980 7061 95 199 351 60 615 91 711 878 8116 578 640 868 9078 101 2 45 58 85 86 255 394 66 538 633 720 21 77 876.

10019 448 55 353 41 66 607 778 800 3 928 11082 96 409 731 921 12034 157 91 239 302 91 535 91 604 9 50 705 9 315 90 13191 240 349 553 613 52 92 860 902 95 14047 115 18 212 24 75 97 303 24 971 15383 507 603 868 938 16340 8 90 405 29 718 17163 78 416 598 692 714 18107 19 422 576 721 822 23 19236 356 84 575 604 896 909.

20070 313 801 915 58 21043 191 403 14 28 55 85 533 668 849 992 22002 30 87 198 443 531 40 51 608 732 46 912 14 63 89 23044 215 79 422 87 91 654 785 862 918 50 24080 184 92 375 95 676 859 906 25020 202 459 99 851 26019 206 430 546 751 63 976 85 27165 232 61 376 455 511 80 803 1170 28011 152 279 349 28 75 6 524 37 706 828 29117 39 85 342 70 79 95 471 554 732 62 864 975 86.

30063 415 44 656 708 32 74 31025 176 269 80 372 89 755 863 32093 253 333 448 640 704 14 29 877 911 33091 242 75 636 36 73 745 826 86 34007 65 113 304 54 469 508 744 79 826 905 35057 267 317 38 510 57 68 609 10 723 876 90 36227 40 253 484 91 649 76 93 37105 18 2 280 371 95 596 625 802 40 64 71 38189 234 322 82 421 27 543 75 923 26 94 39030 45 266 335 38 72 431 536 97 654 831 63939.

40015 98 494 98 786 89 973 41010 194 382 96 466 650 718 70 806 952 94 42123 49 242 738 817 73 969 43095 519 660 61 75 782 81 5 44012 20 412 579 768 82 90 815 23 64 54116 80 478 517 77 727 54 67 833 46026 84 94 146 51 57 266 323 606 702 877 914 34 51 47066 259 249 362 733 994 47152 228 70 309 441 666 844 98 992 49098 349 476 527 890 940.

50184 226 94 400 63 606 873 51020 93 100 227 311 66 471 90 94 583 706 53 813 52062 105 24 229 35 465 628 762 65 53058 124 218 339 85 615 78 717 986 54039 135 66 288 321 407 512 21 632 702 806 78 55020 552 679 833 64 56047 75 93 348 54 92 433 608 20 800 967 93 57203 75 86 468 80 518 601 776 801 940 58129 79 252 477 18 500 6 99 614 77 700 25 836 96 59022 235 46 92 97 379 566 95 676 867 965 98.

60112 200 410 568 931 61167 99 34 46 80 445 500 32 659 785 820 905 54 83 62268 365 408 66 562 665 717 660 883 63009 146 291 694 931 81 64177 264 561 88 947 65128 609 22 64 954 66038 37 237 62 397 415 505 17 32 666 77 88 744 976 67179 96 277 387 512 655 68002 198 219 91 310 87 468 529 48 762 97 844 922 97 69078 193 325 76 404 5 40 508 605 802 944.

70017 20 35 40 93 135 216 317 92 420 38 87 573 641 65 773 961 71142 251 302 75 548 60 600 814 25 72029 201 461 64 50 4 650 813 48 913 84 73101 251 400 9 581 755 800 920 74062 85 366 476 558 85 591 95 781 841 720 78 112 234 324 42 44 86 429 59 504 622 832 41 76142 220 23 34 358 536 609 707 218 95 303 619 759 81 326 78119 47 331 32 50 539 90 785 819 38 931 22 37 58 79002 9 40 38 118 211 16 87 574 772 95 837 [illegible] 84 81 942 94.

873 128 273 510 619 727 894 998 81012 170 348 62 614 92 912 46 78 82023 381 434 83 765 875 94 608 83 91 83057 233 326 564 682 708 808 948 83 84057 101 43 74 93 527 663 96 724 816 23 85074 172 67 318 51 612 74 49 63 857 72 86113 651 87003 71 169 261 64 342 53 493 596 696 756 88 928 59 91 88032 100 426 622 66 89 823 54 85 992 89134 234 344 407 26 565 770 820 61.

90001 13 17 61 142 275 421 56 545 54 636 69 730 847 900 910 34 182 300 70 88 517 99 756 820 222 91062 332 98 687 771 859 906 77 93022 321 60 576 883 926 77 94001 34 53 214 314 557 822 95099 292 344 97 687 922 50 80 907 96089 161 98 345 511 627 806 40 71 932 97299 426 582 96 841 945 98015 31 12 440 90 852 913 99025 36 144 200 77 317 441 618 763 85 848.

10073 65 371 607 85 797 814 910 38 101034 91 112 355 410 672 720 102035 266 405 9 722 92 827 103052 157 75 69 82 9 283 303 589 634 70 787 924 104073 302 405 59 571 677 83 740 86 908 860 942 105138 351 73 456 177 823 35 106065 172 210 82 367 444 514 17 11 53 4 621 803 25 68 922 107208 87 739 993 108313 511 39 629 35 109016 133 477 531 664 80 894 934 51.

110158 86 88 90 299 369 448 546 95 671 96 865 992 111175 223 317 64 591 742 820 908 23 26 112133 48 60 94 261 85 337 58 439 736 49 891 916 38 75 113026 112 242 64 344 505 24 706 45 90 114000 29 640 830 115010 309 51 56 74 406 16 55 506 660 2 856 63 116054 125 206 675 706 48 808 12 60 903 117005 93 207 551 745 816 118007 236 79 314 33 45 436 62 564 966 119120 33 41 64 79 387 475 99 522 660 749 52 729

120033 182 482 553 70 979 121099 103 5 207 365 642 715 94 932 122196 303 22 526 76 724 9 58 71 769 123024 43 117 247 307 75 514 55 65 684 782 124091 90 201 56 80 352 445 583 55 80 643 714 36 909 34 125287 338 92 451 667 729 7 57 68 817 927 120006 43 180 248 62 75 340 66 536 83 629 87 973 85 127141 305 684 800 708 961 97 128089 213 50 89 322 710 57 73 129070 87 176 334 464 506 58 846.

130131 302 99 552 892 131144 66 271 688 860 920 30 132135 227 426 620 22 970 76 133277 86 431 570 635 827 59 81 134160 409 35 840 44 912 135097 57 94 208 73 577 615 88 960 13602 280 329 412 69 505 67 601 721 811 940 92 131065 106 66 340 47 50 78 502 27 607 873 138304 76 80 427 87 517 25 708 803 961 139353 474 531 615 79 710

140117 53 87 239 645 755 824 85 974 141070 111 247 511 607 732 899 142142 67 239 50 59 313 448 636 773 876 79 962 70 143017 310 410 80 572 611 707 68 77 827 91 144012 38 141 265 337 48 89 431 80 651 815 6477 933 145102 98 437 506 39 629 35 747 49 65 77 830 70 97 29 32 146117 515 721 99 147113 72 371 94 — 413 97 75 944 148063 243 376 445 633 69 899 978 149091 140 70 306 415 64 602 11 917 90

150051 76 106 533 725 11 41 856 908 78 90 99 151002 41 71 103 78 86 218 387 509 90 694 729 930 152159 62 250 443 577 93 845 93 153127 35 48 271 412 25 634 154034 201 471 715 827 17 52— 992 155114 40 54 308 516 633 205 17 74 827 932 156049 303 502 43 844 986 — 157189 254 37 94 381 86 407 14 623 96 900 157175 78 521 607 91 623 822 4 946 97 159007 48 183 255 92 340 78 518 650 748 84 939 59

160124 253 60 402 536 628 82 161015 106 93 241 344 75 557 162101 215 61 331 421 626 79 955 94 163275 348 432 607 708 164054 58 120 56 445 68 548 75 — 631 41 756 825 165001 210 29 53 80 430 638(99 754 77 885 166004 111 259 72 582 656 812 90 928 167004 161 98 245 80 — 320 30 525 609 41 89 709 82 168021 220 332 89 415 76 558 714 805 919 79 16911 54 258 346 405 585 723 849 954 74

170007 46 769 79 829 957 58 92 — 171061 98 200 341 451 519 96 602 826 995 172045 205 47 54 97 349 444 97 518 53 625 60 724 65 84 867 921 44 49 70 173014 17 218 96 403 40 588 682 847 97 945 174224 341 94 434 96 522 91 86 608 712 18 49 57 888 903 175017 583 658 76 707 845 176296 402 48 701 905 25 — 177026 167 257 76 6 73 84 479 553 708 918 178225 40 56 387 98 460 656 866 89 179465 397 910 42

II CIĄGNIENIE

50.000 zł. — 124656, 134331,

10.000 zł. — 29943 38152 60542 91222 99621 113580 161194 171246

5.000 zł. — 19250 28892 120067 156796 — 179291

2.000 zł. — 4688 6888 8075 12648 14165 — 22860 33259 30042 37488 40382 43592 43377 — 50574 53572 58319 59994 59355 78474 92764 — 100893 124669 127493 141149 149312 150796 — 154370 153834 153134 160174 164824 165577 — 171026

1.000 zł. — 1720 2013 2815 16467 27957 — 27249 30076 13936 46510 48744 51991 68557 70358 78464 79413 78614 84054 85273 88894 90665 — 91666 103929 107218 123994 123023 130555 131726 136412 137568 138988 141822 140443 146973 — 151704 155698 156798 164129 164831

STAWKI PO 200 zł.

283 77 312 418 784 806 959 70 1059 163 217 356 461 622 61 783 806 50 61 75 959 2035 215 50 92 336 41 673 3057 362 484 650 647 702 879 776 97 4046 121 218 80 531 44 614 44 75 94 716 833 97 918 5031 41 345 516 24 619 49 772 82 — 802 68 6133 260 66 332 647 97 874 904 85 7002 62 200 02 18 796 984 96 8453 515 779 962 9108 69 272 304 435 36 506 53 56 645 70 74 754 79 997

10070 220 40 65 68 408 09 625 72 99 813 11016 64 84 89 204 339 426 684 986 12208 409 686 733 30 74 915 28 80 13077 205 81 528 864 929 68 91 14002 34 39 45 363 501 741 15051 176 336 75 494 637 73 12 13 45 71 844 911 16147 81 218 58 65 386 885 625 40 728 7104 37 375 464 511 600 75 95 919 38 18004 145 57 244 335 566 637 700 84 809 19189 261 318 484 797 831 957 20114 219 305 423 39 80 689 817 30 21026 72 64 155 65 240 60 70 353 401 73 501 05 62 841 900 52 68 22090 178 379 473 527 91 645 94 702 66 832 64 97 971 23055 95 102 48 56 66 72 249 95 360 85 402 77 818 20 680 45 702 52 67 75 444 24099 193 312 16 464 509 981 25022 62 108 39 273 83 592 602 48 805 08 30 66 69 913 26195 246 334 85 440 544 825 82 695 27075 179 550 692 722 852 908 69 73 28227 38 368 83 544 717 963 29014 155 87 268 92 378 81 82 448 781 925

30331 448 537 633 838 427 42 31026 59 98 105 07 284 325 32 643 63 83 711 828 32077 90 116 23 30 60 285 381 419 814 49 33011 155 267 382 471 82 515 — 42 611 50 701 933 48 34414 590 607 28 46 836 92 99 900 74 99 35007 199 221 476 621 765 804 15 98 36057 59 238 485 510 606 75 703 854 37133 81 99 201 330 431 567 85 608 83 706 886 919 71 389 83 190 229 56 364 553 796 839 43 39042 131 57 87 99 786

40103 17 47 57 325 52 472 785 41000 274 324 672 74 89 93 813 42003 90 166 248 87 324 515 91 719 26 44 43015 47 70 127 263 308 72 458 655 715 26 822 33 83 998 44047 186 213 47 553 711 849 59 929 87 98 45331 56 57 485 98 813 94 939 46073 120 33 219 71 555 506 49 87 601 737 876 78 47200 84 161 207 350 95 424 505 33 633 840 64 8 878043 62 156 244 335 453 592 614 39 743 97 821 05 92 906 49050 82131 03270 95 432 666 — 703 36 831 928

50099 149 255 56 476 687 725 39 903 60 74 82 51144 251 91 93 306 21 567 93 809 14 937 52078 166 201 48 443 623 929 53025 108 61 63 252 73351 96 39 73 555 57 6767 46 73 812 942 81 835 54409 87 92 548 314 19 73465 55166 90 620 27 — 757 959 72 36045 106 201 36 40 370 456 58 554 77 639 726 85 87 848 57028 111 374 420 49 500 81 58077 106 227 377 421 508 32 57 685 762 92 818 967 77 59229 80 440 70 581 612 50 879 925 78 60086 110 58 333 386 453 72 651 709 — 833 64 967 61007 25 41 702 63 77 841 54 963 62002 20 84 101224 39 440 73 — 517 652 85 786 916 22 26 63321 34 65 471 80 580 761 836 55 904 64123 71-224 309 75 85 546 99 763 74 80 995 65091 129 256 86 95 331 36 37 94 491 527 — 37 39 666 787 93 959 930 57 65 66170 76 477 522 714 813 992 97200 06 43 127 372 415 82 562 679 715 962 68001 19 146 541 81 95 728 840 63 930 5469080 87 122 236 80 427 77 707 962

70142 68 88 213 47 68 77 85 89 315 441 530 75 98 687 797 982 90 71267 510 719 39 978 72042 87 301 402 644 81 793 73149 223 26 85 31216 65 446 84 506 94 651 56 700 86 74375 77 443 51 577 95 619 24 80 709 75022 152 249 499 642 94 729 69 956 95 76188 235 325 47 732 809 927 77069 154 90 203 320 46 555 680 94 918 48073 215 328 626 740 62 811 952 60 82 230 342 474 663 712 36 804 23 69 86 922 70

80233 67 77 349 417 42 583 661 817 993 81080 132 59 76 280 560 613 82 732 902 83213 411 503 612 25 922 64 83097 136 206 328 409 79 92 626 814 77 903 84036 159 219 45 422 540 60 611 — 747 85199 366 437 591 683 86008 49 75 221 33 301 60 97 441 573 669 87 931 76 87435 79 525 605 26 918 88179 607 40 767 848 86 941 76 95 89213 394 444 48 791 815 902 14

90083 102 386 640 53 718 75 842 94 91037 56 203 348 440 71 520 634 71 857 92458 535 47 54 600 743 54 999 93019 49 377 91 483 557 687 714 38 819 914 30 94050 355 437 79 534 85 741 47 — 87 820 960 95054 96 266 77 434 46 506 600 15 783 906 68 96057 59 75 163 224 301 475 561 — 611 55 59 65 71 710 97011 37 143 66 77 288 374 507 614 716 37 88 861 98075 265 343 523 51 69 89 647 832 982 99058 80 334 44 484 823 36 902

100011 63 78 205 50 391 909 25 31 110199 — 271 551 56 69 641 899 102087 109 240 379 90 448 45 70 87 612 94 800 58 76 103091 214 645 86 104189 225 333 41 410 88 523 93 828 909 10501 19 156 81 211 603 59 721 29 69 843 106050 54 107 39 60 283 537 373 464 651 795 107130 60 346 — 537 600 46 819 902 108065 346 555 93 675 — 879 109204 305 35 90 405 38 73 79 593 612 83 840 59 82 92 936

1110121 218 82 305 404 541 649 50 775 819 111005 319 481 518 47 673 701 976 80 99 112070 122 67 99 234 60 315 30 62 453 518 855 904 — 113100 463 622 808 952 114042 70 373 462 643 49 714 845 977 115036 147 68 245 347 80 487 — 651 52 818 78 910 53 77 98 116004 23 66 95 — 276 326 28 560 117080 106 378 87 548 69 81 635 48 820 11801 367 597 606 793 876 119129 — 334 82 553 78 736 63 800 44 908

120285 305 38 40 91 603 736 870 974 121008 28 140 49 75 86 208 33 48 397 433 852 122006 09 159 214 30 67 458 70 534 791 859 995 123114 60 397 421 34 584 844 73 93 929 124053 95 228 305 59 77 405 99 502 514 800 960 66 125006 32 145 253 90 327 460 79 508 29 68 607 777 126031 39 50 77 93 131 384 437 527 96 649 66 73 89 91 888 127076 94 106 3850 98 211 410 513 732 87 978 128051 54 67 142 349 54 460 504 854 82 87 973 129037 46 120 244 326 473 580 646 749 98 — 918

130035 45 118 233 314 443 51 53 64 81 596 693 707 44 96 131160 294 399 403 76 655 648 816 17 64 933 35 132034 56 104 61 91 82 86 514 779 986 133072 84 191 275 91 602 31 957 85 98 134264 507 652 67 805 19 942 135319 436 608 14 40 741 863 977 136181 223 41 418 39 668 771 817 78— 137289 362 520 25 625 721 861 996 138011 79 — 100 14 24 222 389 437 593 643 73 79 792 18 54 825 921 38 139029 69 109 16 27 67 227 58 301 456 789 802 42 98

140049 65 88 331 447 72 649 70 804 141009 17 53 85 366 447 94 550 679 917 142120 95 — 501 601 04 75 863 143058 122 442 44 517 77 85 814 76 79 8144058 213 23 34 41 94 311 609 34 66 71 97 725 66 893 145018 78 72 125 278 310 88 403 49 621 99 734 38 916 146057 142 79 276— 374 419 65 89 642 722 81 844 90 910 64 147081 551 65 627 50 91 818 38 59 972 78 91 93 148112 208 28 335 507 41 834 149335 417 54 86 656 67 761 899 965

150097 119 401 69 528 628 663 922 88 151008 208 307 407 572 669 91 721 10 978 152010 287 88 329 418 507 12 25 90 709 41 65 153155 267 389 449 575 777 154134 39 289 420 33 53 606 95 834 81 15506 278 306 408 44 527 57 668 71 798 977 156054 170 246 566 601 823 68 991 157005 21 77 155 259 71 93 402 29 82 83 513 703 23 42 57 846 158169 211 300 55 59 413 564 630 — 159239 470 524 622 34 919 34 45 93

160140 226 385 429 89 558 640 792 191120 91 276 99 411 507 19 46 96 889 940 162000 02 157 221 25 439 794 806 904 163118 94 95 307 12 16 65 445 504 634 704 20 69 813 909 72 164115 246 48 63 323 483 715 934 165002 12 26 108 39 201 89 864 927 166060 68 147485 631 807 945— 64 167199 220 527 31 39 42 71 635 828 61 75 168174 513 663 97 831 994 169032 58 235 445 — 546 54 656 899 923 73 85 96

170025 278 307 55 87 43 3 513 639 85 706 54 68 849 86 88 940 70 80 171010 49 430 50 81 83 730 38 872 73 945 172030 69 107 30 46 94 318 315 466 507 12 51 725 838 966 173089 99 141 223 444 52 522 75 90 837 996 174074 174 277 — 303 57 411 27 71 175012 111 20 288 322 34 35 471 531 602 49 706 825 919 176266 422 527 28 827 60 98 920 88 177042 89 138 215 309 445 60 557 647 79 713 800 80 178013 76 483 91 784 826 98 179041 244 619 818

פון יודישען טעאטער אין „פילהארמאניע"

די פּרעמיערע פון מאַרעווסקיס אויפפירונג „דאָס לעבען רופט" ! אין „פילהאַרמאָניע" איז אַראָפּ מיט דעם געהעריגען ערפאָלג.

היינט, זונטאָג, ווערט געגעבען צוויי פאָרשטעלונגען: אַ פרימאָרגען־פאָרשטעלונג 12.30 מאָרג. און 9.15 אוו.

פון „ראזמאיטאשטשי"-טעאטער

די פּרעמיערע פון דער פרעהליכער אָפּערעטע „דעם טאַטעס זוהנדעל" איז אַראָפּ מיט ערפאָלג.

היינט אָוונט 9.30 ווערט אויך געגעבען די אָפּערעטע „דעם טאַטע׳נס זוהנדעל" מיט רעגינאַ צוקער אין דער טיטעל־ראָלע. נאָך דער פאָרשטעלונג קומט פאָר אַ קאַרנאַוואַל פּיקניק.

היינט 4.30 נאָכמיטאָג ווערט געשפּילט מיט רעגינאַ צוקער די זעהר אויסגעצייכענטע הומאָר־פולע קאָמעדיע מיט געזאַנג „די אַמעריקאַנער רביצין".

פון יודישען פאלקס-טעאטער

היינט זונטאָג 4 נאָכמיטאָג און 9 אָוונט ווערט געשפּילט די לעצטע 2 מאָל די פּיעסע „אַ חתונה [illegible]" [illegible] אין דער הויפּט־ראָל.

„שמערל-בערל"-טעאטער
שפּילט היינט 2 מאל

ס׳איז נישט קיין שפּילכל דאָס־דאָ — זאָגט פּיניעלע מזיק — אַז מען זאָגט, אַז מ׳שפּילט שפּילט מען! שפּילט מען טאַקע היינט 2 מאָל: 8 און 10 אַ זייגער, נישט געקוקט אויף דעם, וואָס פאַר אַ רעזולטאַט עס וועט געבען דער רעזולטאַט אין סאַאַר־געביט...

ס׳אַראַנזשקאָ־מיטאַ, אַבי מ׳לעבט, און דער פּראָסט פּלאַצט פאַר עגמת נפש!

מעלדונג

ביבליאָטעק א. נ. פון בר. גראָסער אין לאָדז זאַכאָדניע 68 (פּאַרטער), טעלעפאָן 15־191.

1000 נייע לעזער פאַר דער גראָסער־ביבליאָטעק

די גראָסער־ביבליאָטעק האָט פּראָקלאַמירט דעם חודש יאַנואַר 1935 אַלס ווערביר־חודש אונטער דער לאָזונג 1000 נייע לעזער פאַר דער גראָסער־ביבליאָטעק.

די גראָסער־ביבליאָטעק איז די עלטסטע און גרעסטע געזעלשאַפטליכע ביבליאָטעק אין לאָדז.

די גראָסער־ביבליאָטעק בעזיצט אַלע אָהן אויסנאַהם אויסגאַבען אין דער יודישער שפּראַך און איז פערזעהען מיט די בעסטע אויסגאַבען.

די פּוילישע אָפּטיילונג איז רעאָרגאַניזירט און בערייכערט געוואָרען מיט הונדערטער נייע ביכער אויף אַלע געביטען פון ליטעראַטור און בעזיצט די בעסטע ווערק.

די גראָסער־ביבליאָטעק האָט איינגעשטעלט אַ ספּעציעלע אָפּטיילונג פאַר שול־קינדער און יוגענט.

לעזער וואָס פערשרייבען זיך אין דעם ווערביר־חודש, זענען בעפרייט פון איינשרייב־געלד און קויציע.

מיטגלידער פון פראָפעס. פעראייניגונגען און אינסטיטוציעס, וועלכע שליסען מיט דער גראָסער־ביבליאָטעק אַן אָפּמאַך ווערען בעפרייט פון קויציע און געניסען פון פערשידענע הנחות.

די גראָסער־ביבליאָטעק, זאַכאָדניע 68 (פראָנט פּאַרטער) איז טעטיג יעדען טאָג פון 6—10 אָוונט; שבת פון 10—2 נאָכמיטאָג.

פערשרייבט אייך אַלס לעזער אין דער גראָסער־ביבליאָטעק!

אין 7־טען ציהונגס־טאָג איז געפאַלען דאָס הויפּט־געווינס

10.000 זל. אויפ׳ן נומער 113580 | 5.000 זל. אויפ׳ן נומער 144486

אין דער גליקליכסטער קאָלעקטור

Izrael H. Litman

Łódź, ul. Piotrkowska 32.

108

Dr. JERZY SUDYA

ספּעצ. פאַר פרויען־קראַנקהייטען און אַקושעריע

וואוינט איצט: שרודמיעסקאַ 46.

טעל. 138-44. נעהמט אָן פון 4—7.

ציהונג פון דער מלוכה־לאָטעריע
4־טע קלאַס — 8־טער טאָג

100.000 zł. — 140214
50.000 zł. — 134536
20.000 zł. — 45975
10.000 zł. — 82711 12773
5.000 zł. — 17768 115588 147855
2.000 zł. — 309 2587 26449 38775 37389 49620 49628 53543 54529 54938 59446 76802 82418 — 84794 84750 95584 105592 108244 122042 130353 133617 153612
1.000 zł. — 2969 3868 11046 12353 14974 17109 17835 22363 15491 46545 45792 45425 47429 58955 69356 75350 75213 78746 84960 83044 88649 — 88433 95219 97727 101157 105033 106093 106905 116177 117363 118655 124300 124015 127797 — 137812 140379 142353 147840 156667 156215 157355 161542 163586 162743 169052 169995 175402 — 175449.

Stawki po 200 złotych.

43 113 217 316 409 1z 529 637 829 72 505 1064 174 287 362 513 702 809 91 906 2028 54 184 98 457 576 658 83 795 984 3103 323 209 502 758 877 57 92 4009 76 262 517 921 5087 90 134 203 12 3b 72 734 888 998 6014 30 47 69 110 12 91 264 381 478 558 605 44 760 65 78 7074 191 378 436 63 516 33 660 718 8090 338 63 85 430 639 53 845 901 26 90 28 229 36 74 461 74 642 73 84 831 56 45

10216 334 440 96 556 608 11021 10003 238 66 300 27 716 822 41 905 36 12007 115 452 547 962 67 13023 151 355 481 655 898 964 14063 215 536 715 42 15060 162 443 527 204 51 721 894 16166 204 72 91 301 414 669 751 60 83 802 46 930 17031 105 41 273 404 614 43 95 879 80 18000 139 371 450 65 94 511 617 843 19175 342 55 406 562 601 874 92 926.

20046 129 33 77 290 93 340 535 613 40 885 918 45 80 21131 235 74 304 8 68 412 586 667 850 907 29 22115 95 287 361 441 65 511 736 843 66 995 23069 314 87 412 613 24025 397 422 46 602 96 782 821 901 88 25221 70 77 473 653 824 945 26009 82 90 295 388 90 437 79 696 740 97 974 27003 48 128 69 99 269 331 406 945 67 548 617 82 701 63 805 22 93 28058 94 411 84 610 45 55 853 924 29127 237 56 90 610 16 700 815.

30337 585 694 926 31089 127 345 639 82 93 703 21 823 916 32043 128 367 337 435 68 805 635 938 95 33021 168 226 318 884 972 34024 164 215 361 959 35023 553 87 307 63 442 696 821 902 36012 64 148 56 294 428 511 85 617 739 80 870 954 91 37059 60 91 471 72 94 517 80 662 951 38021 194 271 319 31 35 496 730 906 96 39108 348 446 80 640 870 946.

40003 315 20 404 533 893 958 41006 29 64 105 37 309 74 589 621 81 743 81 94 865 903 81 42052 344 424 37 89 576 618 883 43123 28 32 260 378 87 89 449 99 505 713 817 51 98 44082 97 144 312 480 561 607 703 46 64 827 961 82 96 45100 249 462 601 35 40 67 852 96 46052 138 71 20 331 41 478 515 38 629 773 908 47051 311 42 242 78 502 36 684 48036 211 328 470 512 79 849 931 49035 110 24 14 67 215 49 461 733 37 41 828 46.

50065 343 640 718 874 92 940 75 53 66 51045 301 33 68 676 93 762 932 52185 92 345 702 53 967 19 53026 75 217 39 309 416 49 69 91 618 62 743 806 37 54102 23 33 234 62 305 38 40 896 85048 66 138 306 42 66 536 87 699 7122 822 38 41 914 56008 36 178 264 408 39 720 15 854 87123 32 68 81 465 552 670 884 58118 76 284 88 424 58 98 99 522 712 74 807 916 59047 53 83 103 27 210 429 624 89 762 808.

80061 383 476 77 81 764 879 972 61064 319 96 583 89 874 62066 296 324 49 412 52 616 26 51 714 87 63008 127 218 548 644 64110 380 444 772 842 43 964 65200 90 300 45 90 436 629 34 94 947 66135 99 302 3 96 453 64 558 614 82 93 97 823 47 61 927 53 71 67226 456 69 74 95 531 77 742 59 835 49 92868 273 346 401 44 567 748 847 948 69118 215 329 428 63 644 785 922 28

70067 152 56 340 462 517 41 685 813 909 46 71274 383 598 637 743 47 840 900 46 62 72038 39 71 300 454 652 708 33 833 43 953 92 73174 648 730 74302 472 97 556 723 97 964 75170 73 168 213 77 636 98 99 573 695 821 51 954 77025 163 315 55 47 536 789 800 78013 239 48 515 93 683 939 79217 409 569 701 42.

80048 218 474 522 823 994 81045 107 81 91 212 448 78 527 40 760 900 86 82402 25 44 525 699 774 974 5 83039 89 207 17 318 71 518 44 47 84074 216 24 312 406 32 527 53 68 687 759 85077 127 391 416 76 556 97 656 839 952 86104 19 49 386 410 661 705 800 958 87001 57 68 296 91 93 319 33 552 670 718 850 88055 132 207 83 529 79 651 39 702 878 89 8929 26 120 33 245 312 524 611 47 62 83 714 968 99.

90231 465 615 87 711 61 96 849 956 72 74 91098 114 48 273 447 55 639 707 18 832 90 914 79 692 79 142 230 60 388 426 709 32 91 97 838 47 984 93192 93 317 496 560 52 601 81 750 90 900 25 77 91035 44 101 293 487 515 621 708 48 829 95091 118 97 684 858 74 988 96242 381 563 657 818 919 37 97030 92 99 584 624 718 61 70 25 72 801 3 907 55 98002 331 677 93 762 99136 246 772.

100064 191 530 49 765 829 992 101061 62 265 358 453 77 500 66 982 99 102094 276 97 445 39 66 85 544 645 53 826 59 943 76 103019 199 259 81 368 773 812 37 86 91 104051 138 95 201 371 425 50 65 542 671 801 990 105006 60 291 302 10 657 856 940 106015 79 142 375 494 393 611 22 54 68 94 701 11 16 844 926 107171 79 252 340 707 21 987 108010 147 70 73 95 219 93 424 26 46 699 820 929 109351 507.

110020 110 300 430 656 717 31 78 897 914 69 111035 114 20 70 288 334 435 720 53 804 942 112373 407 832 67 113085 144 50 260 511 727 842 59 60 114007 151 77 95 408 27 92 566 629 859 115141 264 474 97 67 760 846 99 904 43 99 116052 57 105 241 406 36 505 665 882 944 117022 24 97 118 56 217 64 32 309 46 462 505 52 80 78 606 708 74 830 74 75 715 118008 122 44 196 385 418 951 24 51 119182 86 268 69 377 631 787 901 27 33 85.

120144 316 542 658 940 121014 157 867 89 213 828 93 938 94 98 122029 62 31 945 313 75 96 435 610 759 847 97 13128 210 81 82 413 94 664 717 63 819 909 124257 97 360 484 531 69 662 98 734 51 54 863 922 86 125088 184 308 51 76 412 621 65 856 82 957 126004 11 158 78 429 45 680 96 743 62 870 127023 48 123 200 361 79 41 651 781 815 63 128073 — 102 357 74 400 25 783 929 129306 86 418 759 82 905 70

130011 100 5 7 340 423 84 509 649 131061 110 60 240 340 700 720 22 849 975 132115 67 217 327 643 844 926 — 133093 111 48 78 319 500 51 80 647 790 989 134066 79 272 355 411 579 72 98 858 907 135048 138 46 55 96 201 312 297 61 838 68 975 136185 370 493 673 — 731 43 80 98 836 88 137191 470 801 877 138043 46 217 54 339 56 416 522 34 609 28 728 44 866 941 60 139043 261 364 — 459 510 14 656 59 739 931 41

140029 281 357 75 490 501 45 68 59 718 820 928 34 44 85 141232 409 98 603 22 24 32 754 142045 224 93 362 481 511 66 96 843 90 994 143068 259 223— 528 31 96 630 740 144029 164 66 77 244 327 428 45 48 531 613 806 57 98 943 74 145528 602 740 819 14613 326 501 5 28 737 38 806 993 147072 133 318 32 93 95 409 21 61 84 542 809 994 148087 445 521 617 865 917 83 149003 74 114 46 58 73 349 402 173 745 915

150131 305 546 7 721 88 912 44 151020 49 70 89 169 84 437 596 675 796 971— 152007 10 62 164 385 463 501 23 744 943 47 63 153195 481 154106 276 371 432 33 883 155285 341 52 440 84 88 512 31 808 933 81 156014 109 15 288 421 559 97 633 78 854 697 157061 287 347 65 533 758 960 158095 214 16 18 50 358 423 64 617 71 86 753 889 159052 122 52 58 245 842

160038 272 451 516 739 54 865 902 161002 40 121 89 217 14 77 82 304 432 831 97 936 71 162028 236 69 83 360 456 63 613 70 77 727 56 950 163072 158 215 28 331 428 35 84 536 812 88 164015 92 107 227 52 531 146 05 732 48 995 165102 407 534 674 741 931 166082 254 348 — 687 732 67 946 5 66 167126 33 339 419 85 610 12 17 894 992 168068 190 668 85 734 70 813 169170 583 610 45 7 779 873 80 999

170130 292 375 531 686 721 62 892 916 171055 102 86 216 87 325 518 38 172133 91 331 428 553 653 750 827 59 94 940 173229 359 432 89 751 12 174015 242 309 486 546 38 798 826 982 175068 139 66 93 210 351 502 4 85 602 898 — 176033 2 27 400 937 41 46 177120 54 73 242 51 59 305 476 617 815 30 52 56 96 945 178041 50134 285 577 856 97 913 179173 253 61 538 944 73

II CIĄGNIENIE

20.000 zł. — 101842
10.000 zł. — 45308 108573
5.000 zł. — 132947 —
2.000 zł. — 29780 49643 75235 79220 79105 76258 102962 105577 105411 110204 126726 128554 138697 142257 151164 161206 168876 162341 — 165005 170826 176981
1.000 zł. — 12996 18178 16118 30506 33324 J— 35630 44428 42730 43904 48256 49913 51017 — 52736 56017 65508 66828 65477 70372 74200 71833 76755 79516 86287 90175 90500 90996 100643 — 103608 104591 107567 113228 118941 118665 — 119935 141665 150402 161405 160539 165392 — 175356 178914 178536 119935 125122 129158 136746 136496.

PO 200 ZŁOTYCH

51 330 84 479 651 723 47 96 1016 79 105 552 610 703 853 965 2062 68 375 465 47 570 733 94 3077 152 59 76 319 68 477 661 839 75 4003 97 109 10 60 85 368 481 762 64 65 865 5196 215 311 443 665 777 905 64 6103 38 61 80 207 43 81 88 312 68 69 445 553 821 37 79 7010 80 115 222 25 348 403 18 53 72 510 27 34 643 58 710 8018 46 158 323 68 549 611 771 72 857 69 9143 313 51 59 90 459 577 625 805 956 62

10140 70 91 335 79 770 927 32 36 92 96 11151 207 17 72 385 675 860 12040 182 232 60 394 565 83 99 943 13013 55 263 344 434 682 779 81 96 989 14266 311 434 594 686 730 872 903 21 34 54 84 97 15111 239 339 491 509 19 610 935 81 16207 41 51 85 152 327 609 18 795 — 961 81 17014 39 142 317 79 674 910 42 18194 223 43 375 401 627 870 19010 122 77 82 219 315 421 38 528 77 634 66 853

20144 405 77 544 53 646 763 84 843 21066 108 21 27 48 462 564 670 91 754 838 22013 135 46 208 25 90 311 62 92 430 53 410 32 42 743 900 23161 202 362 475 705 819 24283 331 458 81 522 642 712 21 25110 30 268 80 389 487 515 28 55 684 99 726 61 899 919 20 27 26062 111 12 29 45 56 203 87 453 557 622 — 701 58 960 27037 187 234 333 40 60 77 729 69 819 28007 144 212 318 32 414 — 598 617 85 717 840 977 29088 109 261 347 539 84 652 93 750 93 829 911 888

30175 223 418 595 884 948 31000 91 169 308 413 20 530 51 618 95 560 32044 115 20 512 21 659 94 863 90 33270 356 425 79 504 798 923 70 34032 61 116 31 207 322 71 411 16 570 96 765 855 35234 315 542 98 747 801 57 959 74 89 36086 114 24 71 232 52 75 442 662 898 37134 64 358 535 652 776 898 932 73 84 18175 279 311 13,55 418 570 601 19 824 41 — 55 905 60 39175 405 48 89 519 29 68 602 755 832 80 973 89

40086 179 251 412 24 32 48 543 87 97 643 50 711 24 802 76 952 60 47 67 98 41042 285 484 597 737 92 851 946 — 42224 29 376 502 697 899 941 78 98 — 37017 30 225 322 41 400 67 68 596 707 839 78 88 44100 101 19 43 409 584 90 715 863 91 821 69 45036 104 29 61 297 656 72 94 71 29 955 46267 303 45 825 54 82 47063 64 130 398 425 558 644 727 38 65 78 862 997 48020 101 23 206 31 692 707 74 49014 171 212 310 401 38 63 556 93 632

50020 68 185 254 52 374 75 420 501 648 57 935 913 01 19 50 70 51021 222 322 55 403 9 8569 603 912 52255 448 633 34 805 50 904 82 53054 122 43 59 517 91 642 66 720 839 983 97 54275 419 54 65 72 584 787 887 55054 97 155 74 200 329 414 30 91 700 94 936 46 56044 172 239 81 386 556 61 87 840 57013 29 109 64 395 444 53 75 513 80 95 699 705 29 53 98 946 58192 207 423 76 604 41 756 827 59239 359 438 4772 580 643 802 912 64

60064 395 515 703 65 828 34 905 — 61002 13 58 201 37 77 83 329 46 428 67 93 525 80 709 41 870 71 908 62041 — 290 321 50 543 67 74 678 700 38 802 36 63166 241 514 82 622 62 71 98 703 54 850 73 933 95 64090 245 79 84 354 418 70 502 28 92 609 50870 65151 — 205 567 610 72 75 78 95 733 36 49 845 65007 135 371 404 584 727 828 945 — 67082 302 105 427 73 694 896 98060 108 08 354 457 38 48 84 813 916 59 69183 269 309 446 60 753 69 849 927 68

700033 63 149 69 79 215 337 426 64 547 751 53 970 71054 78 273 403 80 537 786 843 988 72017 53 202 80 424 46 553 749 963 73003 16 130 92 95 276 376 488 523 781 903 74200 36 48 523 776 — 873 75074 187 228 96 502 698 846 922 52 76001 55 309 43 50 490 61 915 84 77038 96 335 70 699 782 945 55 78183 206 22 71 411 24 625 887 952 79295 365 89 548 620 710 47 81 86 857 931

80137 203 348 407 20 61 518 56 90 689 723 973 81019 66 129 61 254 96 418 658 798 919 82083 — 207 72 84 96 542 636 89 731 805 83104 11 23 70 81 295 542 619 63 793 920 84009 54 245 412 65 506 93 631 69 898 902 85079 85 90 321 28 74 444 49 83 637 862 917 55 74 86004 15 67 726 38 842 44 994 87024 129 316 503 625 27 83 729 43 853 913 82 88043 64 110 336 79 457 715 91 884 945 52 54 89122 297445 87 95 533 807 23 43 88 911.

90147 52 699 707 892 954 91086 122 28 490 50647 674 90 913 69 92030 293 610 34 37 706 20 38 73 869 908 47 93112 30 62 269 350 403 20 2293 692 783 91 845 73 94063 131 112 315 522 62 624 31 97 810 21 96 95001 107 41 271 85 309431 633 786 90 831 96047 147 210 33 65 306 90 415 69 502 46 70 76 90 97 698 784 904 08 97034 146 90209 443 60 542 70 81 697889 952 98259 366 — 459 74 81 518 77 926 58 73 99284 363 64 401 678 790 92 884 990

100170 294 309 79 472 682 855 923 41 101017 248 54 552 609 13 844 51 88 90 102047 63 246 398 521 606 778 896 930 37 103083 196 218 65— 341 539 848 83 949 88 104020 147 380 502 26 — 637 66 90 707 105003 22 72 135 65 309 32 426 579 629 756 65 905 106002 234 99 310 13 26 42 45 603 25 59 703 107094 187 321 628 31 740 857 965 108016 388 481 587 652 815 55 969 109005 18 120 25 292 315 58 592 671 75 865 902 16 44

110059 167 207 23 68 318 419 26 523 609 738 942 63 111032 81 234 68 325 476 966 112096 104 451 86 90 503 622 56 930 82 113044 64 115 84 — 296 438 45 560 623 55 99 709 30 889 92 94 977 114119 200 309 34 63 460 802 07 54 115074 154 57 71 74 260 544 736 835 37 939 116033 39 122 — 282 395 519 604 42 56 735 857 91 117079 116 72 96 386 446 66 80 729 92 818 26 47 118122 291 — 586 770 853 903 34 119257 76 493 504 76 630 715 902

120004 87 89 98 162 358 80 500 632 714 35 121222 58 69 291 439 56 567 73 608 18 79 727 33 832 66 122089 163 217 27 379 540 85 684 861 — 123051 87 474 98 507 23 32 604 12 13 124006 20 55 164 95 315 447 526 778 125165 20 329 96 97 403 75 790 811 26 36 43 47 126041 202 31 320 56 421 664 91 884 902 46 127111 56 233 82 426 590 606 86 769 825 920 68 98 128080 169 253 98 377 422 600 45864 954 129006 29 136 41 44 — 246 320 411 545 669 88 712 944 50 83

130020 141 63 360 472 79 561 849 949 131020 62 185 353 71 83 480 532 36 687 834 90 919 71 132081 100 99 244 51 543 619 213 82 97 133023 149 227 64 352 59 61 464 702 49 134210 39 353 550 691 720 94 815 916 135323 573 686 81 751 978 136098 349 77 92 703 816 34 137066 85 124 50 57 235 45 55 68 468 72 534 964 138090 138 303 85 449 514 631 47 92 719 977 80 139014 66 197 417 667 92 830 83 467 68

140007 13 160 65 424 28 657 777 829 57 81 — 141208 342 68 423 60 597 650 74 81 728 76 819 58 89 924 35 142149 286 307 486 655 80 705 847 919 30 40 74 99 143093 127 208 67 489 92 504 664 92 792 869 932 144057 343 58 95 617 63 778 89 851 52 145043 270 86 93 397 438 778 146065 85 223 45 355 96 514 752 986 147177 273 472 636 90 963 148281 354 497 641 776 898 989 149093 — 135 45 97 276 93 360 69 412 30 51 642 51 74 — 89 888

150057 80 120 328 471 636 69 820 82 957 151086 145 81 356 404 28 39 577 628 884 152003 44 80 260 77 85 302 08 75 674 94 798 827 143005 163 230 64 409 98 541 67 664 67 907 154112 82 210 29 37 91 401 609 94 851 155044 258 518 95 764 93 809 995 156117 97 263 682 88 703 04 865 88 908 85 157050 74 149 59 262 78 305 340 745 68 818 994 158014 219 57 350 462 75 510 720 87 864 92 965 159017 54 97 213 309 53 88 431 82 636 78 702 37 803 1142 965 87

160067 216 394 424 562 697 703 16 839 161075 232 423 544 717 858 941 162137 311 58 80 448 — 51 89 857 163004 13 48 167 219 62 87 324 30 — 462 80 540 738 901 35 71 164136 46 98 359 471 — 939 165100 124 247 352 70 99 473 781 985 166078 148 222 496 661 73 167105 21 300 502 94 773 907 44 99 168095 224 337 415 22 746 85 997 169297 483 514 601 769 88 912 27

170026 43 212 487 79 529 628 82 700 72 822 21 924 171045 116 82 240 309 431 645 912 67 86 172108 217 75 394 654 76 98 797 870 83 — 173008 87 163 397 501 600 19 94 762 829 39 63 62 914 17429 38 428 48 71 523 90 169 175 135 85 272 611 882 99 969 71 176018 333 537 658 90 — 835 56 944 71 177134 205 36 340 52 61 453 737 63 878 904 178044 46 153 472 512 694 785 88 179109 220 633 738

טעכניש ביורא **„FARAD"** Bcia Chwat inż., Śródmiejska 32, tel. 123-19

מאכט בעקאנט, דאס זי האט געעפנט א אייגענע פאבריק פון

נעאָן=רעקלאמעס „FARAD NEON"

די פאבריק נעפינט זיך אונטער דער אנפירונג פון אויסלענדישע פאכלייט. קאנקורענץ פרייזן, ערשטקלאסיגע אויספירונג!

יודיש פאלקס=טעאטער 17 זגערזשער 17

היינט, זונטאג, 4 נאכמיטאג אלע פלעצער 54 גר. היינט, זונטאג, 9 אווענט אלע פלעצער 1 זל.

ווער ס'קומט פריהער קריגט א בעסערן פלאץ, די לעצטע 2 מאל די בעריהמטע ארטיסטין פון מאריס שווארץ'ס קונסט-טעאטער אין דעם גרעסטען אמעריקאנער שלאגער

„א חתונה איז תפיסה"

צילי ליפצין

מיט איהר ערשטקלאסיגן אנסאמבל. בילעטן צו בעקומען אגנצען טאג אין קאסע.

קראנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר! די אונגעוועהנליכע דראמע, פול מיט גרויל, ליבע און טויט א. ז. וו.

„דער טויט רוהט"

FREDRIC MARCH, EVELYN VENABLE

רעזשי: M. Leisen אין די הויפט-ראלען:

אויסערן פר.: קלאנג-צוגאבע פון P.A.T. ווי אויך אקטואליטעטן פון FOX

אנהויב אין געוו. טעג 4.30 נאכמ., שבת און זונטאג—12.30 בייטאג. נעקסטער פראגראם: „פוז אוועבד ביז האלב-נאכט.

קלאנג-קינא **„PALACE"** פעטריקאווער 108.

היינט ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע — פרעכטיגע ווינער קאמעדיע סאשא פילם-פראדוקציע ווינן 1935 אין אריגינעלע דייטשע ווערסיע א. ז.

איהר שאמפאנסקע נאכט

אין דער הויפטראלע די פיקאנטסטע אייראפעאישע „פיס-קעניגין" IRENA DE ZILAHY

בעקאנט פון דעם פילם „פאפריקא" ווי אויך Max Hansen א. א.

אויסערן פראגראם: וואכען-זשורנאל FOX היינט 2 פריהמארגענס 12 און 2

Dr. med. M. Wajnberg

נערוועז-קראנקהייטען (עלעקטריזאציע)

נעהמט אן פון 5 – 8 אווענד

זשעראמסקיעגא 25 טעל. 172-20.

Dr. med. D. ROZENCWAJG

וואוינט יעצט אויף

72 פילסודסקיעגא 72

(ווסכאדניא) פראנט 2-טען שטאק

טעלעפאן 128-74.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער 1 זלאטי

די העכסטע קוואליטעט סחורות צו די נידריגסטע פרייזען

פערקויפט נור

KONSUM

PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.

ROKICIŃSKA 54. Dojazd Tramwajami 10 i 16

104

פריוואט=קליניק

פון האלז-, נאז- און אויערן-קראנקהייטען

Piotrkowska 55

Telefon 174-74

Dr. Dr. A. WOŁYŃSKI, J. IMICH.

68

Dr.

J. Neuman

כירורג

(וועלכער ארדינירט אין שפיטאל אויף דרעוונאווסקא)

נעמט אן אין דערהיים פון 5–8 אווענד.

זאכאדניא 57, טעל. 128-95

60

Dr. med. Z. Wajs

האט זיך איבערגעצויגען אויף

נאוואמיעסקא 5 (פראנט)

ספעציאל-ארצט פאר הויט, ווענערישע, האר און געשלעכטס-קראנקהייטען

נעמט אן פון 9—1 און פון 3½—8 אווענד.

זונטאג און יום-טובים פון 9—1 מיטאג

צו לעטשניצע-פרייזען.

קלאסיפיצירטע אנאנסן

צו די הערען גנבים! דאנערשטאג 10. יאנואר צווישען 6 און 7 אויף דער נאכט איז גע'גנב'עט געווארען 1 מענער און 1 דאמען פאלטען אויף פאמארסקא 20 ביטע טעלעפאנירען 179-04 געגען בע-לוינונג, דיסקרעציע געזיכערט. 5774

ראקאלען!

א לאנג איינגעפיהרט געוועלב אויף ליסטאפאדא 11. (קאנסטאנטינער) 43 פאר א קצב מיט איינריכטונג, אויך א שטוב מיט א קיך און אנ'ענצעלנע שטוב פון זאפארט צו פערמיטען. צו ערפאהרען ביים וועכטער. 5713

אוועקצוגעבען א שטוב פאר איי-ניגע יונגעלייט צו שלאפען מיט אלע בעקוועמליכקייטען ביליג פאלנאצנא 7 וו. 66. 5768

W centrum miasta pokój umeblowany do oddania od zaraz z oświetleniem i z opałem, dla pojedyńczej osoby, ewentualnie dla bezdzietnego małżeństwa, ul. Zachodnia 52, lewa oficyna, 2-gie wejście, 1-sze piętro, mieszkanie 23. 5777

אפצוגעבען אנ'ארט צו שלאפען פאר א יונגענמאן. מעלדען זיך ליסטאפאדא 12 וו. 6. 11 7578

א געשעפט מיט איינריכטונגען זאפארט איבערצוגעבען. ווענדען זיך אין דעליקאטעסען-געשעפט רוג נארוטאוויטשא און קילינסקיעגא.

א געוועלב מיט א שטוב און א קיך פון זאפארט צו פערמיטען אויף זגערזשער 76. דער שליסעל געפינט זיך אויפ'ן ארט ביי דער ווירטין, אדער צו ערפאהרען ביים הויזבעזיצער וואולטשאנסקא 67.

צו פערמיטען א שטוב מיט א קיך אויף וואולטשאנסקא 67. צו ערפאהרען אויפ'ן ארט ביים ווירט. 5687

צו פערדינגען א געוועלב ביליג דירה-געלד געאייגענט אויף א ראזורע, גאלאנטעריע הערינג ווי אויך אנדערע זאכען. בושע זשינער 57a פרעגען ביי ווארשאווסקי אויפ'ן ארט. 5747

פערשידענעס

געלעגענהייטליך ביליג צו פער-קויפען א וואטעלין-פאבריק, וועלכע בע-שטעהט פון 2 ראשעל-מאשינען מיט אלע דערצו נויטיגע מאשינען. צו ער-פאהרען ביי פיין, פולנאצנא 10. 5727

סוחרים, פאבריקאנטען און אנגע-שטעלטע! בוכהאלטער-בילאנסיסט פיהרט האנדעלס-ביכער לויט די שטייער-געזעצען שטונדענווייזע, און גלייכצייטיג לערנט אויס די אייגענטימער עווענטועל אנגע-שטעלטע זעלבסטשטענדיג אליין ווייטער צו פיהרען, פאר א קליינעם אבצאהל, קורס מאשין-שרייבען 10 זל. אינפאר-מאציעס אין ביוראצעגעלניאנא 25. 5770

געלעגענהייטליך ביליג צו פער-קויפען איין טאפטשאן, קוכען איינריכ-טונג, אייז-קאסטען און פערשידענע אנ-דערע געגענשטאנדען. צו ערפאהרען פושעיאזד 19 וו. 7.

Zaginiony został kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej na zł. 15 kwit Nr. 68747 na imię Ewa Frydman, Łódź, Narutowicza 9.

אנ'ארטאדאקסישער יונגערמאן נעמט אן צו פיהרען האנדעלס=ביכער לויט די שטייער-געזעצען אויף שעה'ן, ס'קען זיין פון פראווינצער פירמעס איך ערטייל אויך לעקציעס פון בוכהאלטעריע, ערקונדיגען זיך ביי דעם מורה-הוראה זעליווער, וואול-טשאנסקא 15. 5769

Lekcje hebrajskiego i angielskiego. Postępy gwarantowane. Ceny przystępne. Narutowicza 11 m. 4, front. Zgłoszenia 5–6 popoł.

בוכהאלטערין מיט לאנגיעהריגער פראקטיק אונטערריכטען בוכהאלטעריע, קארעספאנדענץ און שטייער-געזעץ. נע-מען אן צו פיהרען ביכער לויט די פארשריפטען פון דער שטייער=מאכט. בילאנסען און רעוויזיעס. מעסיגע פרייזען ערפאלג געזיכערט. בידערמאן, פילסודס קיעגא 68/70 וו. 52 5749

LABORATORJUM ANALIZ LEKARSKICH „HIGJENA"

Gdańska 31a, tel. 192-64

עפען א גאנצען טאג. נעמט אן אלערליי אנאליזן פאר אונפערמעגליכע — ביליגערע פרייזן.

GABINET SWIATŁOLECZNICZY

עלעקטרישע בעשטראלונגען, קווארץ-לאמפען, סאלוקס, דיאטערמיע.

Gdańska 31a, parter, tel. 192-64

עס ווערט ארויסגעבארגט קווארץ-לאמפען אהיים.

Dr.

S. Kantor

ספעציאליסט פאר הויט און ווענע-רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפער), היילט מענער-שוואכע

פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45

נעמט אן פון 8–2 נאכמ. און פון 4–9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8–2 נאכמ

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

Dr. med.

Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקהייטען

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. HELLER

ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע

8 טראאוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט

זונטאג פון 11–2 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1-טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9 – 1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע - זאל פאר פרויען.

Dr. H. Szumacher

הויט- און וועגערישע קראנקהייטען

פיעטריקאווער 56, טעל. 148-62

נעמט אן פון 9 ביז 12; פון 2 ביז 4 און פון 7 ביז 9 אווענד; זונטאג און אנדערע חגאות פון 11 ביז 2.

לעטשניצע-פרייזען!

ברוך-קראנקע!!!

J. Rapaport

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט אין לאדז. פון דעם אין גאנץ פוילן בעריהמטען ספעציאליסט ארטאפעד דיר. י. ראפאפארט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאהר און איז געווארען אנערקענט פון פיל בעסטע פראפעסארען.

ברוך-ליידענדע!

ספעציעלע ארטאפעדישע גומי-הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט בעזייטיגען אהן שום אפעראציע, די שווערסטע, געפערליכסטע און דיקסטע שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאלג, פערטלטערסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע ארטאפעד הייל-באנדאזשען פאר צו ריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע אנגעפאסטע ארטאפעד. בויך-באנדאזשען געגען ארפגעלאזען זיך פון מאגען און קישקעס.

פאר קאליקעס, הויקערס און אלערליי פעהלער פון גוף!

אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט ווערען אויסגעפערטיגט די היילבארסטע און פון פיל פראפעסארען אנערקענטע מטטארע ספעצ. ארטאפעד. הייל-גארסעטען פאר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שווינד-זוכט, ליימונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואקסענע קינסטליכע הענט (פראטעזען) און פיס, ווי אויך די פראקטישסטע ארטאפעדישע שפעראטען פאר שטערצליכע פלאטפוס לויט גיפס-מאדעל.

אכטונג!

אלע קראנקע אין מיין ארטאפעד. הייל-אנשטאלט, ווערען נאר פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט.

30 יעהריגע פראקטיק, פולע גאראנטיע!

ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.

עס ווערען אויך אנגענומען מיטגלידער פון אובעזפ. ספאל. (קאסע-כאריך).

ערשטע און איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט אין לאדז

Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.

פון לעמבערג

Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

PODZIĘKOWANIE.

Ja niżej podpisany widzę się w obowiązku podziękować serdecznie WP. Dyr. J. Rapaportowi w Łodzi, Wólczańska 10 i asystentce Pani Fryderyce Flekman za specjalny precyzyjny skonstruowany leczn. bandaż przepukl. ortoped. za nader celowe i skuteczne umiejscowienie przepukliny bardzo ciężkiej, na którą ciarpiałem kilka lat. Dzięki temu bandażowi czuję się bardzo dobrze, wszelkie cierpienia przepuklinowe ustały, jestem do pracy zdolny i jestem bardzo zadowolony.

Łódź, dn. 28 XI 1934 r. (—) J. KARALUS.

„ווריזא" אויף דער אלוועלטליכער „וויזא"=קאנפערענץ וואס דארף פארקומען אין פאלעסטינע.

ווערען אנגענומען אנשרייבונגען פון טוריסטן און געסט, וועלכע קענען בעקומען פון א הנחה פון 35 פראצ. נעהנטערע אינפארמאציעס ערטיילט די פארזיצערין פון דער לאדזשער אפטיילונג פרוי מ. רעזניק, נארוטאוויטשא 2, טעל. 223-83.

312

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.